

***Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej
Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska
na lata 2022–2027***

(Projekt 1.0)

Maj 2022

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Opracowano przy współpracy
Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta
i Gminy Kazimierza Wielka, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego
w Busku-Zdroju oraz Starosta Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej z firmą

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.
ul. Sienkiewicza 78, piętro IV, 25–501 Kielce
tel./fax 41 3430124 lub 507 048 678
www.inicjatywalokalna.eu

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Część wprowadzająca	9
1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju.....	9
1.2. Metodologia prac nad Strategią.....	10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	12
2.1. Analiza SWOT	12
2.2. Wnioski.....	15
2.3. Drzewo problemów	21
2.4. Drzewo celów	21
3. Część programowa.....	23
3.1. Wizja, misja, cele.....	23
3.2. Plan operacyjny rozwoju	25
3.2.1. Projekty strategiczne	36
3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania	68
3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	82
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju. 105	
4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	106
4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	124
4.2.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne	124
4.2.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla obszaru, jeżeli takie zidentyfikowano.....	126
5. System realizacji Strategii.....	134
5.1 Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju.....	135

5.2	Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju	147
5.3	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	148
6.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych i innych podmiotów.....	154
6.1	Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa	154
6.2	Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny Strategii – partycypacja społeczna	159
6.3	Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko i udział podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska w opracowaniu Strategii.....	164
	Spis schematów	165
	Spis tabel	165
	Spis map	166
	Spis rysunków	167

Wstęp

Zarządzanie danym obszarem wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej i ponadlokalnej społeczności. Aby efektywnie nim zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jego dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku Obszaru Strategicznej Interwencji, z jego otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych. Zmieniające się nowe uwarunkowania zewnętrzne, wynikające m.in. z celów i kierunków wsparcia jakie zaproponowała Komisja Europejska w ramach perspektywy finansowej 2021–2027 oraz zmieniające się podejście do finansowania i współpracy z samorządami, wynikające z polityk krajowych, wpłynęły na zmiany dokumentów strategicznych na wszystkich szczeblach administracji publicznej w kraju.

Niniejszy dokument stanowi strategię rozwoju ponadlokalnego Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska (OSI ŚU) w rozumieniu *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.). W dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii (krajowej, wojewódzkiej, gminnej i ewentualnie ponadlokalnej sporządzanej dla grupy sąsiadujących, lub powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin). Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym. Niniejsza strategia spełnia również funkcję strategii terytorialnej zgodnie z art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060¹, w tym Strategii IIT

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na

zgodnie z wymogami *Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce*. Zgodnie z tym dokumentem samorzady tworzące IIT nie muszą przygotowywać dwóch odrębnych dokumentów, tj. strategii rozwoju ponadlokalnego i strategii IIT, jeśli jedna z wybranych form zawiera elementy wymagane dla drugiej. Strategia terytorialna IIT zawiera następujące elementy:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych;
- cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu, powiązania z programem;
- listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami;
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii IIT.

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 (Strategia Rozwoju OSI ŚU) określa główne cele i kierunki polityki rozwoju OSI ŚU, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze. Dodatkowo, zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym, wyznacza obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i obszary strategicznej interwencji kluczowe dla OSI ŚU. W dokumencie zawarto również system realizacji strategii oraz ramy finansowe i źródła finansowania zaplanowanych zadań i projektów.

Zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie gminnym: „gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, mogą opracować strategię rozwoju ponadlokalnego będącą wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium”. Strategia ta może być opracowywana

potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

z udziałem powiatu, jeżeli przynajmniej jedna z nich znajduje się na jego terytorium. W celu przygotowania i realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego gminy mogą tworzyć w szczególności związek międzygminny, stowarzyszenie lub zawierać porozumienie międzygminne. Pomimo nieobligatoryjnego charakteru, dokument ten pozostaje zasadniczym narzędziem zarządzania strategicznego. Ustawa szczegółowo określa zarówno jego elementy, tryb procedowania oraz konsultowania i uzgadniania jego treści, a także sposób przyjmowania i zapewnienia zgodności z dokumentami strategicznymi jednostek samorządowych wyższego szczebla.

W związku z powyższym gminy: Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój wraz z powiatami kazimierskim i buskim, zawarły *Porozumienie samorządowe z dnia 14 lipca 2021 roku określające zasady współpracy dotyczące Strategii rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*. Porozumienie to zostało zawarte na mocy partnerstwa zawiązanego wcześniej przez poszczególne samorządy oraz stosownych uchwał w sprawie podjęcia współpracy, celem współdziałania w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska oraz opracowania Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.

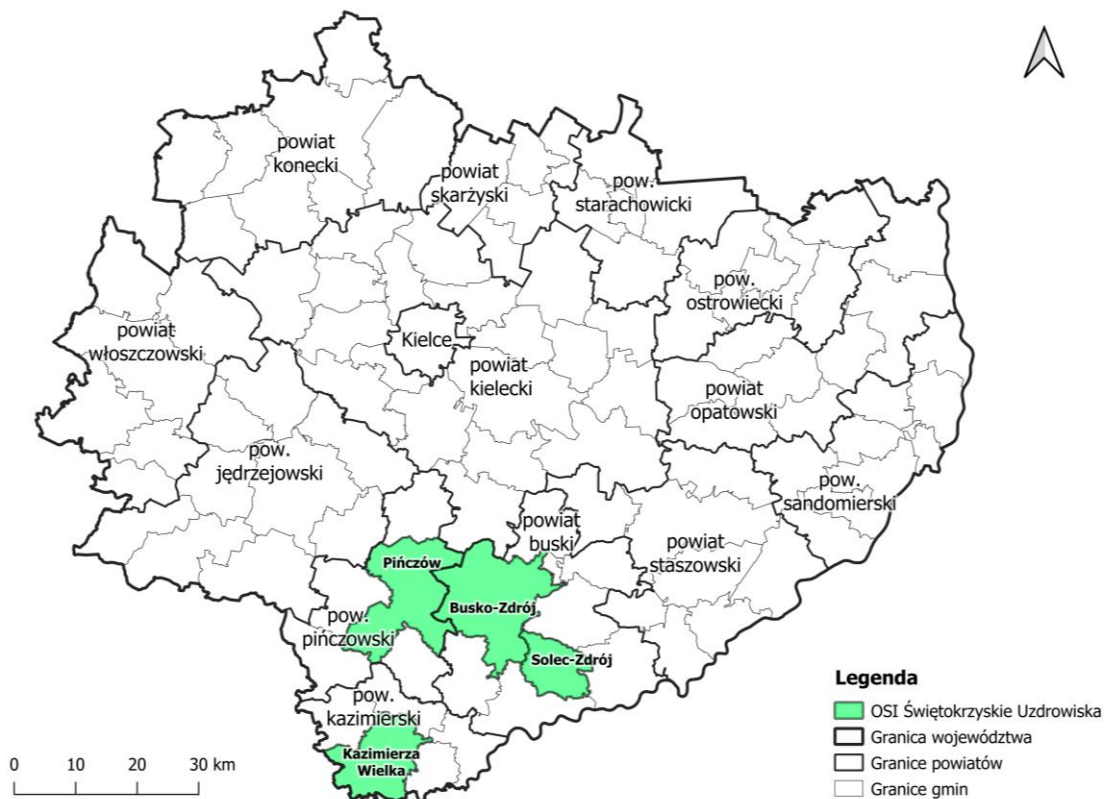
Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych;
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne.

Obszar uzdrawiskowy został zaproponowany w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jako gminy dysponujące zasobami wód leczniczych. W granicach OSI znalazły się gminy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów. Gminy te pełnią funkcję uzdrawiskową (Busko-Zdrój, Solec-Zdrój) oraz posiadają potencjał rozwojowy w zakresie uzdrawiskowym (Kazimierza Wielka, Pińczów)².

² *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG, z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6 – Hannover

1. Część wprowadzająca

1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 (Strategia) stanowi odpowiedź samorządów gminnych i powiatowych na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju obszaru. Dokument ten pozwoli zmierzyć się ze wspólnymi problemami i wyzwaniem oraz zdefiniować cele rozwoju wykorzystujące wspólne szanse i potencjały samorządów tworzących OSI ŚU.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć, wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na Obszarze Strategicznej Interwencji we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Proces tworzenia Strategii umożliwił partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój”, już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla obszaru).

Ponadlokalna Strategia Rozwoju OSI ŚU, spełniająca wymogi dla strategii IIT, stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategię rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

1.2. Metodologia prac nad Strategią

Opracowanie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk. Dyskusje obejmowały analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gmin Obszaru Strategicznej Interwencji oraz możliwości ich dalszego rozwoju. Efektem prowadzonych rozmów było uzyskanie odpowiedzi na pytania: „dokąd zmierzamy?”, „co chcemy osiągnąć?” oraz „w jaki sposób chcemy to osiągnąć?”. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom obszaru.

Pierwsze rozmowy dotyczące wspólnych działań, przedstawiciele samorządów partnerskich zaczęli prowadzić już w drugiej połowie 2020 r. Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii rozpoczęto w II kwartale 2021 r. Duże znaczenie i wpływ na ostateczny kształt dokumentu miały działania partycypacyjne i udział interesariuszy w pracach nad dokumentem.

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, do których należały:

- analiza danych zastanych (w tym analiza trendów / tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących na obszarze i jego otoczeniu w ostatnich latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych);
- badanie ankietowe wśród mieszkańców;
- analizy strategiczne;
- spotkania warsztatowe Komitetu Sterującego OSI ŚU oraz Zespołu ds. Przygotowania Strategii OSI ŚU, składające się z władz i przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej;
- spotkania informacyjne, warsztatowe i konsultacyjne z przedstawicielami samorządu lokalnego, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami, w tym przedstawicielami branży uzdrowskiej i turystycznej.

Podstawą założeń Strategii jest *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska* (Diagnoza), w której przedstawiono pogłębioną analizę społeczno-gospodarczą i przestrzenno-

środowiskową samorządów Partnerstwa. Strategia powstała w oparciu o Diagnozę, a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz spotkań organizowanych w trakcie procesu jej tworzenia. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt 1.0 *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, który został poddany konsultacjom społecznym.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii (a wcześniej również Diagnozy), należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego;
- dane i informacje pozyskane z gmin i powiatów oraz jednostek im podległych;
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie i Strategii;
- dane publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych);
- wnioski z badania ankietowego;
- wnioski zebrane na podstawie przekazanych przez podmioty fiszek projektowych;
- wnioski z dyskusji podczas spotkań informacyjnych i warsztatów grupowych;
- inne dokumenty strategiczne gmin i ponadlokalne, a także publikowane raporty i opracowania eksperckie.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii ma charakter partycypacyjny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

2.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2 Analiza SWOT OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska

MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
1.	Wzrastająca i stosunkowo wysoka ilość nowych budynków mieszkalnych;	1.	Malejąca liczba ludności wynikająca z ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji;
2.	Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON;	2.	Struktura demograficzna ze znacznym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym;
3.	Występowanie złóż wód leczniczych;	3.	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malejąca i niższa niż średnia w województwie i Polsce;
4.	Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa;	4.	Mała liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych;
5.	Posiadanie statusu uzdrawiska przez Gminę Busko-Zdrój oraz Gminę Solec-Zdrój;	5.	Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym niższy w 3 z 4 gmin OSI ŚU niż średnie w grupach porównawczych w MRL;
6.	Posiadanie statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej przez Gminę Kazimierza Wielka;	6.	Niezadawalająca aktywność społeczna mieszkańców;
7.	Działania zmierzające do uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej przez Gminę Pińczów;	7.	Niewystarczająca aktywność gospodarcza;
8.	Gleby średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej na terenie OSI ŚU – najlepsze w Gminie Kazimierza Wielka;		
9.	Wysoka atrakcyjność turystyczno-krajoznawcza;		

<ul style="list-style-type: none"> 10. Bogactwo walorów przyrodniczych, w tym znaczna powierzchnia obszarów chronionych; 11. Liczne obiekty zabytkowe; 12. Wysokie znaczenie uzdrowisk Busko-Zdrój i Solc-Zdrój na arenie krajowej i międzynarodowej; 13. Duża ilość szlaków turystycznych; 14. Wysoka liczba miejsc noclegowych przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Solc-Zdrój i Gminie Busko-Zdrój; 15. Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna oraz rekreacyjna; 16. Dobre położenie komunikacyjne (sieć drogowa łącząca gminy z większymi ośrodkami); 17. Wykwalifikowane kadry związane ze świadczeniem usług zdrowotnych w uzdrowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> 8. Brak instalacji gazowej w Gminie Kaźmierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów; 9. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla OSI ŚU niższe niż średnia w województwie i w Polsce; 10. Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa; 11. Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi; 12. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców; 13. Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej; 14. Niedostosowany system organizacji oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych w centrach miast; 15. Niewystarczająca oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych; 16. Słabe skomunikowanie publicznymi środkami transportu OSI ŚU wewnątrz i z innymi ośrodkami; 20. Niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> 1. Członkostwo Polski w UE; 2. Wzrost u mieszkańców świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii; 3. Wzrost świadomości obywatelskiej; 4. Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solc-Zdrój, Kaźmierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako OSI obszar uzdrowiskowy; 5. Wzrost średniej długości życia; 6. Wzrost ilości podróży krajowych Polaków; 7. Wzrost mobilności społeczeństwa; 8. Cyfryzacja życia codziennego; 9. Moda na zdrowy styl życia; 10. Wskazanie turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji województwa w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>; 11. Wzrost tożsamości lokalnej mieszkańców; 12. Szlak rowerowy łączący wszystkie gminy wchodzące w skład OSI ŚU. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego; 2. Ryzyka gospodarcze i społeczne związane z występowaniem pandemii COVID-19 lub innymi nieprzewidzianymi zdarzeniami; 3. Wykluczenie cyfrowe; 4. Wzrost kosztów życia mieszkańców; 5. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych; 6. Zmiany klimatu; 7. Emigracja mieszkańców Polski; 8. Depopulacja województwa świętokrzyskiego; 9. Zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję; 10. Odkrycie złóż wód leczniczych w innych rejonach Polski i ich wykorzystanie; 11. Utrata statusu gminy uzdrowiskowej ze względu na niespełnienie wymagań środowiskowych; 12. Niepewna sytuacja w zakresie finansowania usług uzdrowiskowych oraz finansowania rozwoju turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia OSI ŚU możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują bądź mogą oddziaływać na obszar. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed obszarem. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysunąć następujące wnioski:

Największymi atutami OSI ŚU są: walory uzdrowiskowe dzięki występowaniu złóż wód leczniczych, walory środowiska przyrodniczego, dostępność infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej oraz położenie, a także posiadanie korzystnych warunków do rozwoju gospodarczego. Rozwój różnego rodzaju działalności gospodarczych powinien opierać się na potencjale jaki tworzy sektor uzdrowiskowy i turystyczny. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego trybu życia wskazują na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, które będą skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów. Warto poszerzyć ofertę bezpiecznych ścieżek rowerowych / szlaku rowerowego oraz szlaków pieszych. Należy zadbać o to, aby kuracjusze, turyści, którzy w dużym stopni wpływają na wysokość dochodów gmin, mieli możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Największymi słabościami OSI ŚU są: niska aktywność gospodarcza mieszkańców, a co za tym idzie mała liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie OSI ŚU w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej. Przekłada się to na niskie dochody własne budżetu gminy. Na analizowanym terenie widoczny jest też problem dużego poziomu niskiej emisji, słabo rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna, niedostosowany system organizacji ruchu oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych, słaba oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych, słabe skomunikowanie publicznymi środkami transportu OSI ŚU z innymi ośrodkami. Problemem obszaru jest także niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna oraz wykorzystanie potencjału. Z punktu widzenia mieszkańców oraz turystów istotna jest dostępność miejsc parkingowych. Wzrost liczby kuracjuszy i turystów, jaki ma szanse nastąpić w najbliższych latach, musi przełożyć się na większą liczbę miejsc parkingowych.

Największe szanse na rozwój OSI ŚU to: wskazanie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* jako wojewódzkiego obszaru strategicznej interwencji, rozwój Internetu oraz nowoczesnych dróg komunikacji i promocji, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym, wzrost ilości podróży krajowych, a także możliwość powiększenia oferty

uzdrowiskowej, z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej i wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej w obszarze przedsięwzięć prozdrowotnych.

Największe zagrożenia w rozwoju OSI ŚU to: depopulacja mieszkańców województwa, zbyt niska atrakcyjność inwestycyjna regionu przy jednoczesnym braku rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców. Pojawiają się także problemy z szeroko pojętym wykluczeniem cyfrowym oraz zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, zanieczyszczanie środowiska). Dużym zagrożeniem dla rozwoju obszaru uzdrowiskowego jest utrata statusu gmin uzdrowiskowych ze względu na niespełnienie wymagań środowiskowych. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego jest niewątpliwie ważnym czynnikiem determinującym wybór tego obszaru, jako celu leczenia wielu kuracjuszy, należy zatem dbać o to, aby stan ten nie ulegał pogorszeniu.

2.2. Wnioski

Przeprowadzona analiza danych statystycznych dla OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska oraz porównanie ich do danych dla gmin sąsiednich, województwa, kraju, a także porównanie niektórych ze wskaźników do wartości dla gmin pełniących podobne funkcje – o charakterze uzdrowiskowym, dają możliwość zobrazowania obecnej sytuacji obszaru oraz określenia kierunków rozwoju. Podczas tworzenia *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska* nie były dostępne wszystkie dane za 2020 r., dlatego też w dokumencie tym odniesiono się do danych z 2019 r. Ważnym powodem jest również pandemia COVID-19, przez którą rok 2020 był szczególnie – pandemia spowodowała załamanie gospodarcze i trudną sytuację na rynku pracy, wpływając negatywnie także na obszar uzdrowiskowy, w związku z czym przedstawianie danych dla tego roku mogłoby powodować błędną interpretację sytuacji w poszczególnych obszarach funkcjonowania gmin.

Jednym z największych problemów gmin wchodzących w skład OSI ŚU jest sytuacja demograficzna: spadek liczby mieszkańców, starzejące się społeczeństwo, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji. Jedynie w Gminie Solec-Zdrój odnotowano dodatni przyrost naturalny, który jest wyższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego i Polski. Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym ma znaczny wpływ na sytuację na rynku pracy – udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, pomimo że od 2015 roku maleje, to nadal jest wyższy niż średnia dla Polski. Respondenci w ankietach zaznaczyli (03–15.08.2021 r.), iż

dostęp do miejsc pracy na terenie OSI ŚU jest na niskim poziomie. Starzejące się społeczeństwo oznacza większe zapotrzebowanie na usługi medyczne. Wzrost liczby osób starszych wiąże się z koniecznością stworzenia odpowiedniej infrastruktury i oferty dla tej grupy społecznej (powstanie klubów seniora, domów opieki). Z drugiej strony – wzrost ilości ludzi starszych nie zawsze należy traktować jako złą sytuację, ponieważ emeryci na ogół posiadają stały dochód (emerytura) i generują popyt na wiele usług, które mogą świadczyć dla nich osoby w wieku produkcyjnym.

Wysokie wartości wskaźników dotyczące budownictwa na terenie OSI świadczą o tym, że ludność chętnie buduje swoje domy na tym obszarze. Najwyższe wartości tych wskaźników posiada Gmina Busko-Zdrój, gdzie osiedla się dużo osób w wieku 60+. Zaobserwowano, że liczną grupę stanowią np. mieszkańcy śląska, którzy emeryturę chcą spędzić na obszarze Ponidzia. Istotny jest więc rozwój funkcji mieszkaniowej obszaru Partnerstwa. Generuje to jednak też pewne wyzwania dla samorządów: konieczne jest zapewnienie jak najwyższej jakości i dostępności usług społecznych oraz zdrowotnych. Osoby starsze przybywają na te obszary dla walorów uzdrowiskowych – zjawisko to może stać się jednym z kierunków rozwoju gmin wchodzących w skład OSI ŚU. Na obszarze tym dodatkowo pojawiają się i coraz liczniej pojawiać się będą turyści i kuracjusze. Istotne jest wspieranie ich integracji i zachęcanie do aktywności społecznej.

Nie bez znaczenia jest także zapewnienie odpowiedniej infrastruktury. Działania dążące do modernizacji i rozbudowy infrastruktury, dostęp mieszkańców do nowoczesnych technologii (budowa światłowodu, dostęp do e-technologii), nowoczesnej edukacji oraz stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, budownictwa mieszkaniowego oraz poprawa sieci komunikacyjnej wewnątrz obszaru stanowią wyzwanie dla lokalnych samorządów. Istotny w tych czasach jest również dostęp do szybkiego Internetu, dzięki czemu możliwe jest wykonywanie przez mieszkańców pracy zdalnej. Poprawa wskazanych obszarów priorytetowych w znaczny sposób wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców OSI ŚU przy wykorzystaniu posiadanych walorów i potencjału.

Niezbyt korzystnie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska wypada w obszarze gospodarki. Pomimo że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w badanym okresie systematycznie wzrasta, nadal wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa i Polski. Również liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest niższa w porównaniu z województwem świętokrzyskim oraz Polską. W ankiecie respondenci zaznaczyli, iż na OSI ŚU występuje problem z warunkami do

rozwoju działalności gospodarczej. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. Respondenci w ankietach zwrócili uwagę na to, aby na terenie OSI ŚU stworzyć dogodne warunki do rozwoju działalności gospodarczych.

OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska wyróżnia się dużą atrakcyjnością turystyczną zarówno pod względem występujących na tym obszarze walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Dzięki istniejącemu potencjałowi – turystyka, głównie uzdrowiskowa w gminach Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, stanowi istotną gałąź gospodarki. W celu stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi turystyki także dla Gminy Pińczów i Gminy Kazimierza Wielka, konieczne jest podjęcie szeregu działań dotyczących rozbudowy lub poprawy standardu istniejącej infrastruktury turystycznej, m.in.: bazy noclegowej, gastronomicznej, budowy ścieżek i szlaków rowerowych, umożliwiających dojazd do miejsc rekreacji, czy też łączących miejsca atrakcyjne turystycznie na obszarze czterech gmin oraz powiatów Partnerstwa. Przez obszar OSI ŚU przebiegają liczne szlaki turystyczne. Stworzenie wspólnej ścieżki rowerowej, łączącej cały obszar, stanowiłby dużą atrakcję nie tylko dla mieszkańców, ale również odwiedzających i turystów. Współpraca pomiędzy poszczególnymi partnerami w zakresie wypracowania produktu turystycznego, działań w zakresie promocji, stanowi warunek konieczny do osiągnięcia sukcesu. Ważne są także walory dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego). Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Najistotniejszym potencjałem obszaru jest walor uzdrowiskowy. Partnerstwo i współpraca czterech gmin i dwóch powiatów stworzy duże możliwości rozwojowe dla całego obszaru. Respondenci w badaniu ankietowym przeprowadzonym na etapie diagnostycznym zaznaczyli, iż głównym priorytetem dla rozwoju OSI ŚU powinna być turystyka i rozwój uzdrowisk. Konieczne jest stworzenie warunków do wysokiej jakości opieki uzdrowiskowej, opartej na istniejących potencjałach i innowacjach. Partnerstwo powinno dbać o wysoką jakość zasobów endogenicznych, a zwłaszcza przyrodniczych, a także wykorzystywać słońce (duża liczba dni słonecznych w roku) i dążyć do zmniejszenia poziomu niskiej emisji. Należy stworzyć atrakcyjną, dostępną i funkcjonalną zieloną przestrzeń publiczną na całym obszarze. W celu zapewnienia atrakcyjnych warunków życia dla każdej grupy wiekowej mieszkańców OSI ŚU, a także by rozbudzić wśród młodych

ludzi sentyment do tego obszaru, aby po ewentualnej emigracji chcieli tutaj wrócić, konieczne jest wypełnienie przestrzeni kulturą, rekreacją i sportem.

Starzejące się społeczeństwo OSI ŚU powinno być traktowane jako potencjał rozwoju, a nie problem. Mieszkańcy są coraz zdrowsi i coraz dłużej żyją – jest to pozytywna cecha. Starsze osoby są coraz dłużej aktywne zarówno zawodowo, jak i społecznie, angażują się w różnego rodzaju przedsięwzięcia, chętnie zagospodarowują swój czas wolny, szukają atrakcji dostosowanych do ich potrzeb i wieku. Paradoksalnie zwiększanie liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest szansą na zatrzymanie ludzi młodych, którzy będą świadczyć usługi na ich rzecz. Wyzwaniem i jednocześnie szansą na rozwój jest dostosowanie i poszerzenie usług do potrzeb osób dojrzałych i stworzenie dla nich przyjaznego miejsca idealnego do życia.

Bardzo ważna jest partycypacja społeczna – budowanie wśród mieszkańców poczucia, że są gospodarzami swoich miejscowości, miast i gmin, od których zależy ich rozwój i którzy mogą współdecydować o sprawach związanych z tym rozwojem (obecnie takiego poczucia nie ma większość mieszkańców). Istnieje wiele gotowych narzędzi, które mogą zostać z powodzeniem wdrożone w strukturach administracyjnych w celu budowania partnerskich relacji z mieszkańcami. Zaangażowanie mieszkańców do aktywności na rzecz gmin to wyzwanie, które należy i warto podjąć.

OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska powinien wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz zawiązywanie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli zostaną odpowiednio wykorzystane do pobudzania przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju – mogą przynieść wymierne korzyści w postaci zwiększonych dochodów mieszkańców oraz wpływów do budżetu gmin. Ponadto środki finansowe mogą zostać wykorzystane do samorozwoju mieszkańców, zapewnienia wysokich standardów w zakresie usług publicznych czy rozbudowy infrastruktury.

Wśród deficytów i barier hamujących rozwój obszaru, wynikających z przeprowadzonego procesu diagnozy, wymienić można m.in.:

- niekorzystną strukturę demograficzną z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym (postępujący proces starzenia się społeczeństwa/spadek liczby ludności) – to bariera, którą należy przekształcić w potencjał do rozwoju i wyzwanie dla samorządów oraz pozostałych sektorów gospodarki. Problemem nie jest sam

fakt dużej liczby osób starszych – to oni płacą większość podatków od osób fizycznych, wydają na rynku pieniądze na usługi, są aktywni społecznie. Seniorzy są potencjalnymi nowymi mieszkańcami osiedlającymi się z zewnątrz, a problemem są niewystarczająco dostosowane do ich potrzeb przestrzenie, obiekty i usługi publiczne;

- pogłębiający się ujemny przyrost naturalny;
- niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wynikające z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi;
- brak kompleksowego systemu e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy, szczególnie istotnego w dobie pandemii i możliwych tego typu sytuacjach kryzysowych w przyszłości;
- brak na terenie OSI ŚU szkół o kierunkach kształcących fizjoterapeutów, masażystów, rehabilitantów, wyspecjalizowaną kadrę medyczną oraz niskie zarobki w tych branżach, powodujące odpływ młodych ludzi, którzy potencjalnie mogliby tworzyć przyszłą kadrę pracowniczą sektora uzdrowiskowego;
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, co wiąże się z odpływem młodych ludzi i brakiem siły roboczej w kluczowych gałęziach gospodarki regionu;
- brak sprzężenia zwrotnego: nauka – instytucje rozwojowe – praktyka (problemy z praktyczną nauką zawodu i zdobywaniem doświadczenia zawodowego);
- niewystarczający budżet przeznaczany na kulturę i promocję obszaru;
- barierę instytucjonalno-informacyjną wyrażającą się brakiem instytucji otoczenia biznesu i zakłóceniami w przepływie informacji w zakresie kierunków polityki gospodarczej;
- niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności;
- niekorzystną sytuację w sferze środowiskowej – malejące wskaźniki rozwoju w tym wymiarze;
- niewystarczającą dostępność i jakość usług komunalnych;
- niedostatecznie wykorzystany potencjał przyrodniczy i turystyczny.

Potencjały obszaru to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynosić korzyści w postaci dochodów lub wartości dodanej dla mieszkańców i innych interesariuszy Partnerstwa, w tym lepszej jakości ich życia. Najważniejsze potencjały rozwojowe OSI ŚU to m.in.:

- zasoby instytucjonalne, w tym Buskie Samorządowe Centrum Kultury, Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury, Kazimierski Ośrodek Kultury, Gminne Centrum Kultury w Solcu-Zdroju, Centrum Informacji Turystycznej w Busku-Zdroju, Pińczowie i Kazimierzy Wielkiej, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju, Kazimierski Zakład Gospodarki Komunalnej, Komunalny Związek Ciepłownictwa „Ponidzie”, Spółka „Wodociągi Pińczowskie”, Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pińczowie, Kazimierski Ośrodek Sportowy, urzędy miejskie, urząd gminy, czy starostwa;
- tereny inwestycyjne przewidziane pod zabudowę uzdrowiskową jak np. sanatoria, obiekty uzdrowiskowe, zabiegowo-rehabilitacyjne;
- wyznaczone strefy „A” ochrony uzdrowiskowej;
- lokalizacja licznych obiektów ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych;
- naturalne zasoby lecznicze: wody siarczkowe (zaliczane do bardzo rzadko spotykanych), solanka jodkowo-bromkowa oraz borowina;
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe;
- korzystne warunki do rozwoju gospodarczego;
- liczne formy ochrony przyrody;
- wieloletnia tradycja i ugruntowana pozycja uzdrowiskowa gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój;
- zasoby wpływające na rozpoznawalność obszaru, w tym atrakcje i zasoby ludzkie (znane osobistości z przeszłości i obecnie), m.in. największa w Polsce tężnia solankowa w Busku-Zdroju.

2.3. Drzewo problemów

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe wskazano problem kluczowy dla rozwoju OSI ŚU, a więc taki, który generuje najwięcej trudności, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo-skutkową (tabela 3).

Tabela 3 Drzewo problemów

GŁÓWNE PRZYCZYNY	PROBLEM KLUCZOWY	GŁÓWNE SKUTKI
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia inwestycyjne wynikające z istnienia stref uzdrowiskowych; • Niedobór wykwalifikowanej kadry pracowniczej; • Niedopasowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy; • Niedostateczny dostęp do szerokopasmowego Internetu; • Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego; • Brak kompleksowych działań wspierających rozwój przedsiębiorczości; • Niewystarczająca promocja przedsiębiorczości; • Niewystarczające warunki do rozwoju działalności gospodarczej. 	<p>Niewystarczający poziom przedsiębiorczości mieszkańców i uzyskiwanych przez nich dochodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek potencjału społecznego (odpływ ludzi młodych); • Niedostateczna liczba istniejących przedsiębiorstw i niewielka liczba nowo zakładanych przedsiębiorstw; • Nisko płatne miejsca pracy; • Niski udział dochodów własnych gmin; • Niskie wpływy do budżetu gmin z tytułu podatku; • Niewystarczający standard i jakość życia mieszkańców; • Niska różnorodność i atrakcyjność ofert pracy.

Źródło: Opracowanie własne

2.4. Drzewo celów

Tabela 4 stanowi transformację drzewa problemów. Przedstawia on cel główny (wizja) *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, opisujący stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia Strategii i będący efektem osiągnięcia celów strategicznych wskazujących generalny kierunek rozwoju.

Tabela 4 Drzewo celów

ŚRODKI	CEL STRATEGICZNY	EFEKTY
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca samorządów tworzących OSI ŚU; • Zawijazywanie partnerstw międzysektorowych; • Powstanie Uzdrawiska Pińczów i Uzdrawiska Kazimierza Wielka; • Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców; • Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy; • Tworzenie terenów inwestycyjnych; • Wspieranie procesu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych przez mieszkańców; • Zwiększenie dostępności do szybkiego Internetu; • Wdrażanie założeń srebrnej gospodarki; • Wdrażanie Programu Dostępność Plus; • Tworzenie nowych atrakcji turystycznych; • Program kreowania i wsparcia oddolnych inicjatyw mieszkańców; • Wspieranie procesu transformacji branży uzdrawiskowej; • Ograniczenie niskiej emisji; • Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego; • Tworzenie atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego; • Tworzenie infrastruktury komunalnej ograniczającej negatywny wpływ człowieka na środowisko naturalne; • Cyfryzacja usług publicznych; • Zwiększenie dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej; • Tworzenie warunków od osiedlania się nowych mieszkańców; • Rozwój systemów transportu publicznego; • Budowanie marki uzdrawiska każdej z gmin oraz wspólnej marki Świętokrzyskich Uzdrawisk. 	<p style="text-align: center;"><i>Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost rozpoznawalności Świętokrzyskich Uzdrawisk na arenie krajowej i międzynarodowej; • Atrakcyjna oferta turystyczna; • Podniesienie jakości życia mieszkańców; • Wzrost liczby miejsc pracy; • Wzrost dochodów mieszkańców; • Wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw; • Estetyczna i funkcjonalna przestrzeń publiczna; • Wzrost aktywności społecznej; • Oferta innowacyjnych usług uzdrawiskowych; • Wzrost liczby mieszkańców; • Wzrost liczby kuracjuszy i turystów.

Źródło: Opracowanie własne

3. Część programowa

3.1. Wizja, misja, cele

Przedstawienie drzewa problemów (tabela 3) i celów (tabela 4) pozwoliło na określenie i zaproponowanie strategicznych kierunków działań dla OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska. Określono Wizję 2027, misję i cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele szczegółowe, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone obszary priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze gminy, jak i wszystkie zainteresowane jej rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji OSI ŚU oraz jej trwały rozwój.

Budowa elementów *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* opiera się na poniższym schemacie.

Schemat 1 Programowanie rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców obszaru. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły opisem stanu obszaru w perspektywie

najbliższych kilku lat – obraz OSI ŚU w 2027 roku. Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości. Misja zaś jest w pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze.

Należy zapamiętać, iż misja w Strategii jest elementem, który wskazuje drogę rozwoju i motywuje do działania. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju obszaru wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju OSI ŚU.

WIZJA

Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój

MISJA

Współpracując międzysektorowo tworzymy kompleksową ofertę uzdrowiskową, która pobudza przedsiębiorczość i podnosi jakość życia mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

3.2. Plan operacyjny rozwoju

Głównym zadaniem, jakie stoi przed władzami samorządów partnerskich jest ukształtowanie takiego wizerunku OSI ŚU, który będzie atrakcyjny nie tylko dla obecnych i przyszłych mieszkańców z różnych grup wiekowych, ale również turystów i kuracjuszy. Wizerunek ten powinien być budowany wspólnie, w partnerstwie wielosektorowym, na bazie zasobów endogenicznych obszaru i opierając się zarówno na wspólnych wewnętrznych potencjałach, jak i wzajemnym przekraczaniu barier rozwojowych. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gmin OSI ŚU, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania.

W Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania. Plan operacyjny został wypracowany na spotkaniach warsztatowych (tabela 5).

Tabela 5 Plan operacyjny

Wizja	Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój							
Misja	Współpracując międzysektorowo tworzymy kompleksową ofertę uzdrowiskową, która pobudza przedsiębiorczość i podnosi jakość życia mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska							
Cele strategiczne	Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru				Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego			
Cele szczegółowe	Wysoka jakość usług uzdrowiskowych		Wzmocnienie aktywności mieszkańców		Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania		Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	
Działania priorytetowe	Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej	Wykorzystanie potencjału turystycznego	Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców	Zagospodarowanie czasu wolnego	Cyfryzacja	Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji	Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców
Zadania	Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowiskowych	Budowanie kompleksowej oferty turystycznej	Zwiększanie atrakcyjności zatrudnienia	Kreowanie wydarzeń utrwalających związek mieszkańców z obszarem	Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów	Zwiększenie dostępności do szybkiego, szerokopasmowego Internetu	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej

	Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego	Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych	Realizacja programów skierowanych na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców	Aktywizacja osób w wieku senioralnym	Stworzenie bezpiecznego systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową SPA VELO	Podnoszenie e-kompetencji mieszkańców	Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE	Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej
	Powstanie i rozwój obiektów uzdrowiskowych	Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej	Stworzenie Biura Obsługi Przedsiębiorcy	Tworzenie warunków do aktywności młodych mieszkańców	Zagospodarowanie miejsc służących rekreacji	Kampanie promujące korzystanie z e-usług	Wspieranie ochrony bioróżnorodności	Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej
	Wspieranie zdolności badawczych i innowacyjności	Tworzenie spójnego systemu informacji turystycznej	Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży	Wdrożenie innowacyjnych form współpracy międzypokoleniowej	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	Rozwój e-usług publicznych	Działania na rzecz właściwej segregacji odpadów	Niwelowanie barier architektonicznych
	Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych	Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości	Rozwój sektora ekonomii społecznej	Wspieranie działań profilaktycznych i integracyjnych skierowanych do mieszkańców w zakresie promocji i ochrony zdrowia		Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury	Tworzenie obszarów zieleni urządzonej

	Prowadzenie kampanii marketingowych promujących potencjał Świętokrzyskich Uzdrawisk		Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowskiej i okołouzdrowskiej	Wdrożenie programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne	Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej		Wdrożenie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia
	Budowanie trójsektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju Świętokrzyskich Uzdrawisk			Powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Świętokrzyskie Uzdrawiska”			Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych	Otwarcie i połączenie komunikacyjne Świętokrzyskich Uzdrawisk w oparciu o zrównoważoną mobilność
				Powołanie Rady Biznesu Świętokrzyskich Uzdrawisk			Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	Realizacja Gminnych Programów Rewitalizacji
								Wykreowanie nowych i wzmocnienie istniejących miastotwórczych funkcji centrów miast

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru

Cel strategiczny 1. odnosi się do potencjału OSI ŚU jakim są jego zasoby endogeniczne i możliwość rozwoju specjalizacji umożliwiającej podnoszenie konkurencyjności wśród innych obszarów regionu i kraju. Busko-Zdrój i Solec-Zdrój są gminami uzdrowiskowymi o ponadregionalnej rozpoznawalności, wyróżniającymi się cennymi walorami leczniczymi, zasobami przyrodniczymi o wysokiej wartości oraz potencjałem kulturowym. Szansą dalszego rozwoju gmin jest utrzymanie statusu uzdrowiska, a także podnoszenie standardu oferowanych usług w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, rehabilitacji oraz rozwój turystyki uzdrowiskowej. Natomiast gminy Pińczów i Kazimierza Wielka posiadają wysokie predyspozycje i ze względu na posiadane zasoby endogeniczne, mają szansę na uzyskanie statusów uzdrowisk. Warto wspomnieć o tym, że wszystkie gminy z obszaru posiadają potencjał turystyczny. Potencjał turystyczny to szerokie pojęcie obejmujące ogół elementów umożliwiających rozwój turystyki na danym obszarze, m.in. elementy strukturalne, związane z czynnikami przestrzennymi oraz funkcjonalne, związane z działaniami podmiotów bezpośrednio i pośrednio zaangażowanych w działalność turystyczną. Dlatego też równoległe ze sferą uzdrowiskową powinna rozwijać się także turystyka oparta na walorach przyrodniczych oraz kulturowych, bazująca na funkcji uzdrowiskowej OSI ŚU.

Istotne znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju OSI ŚU będzie mieć wzajemna współpraca, zaangażowanie i wzajemne uzupełnianie się samorządów w kontekście zdiagnozowanych wewnątrz obszaru różnic w uwarunkowaniach i rozwoju. Gmina Busko-Zdrój, jako gmina o mocnej i ustabilizowanej pozycji wśród polskich uzdrowisk, stale rozwijająca funkcje uzdrowiskowe, wraz z Gminą Solec-Zdrój, która również rozwija się w tym zakresie, stanowiąc będą pewnego rodzaju uzdrowiskowe ośrodki wzrostu dla całego obszaru. Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka będą wykorzystywać swoje endogeniczne zasoby by stać się gminami uzdrowiskowymi i rozwijać się w tym zakresie, z drugiej strony będą też wzmacniać swym dziedzictwem kulturowym potencjał turystyczny całego obszaru. Ważne, żeby każdy z samorządów wypracował pewną indywidualną i charakterystyczną dla swojej gminy ofertę uzdrowiskową, stworzył jakąś dominantę/wyróżnik. Przyczyni się to do efektu synergii i sprawi, że turysta czy kuracjusz będzie miał możliwość skorzystania z atrakcyjnej, różnorodnej oferty i zechce spędzić czas w każdej z gmin Partnerstwa, mając jednak świadomość spójności tego obszaru – warto też w tym celu stworzyć produkt sieciowy / wspólny pakiet usług oferowany w ramach całego obszaru. Dlatego też ważne jest powstanie

szlaku turystycznego łączącego infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną bazującą na potencjale uzdrowiskowym obszaru, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy, zawierając przy tym zasoby kulturowe i przyrodnicze.

Rosnący popyt na usługi uzdrowiskowe, jak również szeroko pojęte usługi SPA i Wellness, powoduje konieczność zwiększenia nie tylko ilości świadczonych do tej pory usług w miejscowościach uzdrowiskowych oraz wspierania innowacyjnych metod w zakresie rehabilitacji i odnowy biologicznej z wykorzystaniem przyrodolecznictwa, ale także wymusza wzrost ich jakości. Oferowane usługi rehabilitacyjne stanowią główną dziedzinę usług zdrowotnych świadczonych przez uzdrowiska w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, dlatego konieczne jest ich wspieranie i rozwijanie. Stąd też duże wyzwanie dla Pińczowa i Kazimierzy Wielkiej, które pretendują do przekształcenia się w ośrodki uzdrowiskowe. Należy również stworzyć warunki sprzyjające do większego zaangażowania uczelni wyższych w procesy innowacyjne i w rezultacie stosowania nowych metod w lecznictwie uzdrowiskowym. Niezbędne jest zatem zainicjowanie działań promujących innowacje oraz wdrażanie nowych technologii. Należy skupić się na budowaniu wizerunku OSI ŚU jako ośrodka potencjału innowacji zarówno w zakresie infrastruktury, zasobów jak i kompetencji.

Biorąc pod uwagę potencjał związany z dziedzictwem kulturowym i naturalnym OSI ŚU, z punktu widzenia przedsiębiorczości i szerzej – rozwoju gospodarczego gmin, istotne jest tworzenie warunków do rozwoju sektora turystycznego i okołoturystycznego, a także poprawa jakości i dostępności obiektów, urządzeń i usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. W tym kontekście bardzo ważne jest utworzenie ścieżki rowerowej – pętli SPA VELO: Busko-Zdrój – Solec-Zdrój – Kazimierza Wielka – Pińczów – Busko-Zdrój, która połączy wszystkie 4 gminy ze sobą i przyczyni się do poprawy spójności i dostępności komunikacyjnej. Szlak rowerowy SPA VELO skomunikuje województwo świętokrzyskie z województwem małopolskim łącząc się z trasą Eurovelo 11. Szlaki rowerowe wpływają na pobudzenie mieszkańców i turystów do aktywności i rekreacji. Tworzenie szlaków rowerowych wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego i liczby odwiedzin, co będzie miało bezpośrednie przełożenie na rozwój regionu i województwa.

Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego trybu życia wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, które to powinny być skierowane zarówno do mieszkańców, kuracjuszy, jak i turystów. OSI ŚU, przy posiadanych bogatych walorach przyrodniczych, ma odpowiedni potencjał do rozwoju sektora turystycznego, w tym turystyki

uzdrowiskowej. Ważne dla rozwoju regionu i zwiększenia liczby turystów jest stworzenie odpowiedniej bazy technicznej na potrzeby usług turystycznych i uzdrowiskowych. Oferta turystyczna i rekreacyjna nadal jest zbyt mało atrakcyjna, a także zbyt mało dostępna, aby zapewnić wysoką i trwałą renomę w sferze turystyki. Ważne jest przyciągnięcie większej liczby inwestorów, a zwłaszcza, co jest kluczowym zagadnieniem, spełnienie oczekiwań mieszkańców i kuracjuszy. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców i turystów, ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych.

Problemem, który zdiagnozowano w wyniku pogłębionej analizy gmin, jest niewystarczająca aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców. Zidentyfikowano wiele przyczyn tego problemu, które mogą być zlikwidowane, jeżeli podjęte zostaną odpowiednie działania. Priorytetami powinno być zwiększenie tożsamości lokalnej oraz wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność do sprostania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych, trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Jednym z elementów działań administracji powinno być wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wczesnym etapie ich działalności, a także na późniejszym etapie funkcjonowania, np. profesjonalne doradztwo dla początkujących przedsiębiorców. W związku z tym jako jedno z najważniejszych zadań, które należy zrealizować by osiągnąć cel szczegółowy *Wzmocnienie aktywności mieszkańców*, wskazano opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości czy rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej. Istotne jest rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych już u najmłodszych mieszkańców OSI ŚU, stąd zadanie wspierające przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży. Człowiek jednak powinien podnosić swoje kompetencje podstawowe, kluczowe oraz kwalifikacje zawodowe przez całe życie, w związku z tym konieczne jest wsparcie mieszkańców i stworzenie im możliwości edukacji. W kontekście wsparcia przedsiębiorczości, niezwykle ważne jest także rozwijanie potencjału instytucji publicznych do prowadzenia interwencji wspierających rozwój przedsiębiorstw.

Z punktu widzenia aktywności lokalnej, bardzo duże znaczenie ma pobudzenie inicjatyw oddolnych. Poprzez inicjatywy oddolne (społeczne, lokalne, obywatelskie) rozumieć należy wszelkie formy samoorganizacji mieszkańców, zbiorowego działania zmierzającego do określonego celu i do wywołania zmiany w środowisku lokalnym, działania na rzecz dobra wspólnego. Inicjatywa oddolna powinna angażować konkretną grupę osób (a nawet całą społeczność lokalną). Chęć działania powinna być widoczna od momentu sformułowania pomysłu, poprzez realizację działań, do momentu osiągnięcia zamierzonego efektu (określonych wskaźników), a co za tym idzie – zrealizowania wyznaczonego celu. W celu wsparcia i zachęcenia mieszkańców do zgłaszania i realizowania swoich pomysłów, należy wdrożyć program grantowy wspierający inicjatywy oddolne.

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Działania te mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny czy też sportowy. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem urodzenia i zamieszkania. Budowanie więzi społecznych powinno być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość zasobu wspólnoty, którym jest kapitał społeczny, mają wpływ: zaufanie, współpraca i jakość relacji między ludźmi oraz poziom kształcenia. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania samorządów oraz ich jednostek, jako kreatorów i w znacznej mierze inicjatorów życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego. Jednym ze sposobów budowania zaangażowania mieszkańców w rozwój OSI ŚU oraz wzrostu poczucia tożsamości z tym miejscem, będzie np. budowa Zdrojowego Centrum Kultury w Busku-Zdroju.

W realizacji celu strategicznego *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru*, w zakresie wzmocnienia aktywności mieszkańców, niezmiernie ważne będą również działania z zakresu aktywizacji osób w wieku senioralnym, które stanowią bardzo ważną na tym obszarze grupę interesariuszy. Istotne będzie również tworzenie warunków do aktywności młodych mieszkańców OSI ŚU, a także popularyzacja i wspieranie innowacyjnych form współpracy międzypokoleniowej i międzysektorowej. W kontekście rozwoju aktywności społecznej, należy pamiętać o wspieraniu sektora ekonomii społecznej, m.in. poprzez doradztwo biznesowe, inkubację nowych podmiotów czy promowanie przedsiębiorczości społecznej, spotkania i podejmowanie inicjatyw mających na celu integrację międzypokoleniową.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego

Cel strategiczny 2. odnosi się do szeroko rozumianej poprawy jakości i ochrony środowiska naturalnego. W celu tym wyróżniono cel szczegółowy, który mówi o stworzeniu atrakcyjnych warunków do zamieszkania. Działaniami priorytetowymi w tym zakresie będą: zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców oraz cyfryzacja życia codziennego. Dlatego też trzeba w szczególny sposób zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, infrastruktury ogólnodostępnej, jak i usług publicznych, a także racjonalnie wykorzystywać i dbać o posiadane walory, jakimi są chociażby zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, jej jakość przekłada się na jakość życia mieszkańców i gości, jest też podstawą budowania wizerunku obszaru. Przestrzeń publiczna jest przedłużeniem przestrzeni prywatnej, którą stanowią ogrody, domy, podwórka, dlatego też musi ona bazować na kompromisie między jednostkami administracji publicznej a społecznością. Należy podejmować działania mające na celu odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców i gości – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego. Estetyczna przestrzeń, bezpieczne układy komunikacyjne, w tym drogi, chodniki i ścieżki rowerowe są ważnym, ale nie jedynym elementem istotnym z punktu widzenia mieszkańców. W kontekście infrastruktury istotne jest zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak dostęp do wody czy możliwość korzystania z kanalizacji lub innych sposobów odprowadzania ścieków. Istotna jest dbałość o dobry stan infrastruktury technicznej, zarówno sieciowej, jak i obiektów budowlanych.

Szansą na rozwój obszaru i poprawę jakości życia mieszkańców, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także propagowanie i stworzenie warunków do pracy zdalnej. W tym celu należy dążyć do umożliwienia dostępu do szerokopasmowego Internetu. W obecnych czasach, w wielu zawodach, pracować można w firmach znajdujących się w znacznej odległości od miejsca

zamieszkania. Jednakże stworzenie warunków do pracy zdalnej i nauki zdalnej to jedno – warto też dążyć do tego, aby wszelkie sprawy administracyjne mieszkańcy mogli załatwiać on-line. Wiąże się to jednak z ryzykiem wykluczenia cyfrowego niektórych z nich (szczególnie osób starszych, których na terenie OSI ŚU jest dużo). Ważne więc będzie podjęcie działań podnoszących e-kompetencje mieszkańców, w tym pracowników instytucji publicznych. Również dla wzrostu atrakcyjności OSI ŚU dla turystów i kuracjuszy istotna jest cyfryzacja. Ważne, żeby byli oni w stanie dokonać zdalnie pewnych czynności, takich jak: zakup pakietu usług, rezerwacja i opłata za noclegi, płatności itp. Reasumując – aby obszar mógł stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i odpoczynku, konieczna jest transformacja cyfrowa gospodarki, polegająca w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzenie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych.

Usługi publiczne stanowią współcześnie tak istotny aspekt życia, że uznaje się zapewnienie ich wszystkim, bez wyjątku, za obowiązek państwa i samorządu terytorialnego. Oferowanie wysokiego standardu usług podnosi średni poziom życia mieszkańców oraz wpływa na wizerunek OSI ŚU jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Należy dążyć do zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (żłobki przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe) oraz opieki związanej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Ważne będzie wdrożenie działań mających na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa w zakresie zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się m.in. poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu publicznym.

Istotną rolę pod względem rozpatrywania potencjalnego miejsca zamieszkania odgrywa środowisko przyrodnicze. W celu ochrony środowiska i ograniczania niskiej emisji, konieczne będzie wdrażanie działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i budynkach podmiotów gospodarczych i indywidualnych gospodarstw domowych. Należy wykorzystać odnawialne źródła energii (OZE) w sektorze publicznym, przeprowadzić termomodernizację obiektów, jak i zachęcać przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe do zastąpienia instalacji opartych na paliwach stałych – instalacjami do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł, takich jak biomasa, promieniowanie słoneczne, biogaz, geotermia. W ramach realizacji Strategii nastąpi między innymi modernizacja miejskiego systemu ciepłowniczego wraz z instalacją wysokosprawnej kogeneracji w Busku-Zdroju. Uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzystania z technologii oszczędnych energetycznie, powinno być jednym z wielu zadań realizowanych

przez samorządy Partnerstwa. Istotne jest też, aby edukować społeczeństwo szerzej w zakresie ekologii, a także świadomej konsumpcji. Tego typu działania są istotne nie tylko ze środowiskowego punktu widzenia, ale też konieczne ze względu na mieszkańców, którym należy zapewnić dostęp do podstawowej infrastruktury i usług.

Jeśli usługi publiczne, w tym zdrowotne, społeczne i turystyczne będą się rozwijały, to obszar ma szansę stać się terenem, o którym można powiedzieć, że kreuje przedsiębiorczość i zwiększa atrakcyjność do zamieszkania, a przede wszystkim w sposób kompleksowy racjonalnie i efektywnie wykorzystuje zasoby endogeniczne. Należy dążyć do tego, by mieszkańcy OSI ŚU mieli zapewnioną bliskość i krótki czas dojścia/dojazdu do usług zarówno podstawowych, jak i zaspokajających ich potrzeby wyższe (szkoły średnie, centra handlowe, kultura wyższa, specjalistyczna opieka medyczna, atrakcyjne spędzanie czasu wolnego itp.). W tym celu należy rozwijać system ścieżek rowerowych, bezpiecznych układów drogowych i tras pieszych. Ważne jest wspieranie rozwoju mobilności miejskiej i zapewnianie dostępu do transportu publicznego, a także takie kształtowanie przestrzeni, które będzie koncentrowało najważniejsze usługi w dostępnym, jednolitym, spójnym obszarze (w centrum wykreowanym w każdej gminie).

3.2.1. Projekty strategiczne

Osiągnięcie celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* złożona jest z zadań (tabela 5), które powinny być realizowane w założonym czasie. Nie są one uszczegółowione co do zakresu, kwot czy wskaźników. Istotne jest, aby samorząd, jak i ewentualni partnerzy oraz inne podmioty, realizowali projekty wpisujące się w te zadania.

W ramach Strategii określono 3 projektów strategicznych, a więc takich, które w pierwszej kolejności powinny być zrealizowane, są priorytetowe, i których efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Natomiast pozostałe 10 projektów są projektami komplementarnymi, realizującymi cele i założenia wskazane w dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią potencjał rozwojowy obszaru.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych. Poniżej, w formie tabeli, przedstawione zostały projekty, wraz z podaniem szacunkowego kosztu ich realizacji, planowanego okresu realizacji i potencjalnych źródeł finansowania.

Projekty strategiczne do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*:

I. Projekty strategiczne w formule IIT, w trybie niekonkurencyjnym w ramach *Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027*:

1. Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO;
2. Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk;
3. Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrawisk”;

II. Projekty strategiczne komplementarne w trybie konkurencyjnym ze środków Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 i innych:

4. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska;
5. Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska;
6. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska;
7. Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej;
8. Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrawiskowej i okołouzdrawiskowej;
9. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska;
10. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców;
11. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska;
12. Kompleksowe e-usługi publiczne;
13. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców.

PROJEKTY STRATEGICZNE W TRYBIE NIEKONKURENCYJNYM

Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1

Tytuł projektu strategicznego	<i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	12 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne - dotacja	48 mln zł – 80%		
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027, inne, dodatkowe źródła finansowania zgodne z tabelą nr 19		
Tryb wyboru projektu	Tryb niekonkurencyjny W ramach priorytetu 2. <i>Region przyjazny dla środowiska</i> , cel szczegółowy 2 (vii) <i>Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</i>		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu ograniczanie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na cennym przyrodniczo terenie OSI ŚU oraz podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do oferty turystycznej i kulturowej OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, a tym samym województwa świętokrzyskiego, poprzez utworzenie rozpoznawalnego szlaku rowerowego SPA VELO na trasie Busko-Zdrój – Solec-Zdrój – Kazimierza Wielka – Pińczów – Busko-Zdrój. W ramach projektu przewiduje się budowę ok. 46 km odcinków infrastruktury dla ruchu rowerowego, która uzupełniając istniejący system ścieżek rowerowych oraz poprzez odpowiednie oznakowanie całości stworzy blisko 120 km szlak SPA VELO. Nastąpi uzupełnienie istniejących szlaków rowerowych w taki sposób, aby możliwe było połączenie rowerowe między wyżej wymienionymi miejscowościami. SPA VELO odwoływać się będzie do walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru. Budowa bezpiecznej ścieżki rowerowej poprawi dostępność obiektów i atrakcji turystyki uzdrowiskowej oraz stanowić będzie element promocji obszaru, a także będzie stanowić infrastrukturę na rzecz rozwoju transportu niskoemisyjnego. Szlak połączy Świętokrzyskie Uzdrawiska i umożliwi włączenie do szlaku GREEN VELO i EUROVELO. Powstaną Miejsca Obsługi Rowerzysty, w których znajdą się m.in. stojaki na rowery, wiaty postojowe, mapy turystyczne oraz inne udogodnienia, w tym mała architektura, tablice informacyjne oraz punkty widokowe. SPA VELO będzie spełniać również funkcję ścieżki edukacyjnej, gdzie znajdować się będą tablice informacyjne o najważniejszych atrakcjach na trasie oraz obszarach cennych przyrodniczo. Trasa SPA VELO będzie rozpoczynała się projektowaną ścieżką rowerową przewidzianą do realizacji w ramach OSI ŚU w Pińczowie przy ul. Grodziskowej i ul. Ogrodowej. Dalej biegnie przez malownicze tereny pól i lasów w stronę Bogucic Drugich aż do Grochowisk. Po przekroczeniu granicy Gminy Pińczów z Gminą Busko-Zdrój trasa przebiegać będzie istniejącą ścieżką rowerową z Kameduł, przez Las Winiarski aż do centrum Buska-Zdroju. W Busku-Zdroju znajduje się szereg istniejących ścieżek rowerowych, planowanych do uzupełnienia przez projektowane ścieżki rowerowe przewidziane do</p>		

	<p>realizacji w ramach ZIT oraz odcinki przewidziane do realizacji w ramach niniejszego projektu (mapa 10). Po przekroczeniu granicy miasta ścieżka SPA VELO będzie prowadzić przez Zbludowice wzdłuż ul. Korczyńskiej, gdzie nastąpi rozwidlenie na ul. Rekreacyjną w stronę Solca-Zdroju oraz w stronę Wiślicy. W stronę Gminy Solec-Zdrój ścieżka rowerowa będzie prowadzić przez: Skotniki, Baranów, następnie przez Piasek Mały aż do centrum Solca-Zdroju. Od Kawczyc ścieżka prowadzić będzie przez: Hołudzę, Gluzy, Chotel Czerwony, Goryslawice aż do centrum Wiślicy. Od Wiślicy do Koniecmostów poprowadzona będzie ścieżka rowerowa według innych zadań inwestycyjnych, następnie dalej trasa prowadzić będzie istniejącą ścieżką rowerową przez zielone tereny przez Mikołajów, Zagajów, Cudzynowice aż do Kazimierzy Wielkiej. W Kazimierzy Wielkiej nastąpi w ramach projektu budowa ścieżki rowerowej dookoła zalewu. Trasa od Kazimierzy Wielkiej w stronę Pińczowa prowadzona jest po ścieżce EuroVelo 11 przez Koniecmosty, Złotą, Rudawę, Wojsławice, Młodzawy Duże, Skrzypiów, Pińczów oraz dalej na północ od obszaru Świętokrzyskich Uzdrawisk. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Szlak rowerowy SPA VELO połączy pętlą gminy OSI ŚU i skomunikuje województwo świętokrzyskie z województwem małopolskim łącząc się z trasą Eurovelo 11. Trasa SPA VELO będzie zgodna z koncepcją szlaków rowerowych zobrazowaną w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Powiat Buski, Powiat Kazimierski.</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> (SRWŚ 2030+), w ramach kierunków działań wskazano, że m.in. głównym kierunkiem interwencji w OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska będzie wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Ponidzia. Jednymi z oczekiwanych w SRWŚ 2030+ skutków interwencji na OSI ŚU są: „Rozwój form turystyki komplementarnych do turystyki uzdrowiskowej, w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe, w powiązaniu z OSI Ponidzie”, „Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej) oraz ich wykorzystanie do rozwoju turystyki” oraz „Rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego”.</p> <p>Realizacja projektu wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby połączenia wspólną ścieżką rowerową wszystkich istniejących i potencjalnych miejscowości uzdrowiskowych z obszaru; • potrzeby rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej; • potrzeby dostosowania infrastruktury i usług do potrzeb znacznej ilości turystów; • potrzeby kreowania wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne; • potrzeby wykreowania konkurencyjnego w skali regionu i kraju atrakcyjnego obszaru turystyki i rekreacji; • potrzeby inwestycji w zrównoważoną turystykę, kulturę i dziedzictwo naturalne, które powinny przyczyniać się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego obszaru; • potrzeby stworzenia infrastruktury na rzecz rozwoju transportu niskoemisyjnego; • potrzeby promowania aktywnego stylu życia i dbania o zdrowie;

	<ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwiniętej infrastruktury rowerowej w południowej części województwa świętokrzyskiego, w tym na obszarze OSI ŚU – w Gminie Busko-Zdrój znajdują się ścieżki rowerowe o długości około 25 km; • wzrostu udziału turystyki aktywnej; • potrzeby zwiększenia przyjazności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i turystów. <p>Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane deficyty i bariery hamujące rozwój obszaru, w szczególności „niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyczny i przyrodniczy”. W efekcie realizacji projektu nastąpi poprawa wizerunku i rozpoznawalności OSI ŚU, a także województwa świętokrzyskiego.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie czasu wolnego
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Budowanie kompleksowej oferty turystycznej”, „Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych”, „Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okółoturystycznej”, „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów”, „Zagospodarowanie miejsc służących rekreacji”, „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Budowa ścieżki rowerowej Busko-Zdrój – Welecz – Kameduły;</i> • <i>Budowa odcinka ścieżki rowerowej w Kazimierzy Wielkiej na odcinku od Ronda Zwolańskiego do zbiornika retencyjnego;</i> • <i>Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój.</i> <p>Dodatkowo projekt jest komplementarny z projektem pn. <i>Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez poprawę jakości i dostępności komunikacyjnej w oparciu o zrównoważoną, multimodalną mobilność miejską</i> planowanym do realizacji w formule ZIT przez MOF Buska-Zdroju (zgodnie z projektem <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>). W ramach tego projektu przewidziano powstanie spójnego szlaku rowerowego poprzez budowę ścieżki rowerowej łączącej Busko-Zdrój ze Stopnicą oraz rozbudowę systemu ogólnodostępnych ścieżek rowerowych na terenie Miasta Busko-Zdrój. Projekt jest komplementarny także z projektem pn. <i>Szlak turystyczny NIDA</i>, planowanym do realizacji przez Partnerstwo Ponidzie (zgodnie ze <i>Strategią terytorialną Partnerstwo Ponidzie</i>). Przedmiotem projektu jest stworzenie sieci szlaków turystycznych i rekreacyjnych: pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych, kajakowych, konnych.</p>

Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój zrównoważonego transportu na obszarze uzdrowiskowym; • promocja bogatej historii uzdrowiskowej; • stworzenie markowego produktu turystycznego; • promocja turystyki rowerowej w regionie, województwie i w kraju; • propagowanie zdrowego, aktywnego trybu życia; • łatwiejszy dostęp do atrakcji turystycznych; • ożywienie turystyczno-rekreacyjne OSI ŚU; • rozwój przedsiębiorczości i spadek bezrobocia; • podniesienie konkurencyjności obszaru uzdrowiskowego; • ochrona miejsc cennych przyrodniczo; • obniżenie niskiej emisji. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <p>1. Długość ścieżek rowerowych wybudowanych na obszarze [kilometry];</p> <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <p>1. Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej [użytkownicy/rok].</p>
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2

Tytuł projektu strategicznego	<i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	121,5mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	18,3 mln zł		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja bezwrotna	73,2 mln zł		
Finansowanie zewnętrzne – pożyczka zwrotna	30,0 mln zł		
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027, inne, dodatkowe źródła finansowania zgodne z tabelą nr 19		
Tryb wyboru projektu	Tryb niekonkurencyjny W ramach priorytetu 6. <i>Wspólnota i przestrzeń</i> , cel szczegółowy 5 (ii) <i>Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</i>		
Forma wsparcia	Baseny mineralne w Busku-Zdroju o łącznej wartości 55 mln zł: 30 mln – pożyczka zwrotna , 25 mln – dotacja Pozostały zakres projektu o wartości 48,2 mln zł – dotacja		

<p>Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)</p>	<p>Celem projektu jest wprowadzenie na rynek nowych produktów turystycznych i wzbogacenie oraz rozwój oferty turystycznej regionu, a także budowanie pozytywnego wizerunku obszaru Świętokrzyskich Uzdrawisk, jako regionu atrakcyjnego turystycznie w kraju i za granicą, mające na celu zaangażowanie mieszkańców oraz zwiększenie liczby osób odwiedzających województwo, a tym samym wzrost wpływów do budżetów gmin i budżetów domowych z działalności turystycznej.</p> <p>Nowym produktem turystycznym będzie szlak łączący infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną bazującą na potencjale uzdrowskim obszaru, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Będzie to również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla odwiedzających. Rozwój turystyki uzdrowskiej jest bardzo ważny dla rozwoju całego obszaru ale też województwa świętokrzyskiego, w którym jedynymi gminami dysponującymi zasobami wód leczniczych są gminy Partnerstwa OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</p> <p>I. Etap I: Zakres projektu obejmuje stworzenie szlaku turystycznego odwołującego się do zasobów endogenicznych, walorów kulturowych i przyrodniczych obszaru z elementami nowej lub rozbudowanej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej takimi jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompleks Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju; • rozbudowany Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju; • Uzdrowskie Ogrody Deszczowe w Busku-Zdroju; • wieża widokowa w Kikowie; • Park Zdrojowy i Ogród Botaniczny w Pińczowie; • nowe miejsca rekreacji – Bulwary nad Nidą w Pińczowie; • Park Zdrojowy w Kazimierzy Wielkiej; • rozbudowany Park Zdrojowy w Solcu-Zdroju; <p>II. Etap II: Zakres projektu obejmuje zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiornika wodnego w Radzanowie; • zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju; • zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej. <p>Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. Projekt może być realizowany w Partnerstwie Publiczno-Prywatnym.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano obszary realizacji polityki wojewódzkiej wykraczające poza interwencję krajową, a wśród nich obszar uzdrowski OSI ŚU. Wśród oczekiwanych skutków interwencji na terenie OSI ŚU wskazanych w SRWŚ 2030+ wskazano między innymi rozwój form turystyki komplementarnych do turystyki uzdrowskiej, w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe oraz rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego.</p> <p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby wykorzystania potencjału uzdrowskiego regionu, w tym istniejących oraz wykreowania i promocji nowych produktów turystycznych; • potrzeby jakości i dostępności infrastruktury i usług turystycznych;

	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeby zwiększenia zdolności retencyjnej oraz lepszego zagospodarowania nadmiaru wód opadowych i płynących; • potrzeby inwestycji w zrównoważoną turystykę, kulturę i dziedzictwo naturalne, które powinny przyczyniać się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego obszaru; • potrzeby zagospodarowania czasu wolnego, coraz to większej grupy turystów, kuracjuszy odwiedzających obszar; • potrzeby poprawy zdrowia mieszkańców poprzez oddanie do użytku nowych obiektów, zmianę stylu życia, z naciskiem na ruch i aktywny wypoczynek; • potrzeby podniesienia atrakcyjności terenu OSI dla wszystkich jej użytkowników; • wyników badań jakościowych – w badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) największą ilość wskazań na pytanie o priorytety rozwoju obszaru uzyskała odpowiedź „Rozwój turystyki” (44%). <p>Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane deficyty i bariery hamujące rozwój obszaru, w szczególności: „niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyczny i przyrodniczy”. Efektem realizacji projektu będzie zwiększona atrakcyjność oferty turystycznej oraz estetyczna i funkcjonalna przestrzeń publiczna i stworzone możliwości spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, turystów i kuracjuszy.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; • Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania; • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału turystycznego; • Zagospodarowanie czasu wolnego; • Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Budowanie kompleksowej oferty turystycznej”, „Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych”, „Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej”, „Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturalnego i naturalnego”, „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów”, „Zagospodarowanie miejsc służących rekreacji”, „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie;</i> • <i>W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka;</i> • <i>Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy;</i> • <i>Urządzenie strefy- wypoczynkowo-rekreacyjnej w rejonie ul. Kusocińskiego w Busku-Zdroju;</i> • <i>Budowa hali widowiskowo-sportowej w Pińczowie;</i> • <i>Przebudowa i modernizacja Pińczowskiego Samorządowego Centrum Kultury w Pińczowie.</i>

	<p>Dodatkowo projekt jest komplementarny z projektem pn. <i>Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez ochronę i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury</i> planowanym do realizacji w formule ZIT przez MOF Buska-Zdroju (zgodnie z projektem <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>). Celem projektu jest ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej. W ramach projektu nastąpi m.in. przebudowa BSCK.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowe atrakcje i produkty turystyczne; • zdrowy i aktywny tryb życia; • zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru; • wysokiej jakości i ilości oferta spędzania czasu wolnego; • wysoka estetyka, funkcjonalność i ład przestrzenny obszaru. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozbudowanych Domów Zdrojowych [szt.]; 2. Liczba zagospodarowanych zbiorników wodnych i przyległych terenów [szt.]; 3. Liczba nowych atrakcji turystycznych [szt.]; 4. Liczba nowych lub odnowionych Parków Zdrojowych [szt.]; 5. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [os.]; 6. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [strategie]; 7. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba odwiedzin w Domu Zdrojowym [os./rok]; 2. Liczba odwiedzających nowych atrakcji turystycznych [os./rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3

Tytuł projektu strategicznego	Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowskiego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrawisk”		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2027
Szacowana wartość	10 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	2 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne - dotacja	8 mln zł – 80%		
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 inne, dodatkowe źródła finansowania zgodne z tabelą nr 19		
Tryb wyboru projektu	Tryb niekonkurencyjny		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	Celem projektu jest wykreowanie uzdrowskiego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrawisk, który stanie się czynnikiem promującym turystykę, wspierającym lokalne produkty i usługi, przyciągającym kuracjuszy i turystów oraz nowych mieszkańców, wykwalifikowanych pracowników i inwestorów, nie tylko		

	<p>z branży uzdrowiskowej, oraz wzmacniającym tożsamość społeczności lokalnej. Projekt obejmuje swym zakresem działania zmierzające do poprawy i/lub zbudowania atrakcyjnego wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrawisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnych OSI ŚU i poszczególnych miejscowości wchodzących w jego skład oraz organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrawisk 2022–2027.</p> <p>Projekt będzie obejmował także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowanie mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrawisk; • kształtowanie spójnego wizerunku poszczególnych miejscowości uzdrowiskowych; • tworzenie spójnych projektów promocyjnych dla całego obszaru; • opracowywanie koncepcji graficznych, projektowanie i aktualizację materiałów promocyjnych; • organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrawisk 2022–2027 jako imprezy rozpoznawczej i kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrawiskami. <p>Projekt powinien opierać się na stworzeniu kompleksowej, zawierającej atrakcyjny pakiet oferty turystycznej oraz uzdrowiskowej. Połączenie niezwykłych zasobów zarówno uzdrowiskowych, kulturowych, jak i przyrodniczych, daje możliwość przygotowania na obszarze zróżnicowanej oferty, umożliwiającej stworzenie indywidualnego pakietu zgodnego z oczekiwaniami klientów (turystów i kuracjuszy), obejmującego elementy usług medycznych, kultury, rozrywki i aktywnego wypoczynku. Istotne tutaj będą też działania w zakresie aktywnej promocji i marketingu, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych. Niezmiernie ważne będzie nawiązywanie i promowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego obszaru, w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych mieszkańcom i turystom atrakcji turystycznych. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i dostępnych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów.</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Wśród oczekiwanych skutków interwencji na terenie OSI ŚU wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazano między innymi tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych.</p> <p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby budowania i promocji marki Świętokrzyskie Uzdrawiska; • potrzeby wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru; • potrzeby wzmocnienie pozycji OSI ŚU na rynku uzdrowiskowych miejscowości w kraju i zagranicą; • zmiany zasad świadczenia usług uzdrowiskowych, w świetle których marketing uzdrawisk nabiera nowego, ważnego znaczenia. <p>Wzmacnianie i kreowanie wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego jest zasadne ze względu na fakt rozwoju i kształtowania się miejscowości OSI ŚU o uzdrowiskowym charakterze, które prężnie i dynamicznie się rozwijają i są odpowiedzialnie zarządzane. Służyć temu będzie promocja Świętokrzyskich Uzdrawisk nie tylko jako regionu atrakcyjnego do życia, ale również jako miejsca do aktywnego spędzania czasu poprzez dostęp do szerokiej oferty rekreacyjno-turystycznej, co przyczyni się do promocji turystycznej i gospodarczej obszaru uzdrowiskowego. Świętokrzyskie Uzdrawiska będą kojarzone z wyróżniającymi się produktami (np. woda mineralna, kosmetyki na bazie</p>

	siarki, inne lokalne produkty), usługą lub miejscem (np. baseny mineralne, parki zdrojowe, łążnia). W efekcie realizacji projektu nastąpi poprawa wizerunku i rozpoznawalności OSI ŚU.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej; • Wykorzystanie potencjału turystycznego.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO</i> oraz projektem strategicznym nr 2. <i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowiskowych”, „Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych”, „Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej”, „Tworzenie spójnego systemu informacji turystycznej”, „Prowadzenie kampanii marketingowych promujących potencjał Świętokrzyskich Uzdrawisk”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie”;</i> • <i>Rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny miasta Busko-Zdrój poprzez działania rewitalizacyjne;</i> • <i>Wzrost gospodarczy uzdrawiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych - Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju”;</i> • <i>Rozwój terenów zieleni w mieście Busko-Zdrój”.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • marka Świętokrzyskie Uzdrawiska rozpoznawalna w skali kraju i na poziomie międzynarodowym; • wysoka atrakcyjność turystyczna obszaru; • zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat Świętokrzyskich Uzdrawisk <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych [szt.]; 2. Liczba stron internetowych wpływających na promocję obszaru [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wejść na strony internetowe [szt.].

Źródło: Opracowanie własne

PROJEKTY STRATEGICZNE W TRYBIE KONKURENCYJNYM

Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4

Tytuł projektu strategicznego	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	12 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	48 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny W ramach priorytetu 2. Region przyjazny dla środowiska, cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, zwalczanie smogu i niskiej emisji, a także podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. Poprawa efektywności energetycznej prowadzona będzie zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i wielorodzinnych budynkach mieszkalnych (z wyłączeniem budynków jednorodzinnych) oraz przedsiębiorstwach.</p> <p>Projekt polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększeniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego; • wymianie/modernizacji oświetlenia ulicznego na energooszczędne; • budowie/rozbudowie/modernizacji systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych, w tym modernizacja ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej oraz Pińczowie; • działaniach podnoszących ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>		

<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju i Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ewentualni partnerzy.</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Wyzwania środowiskowe, związane z utrzymaniem przyjaznego dla środowiska i czystego obszaru, wymagają odpowiedniej polityki energetycznej. W pierwszej kolejności powinna ona polegać na rozwoju infrastruktury energetycznej w oparciu o sprawne systemy ciepłownicze i elektroenergetyczne.</p> <p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby inwestycji w zakresie efektywności energetycznej; • potrzeby stosowania efektywnych energetycznie technologii; • potrzeby kompleksowej modernizacji energetycznej budynków przedsiębiorstw; • potrzeby ograniczania zanieczyszczeń powietrza; • potrzeby spełnienia wymogów wynikających z Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego oraz wprowadzonych na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych, <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 5 Wspieranie <i>energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”, „Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym;</i> • <i>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec-Zdrój.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie efektywności energetycznej obiektów sektora publicznego poprzez kompleksową termomodernizację z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; • upowszechnienie wykorzystania OZE; • większa powierzchnia użytkowa, lepsza funkcjonalność i bezpieczeństwo korzystania z budynków użyteczności publicznej; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych systemów ciepłowniczych i/lub chłodniczych [szt.]; 2. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów użyteczności publicznej [szt.];

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.]; 4. Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [m²]; 5. Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej [szt.]; 6. Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok]; 2. Szacowana emisja gazów cieplarnianych [Tony równoważnika CO₂/rok].
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5

Tytuł projektu strategicznego	Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	90 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	18 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	72 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny W ramach priorytetu 2. <i>Region przyjazny dla środowiska</i> , cel szczegółowy 2 (ii) <i>Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</i>		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest zmniejszanie emisyjności poprzez zwiększenie udziału energii z OZE w produkcji energii ogółem z wykorzystaniem potencjału OSI SU w obszarze OZE i energetyki rozproszonej</p> <p>Projekt obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę lub rozbudowę instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii; • budowę lub rozbudowę instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii, głównie słonecznej wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE; • rozbudowę istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>		

Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu zanieczyszczeń powietrza; • odpowiednich warunków dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca; • stosunkowo dużej ilości dni słonecznych w roku. <p>Wszystkie gminy w analizowanym w Diagnozie 2020 roku, znalazły się w gronie innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 4 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie gminy Busko-Zdrój.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; • upowszechnienie wykorzystania OZE; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej [MW]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wytworzona energia odnawialna ogółem [MWh/r]; 2. Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii [MW].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6

Tytuł projektu strategicznego	Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	12 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	48 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny W ramach priorytetu 2. <i>Region przyjazny dla środowiska</i> , cel szczegółowy 2 (iv) <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</i>		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz dostosowanie do prognozowanych skutków zmian klimatu, w tym zapobieganie ryzyku i zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe.</p> <p>Projekt obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu; • adaptację terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury; • rozwój retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe; • niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy; • rozwój potencjału służb publicznych, w tym monitoringu i wyposażenia służb ratunkowych. <p>Celem realizowanych działań będzie również podniesienie świadomości społeczeństwa na temat zmian klimatu i ich konsekwencji. Edukacja będzie naświetlała temat racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych i wspierania ochrony zasobów nieodnawialnych oraz promowała bezpieczne zachowania indywidualne i grupowe w sytuacjach zagrożenia ekologicznego, pożarowego, powodziowego</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka		

<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost średniej rocznej temperatury, częstotliwości i nasilenia pogodowych zjawisk ekstremalnych, pogłębiają się, stanowią zagrożenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego oraz dla zasobów przyrody.</p> <p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu występowania obszarów zagrożonych powodzią ; • dostosowania do prognozowanych skutków zmian klimatu; • występowania na obszarze terenów objętych suszą; • zwiększenia odporności na klęski żywiołowe. <p><i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy wskazuje, iż na terenie OSI ŚU wstępuje w większości silne zagrożenie suszą łączną.</i></p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 4 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”, „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”, „Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych;</i> • <i>Fragmentaryczna rozbiórka prowabrzeźnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości. Michałów;</i> • <i>Budowa polderu na rzece Nida, miejscowości. Michałów / Skrzypiów / Pińczów,</i> • <i>Budowa pompowni na rzece Nida, miejscowość. Pińczów.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie świadomości ekologicznej; • adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu; • zwiększenie retencjonowania wody; • zapobieganie ryzyka i zwiększenie odporności na klęski żywiołowe. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmiany klimatu [ha]; 2. Pojemność obiektów małej retencji [m³]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [os.].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Projekt strategiczny nr 7

Tytuł projektu strategicznego	<i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	70 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	14 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	56 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Krajowy Plan Odbudowy		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest powstanie nowej i rozwój już istniejącej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Będzie to również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla zwiedzających. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>W zakres rzeczowy projektu wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa Muzeum Kazimierskie w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu; • budowa Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka.		
Potrzeba realizacji projektu	W wyniku realizacji projektu nastąpi wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej całego obszaru. Wzbogacenie oferty kulturalnej nastąpi dzięki budowie muzeum na bazie unikatowego w skali europejskiej stanowiska archeologicznego w Słonowicach. Powstałe w ramach projektu Centrum Nauki o Wodzie i Siarce we współpracy z Regionalnym Centrum Rehabilitacji pozwoli na wykorzystanie potencjału Świętokrzyskich Uzdrawisk, tj. wód siarczkowych oraz solanek jodkowych nie tylko w lecznictwie, ale również w wielu innych branżach, a zwłaszcza w przemyśle.		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału turystycznego. 		

Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „ Budowanie kompleksowej oferty turystycznej”, „Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych”, „Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej”, oraz „Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego”</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie;</i> • <i>W kierunku uzdrawiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowe atrakcje i produkty turystyczne; • zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru; • zwiększenie liczby odwiedzających obszar; • wysokiej jakości i ilości oferta spędzania czasu wolnego; • podniesienie konkurencyjności obszaru uzdrawiskowego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <p>1. Liczba nowych atrakcji turystycznych [szt.];</p> <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <p>1. Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne [os./rok].</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Projekt strategiczny nr 8

Tytuł projektu strategicznego	<i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrawiskowej i okołouzdrawiskowej</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	250 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	50 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	200 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Krajowy Plan Odbudowy / Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	Celem przedsięwzięcia jest umożliwienie dostępu do świadczeń zdrowotnych także na obszarze Kazimierzy Wielkiej i Pińczowa, oraz wzbogacenie oferty rekreacyjnej skierowanej do kuracjuszy i turystów, ale również mieszkańców obszaru uzdrawiskowego. Z uwagi na duże zainteresowanie usługami uzdrawiskowymi przez		

	<p>mieszkańców, turystów i kuracjuszy obszaru, które znacząco przewyższa pierwotne założenia, istnieje potrzeba rozbudowy i powstania nowej infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej. Działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt ten obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie odwiertu i ujęcia– solanki w Busku-Zdroju; • rozbudowę basenów mineralnych w Solcu-Zdroju; • wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie; • wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie; • przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów; • przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot. Projekt może być realizowany w Partnerstwie Publiczno-Prywatnym.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, podmioty prywatne, ewentualni partnerzy.</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Bardzo dużym potencjałem obszaru są posiadane zasoby uzdrowiskowe i strefy ochrony uzdrowiskowej. Wzrost liczby kuracjuszy byłby pozytywnym zjawiskiem przekładającym się na wzrost dochodów własnych gmin, a co za tym idzie ich zdolności inwestycyjnych. Bardzo dużym potencjałem Miasta i Gminy Kazimierza Wielka oraz Miasta i Gminy Pińczów są predyspozycje do pełnienia funkcji uzdrowiskowej. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wszystkie gminy posiadają wyjątkowe walory tj. lecznicze wody. W badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) mieszkańcy OSI ŚU wskazali, że tworzenie i rozwój uzdrowisk (34%) oraz turystyka (44%) to jedne z najważniejszych priorytetów do rozwoju tego obszaru, dlatego też ważne jest, aby m.in. powstało Uzdrowisko Kazimierza Wielka oraz Uzdrowisko Pińczów. Potrzeba rozwoju funkcji uzdrowiskowych obszaru jest pożądana nie tylko z punktu widzenia jego mieszkańców i samorządów, ale też na poziomie regionalnym. W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> (SRWŚ 2030+), w ramach kierunków działań wskazano m.in. „Wzrost potencjału turystycznego regionu w oparciu o walory uzdrowiskowe, dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki prozdrowotnej”. W dokumencie tym zapisano, że: „Istotnymi czynnikami rozwoju województwa powinny być turystyka oraz działalność prozdrowotna i uzdrowiskowa, ukierunkowane na turystę zagranicznego i krajowego, w szczególności z województw ościennych”. Jednymi z oczekiwanych w SRWŚ 2030+ skutków interwencji na OSI ŚU są: <i>Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz Rozwój uzdrawiska w gminach Kazimierza Wielka i Pińczów.</i></p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO.</i></p>

	<p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowiskowych”, „Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego”, „Powstanie i rozwój obiektów uzdrowiskowych”, „Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie;</i> • <i>Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych - Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju;</i> • <i>W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka;</i> • <i>Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie działalności uzdrowiskowej; • wzmocnienie uzdrowiskowego charakteru i atrakcyjności obszaru; • wzrost ilości kuracjuszy; • wzrost dochodów gmin; • nowe miejsca pracy. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozbudowanych basenów mineralnych [szt.]; 2. Liczba nowych odwiertów ujęć wody [szt.] 3. Liczba nowych odwiertów ujęć solanki [szt.] <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne[os./rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 Projekt strategiczny nr 9

Tytuł projektu strategicznego	<i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	100 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	20 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	80 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Krajowy Plan Odbudowy		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		

<p>Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)</p>	<p>Projekt będzie polegał na likwidacji źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpieniu rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, budowa instalacji OZE itp.</p> <p>Projekt obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymianę źródła ciepła na ekologiczne oraz modernizację ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej, a także w Pińczowie; • wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych; • wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej szkół; • zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej. <p>W ramach projektu zwiększone zostanie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Planuje się także przeprowadzić działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu zanieczyszczeń niską emisją; • odpowiednich warunków dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca; • potrzeby inwestycji w zakresie efektywności energetycznej; • potrzeby zmniejszenia negatywnego wpływu, jakie gospodarstwa domowe wywierają na środowisko. <p>Wszystkie gminy w analizowanym w Diagnostyce 2020 roku, znalazły się w gronie innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10. Jednym z głównych zagrożeń dla rozwoju Świętokrzyskich Uzdrawisk, jakie zidentyfikowano, jest zanieczyszczenie środowiska poprzez niską emisję. Potrzeba realizacji projektu wynika ze względów społecznych (niska świadomość i wiedza dotycząca możliwości wykorzystania OZE) oraz ekonomicznych (wysokie koszty energii elektrycznej, opału). Jakość środowiska naturalnego, a zwłaszcza powietrza, wpływa bezpośrednio na atrakcyjność regionu uzdrowiskowego i przekłada się na liczbę gości odwiedzających uzdrowiska świętokrzyskie. Turyści i kuracjusze oraz coraz więcej mieszkańców jest świadomych i zwraca uwagę na stan jakości i poziom zanieczyszczenia powietrza. Należy zaznaczyć, że na obszarze istnieją odpowiednie warunki dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 4 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</i></p>

	<p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”, „Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych”, „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie gminy Busko-Zdrój.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa zdrowia i komfortu życia; • zwiększenie efektywności energetycznej indywidualnych gospodarstw domowych z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; • upowszechnienie wykorzystania OZE; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów mieszkaniowych [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Projekt strategiczny nr 10

Tytuł projektu strategicznego	<i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów	Okres realizacji	2022–2027
Szacowana wartość	4,0 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	0,8 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	3,2 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru, zarówno tych biernych, jak i aktywnych zawodowo – osób, które z własnej inicjatywy zgłoszą potrzebę i chęć kształcenia. Kwalifikacje zawodowe uczestników projektu zostaną dostosowane do wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy. Zorganizowane będą kursy zawodowe i szkolenia. Wsparciem będą obejmowane osoby dorosłe w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych, w tym cyfrowych, umożliwiające wdrażanie Upskilling Pathways. Planuje się także podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji. Podejmowane będą wszelkie działania, które wpłyną na zwiększenie kwalifikacji i/lub kompetencji mieszkańców obszaru. Szczególny nacisk w projekcie będzie kładziony na kompetencje branżowe w zakresie medycyny i usług uzdrowiskowych. Wszystkie działania będą uwzględniać także osoby z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka.		
Potrzeba realizacji projektu	Przedsiębiorczość mieszkańców wydaje się nie być wystarczająca. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. W ramach projektu może być zapewniony udział w spotkaniach z doradcą zawodowym oraz psychologiem, w celu pogłębienia wiedzy na temat m.in. własnych cech osobowościowych, mocnych i słabych stron, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Indywidualne i grupowe zajęcia z doradcą zawodowym umożliwią określenie szkoleń zawodowych, które będą zgodne		

	<p>z preferencjami oraz kwalifikacjami uczestników projektu z deficytowych zawodów na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że człowiek uczy się przez całe życie, bez względu na wiek i doświadczenie – jeśli chce być jak najdłużej aktywny zawodowo, powinien podnosić swoje kwalifikacje i poszerzać kompetencje. Należy także rozwijać kompetencje i kwalifikacje zawodowe w dziedzinie usług medycznych, które związane są mocno z OSI ŚU.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywności mieszkańców <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 11 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zwiększenie atrakcyjności zatrudnienia”, „Realizacja programów skierowanych na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców”, „Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Obywatelskie Punkty Doradztwa Prawnego – rozwój edukacji w Gminie Pińczów;</i> • <i>Lepsza przyszłość;</i> • <i>Aktywizacja zawodowa osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie kazimierskim.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym; • aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru; • wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; • zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi; • zwiększenie kompetencji i kwalifikacji kadr; • zmniejszone bezrobocie. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych szkoleń dla uczniów szkół [szt.]; 2. Liczba osób objętych wsparciem [os.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu [os.]

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16 Projekt strategiczny nr 11

Tytuł projektu strategicznego	<i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2022–2027
Szacowana wartość	150 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	30 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	120 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 / Wspólna Polityka Rolna 2021–2027		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, turystów i kuracjuszy oraz rozwój obszaru. Infrastruktura powinna być dostosowana do zasad zrównoważonego rozwoju, który sprzyja funkcjom gospodarczym i społecznym.</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury; • likwidację barier architektonicznych; • oznakowanie obiektów gminnych (wewnętrzne i zewnętrzne) dla potrzeb związanych z dostępnością osób dysfunkcyjnych • rozbudowę oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój; • budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych; • wdrożenie elektronicznego systemu płatności parkingowych w Kazimierzy Wielkiej; • rewitalizacja „górnej” części miasta Kazimierza Wielka; • rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią); • rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni); • projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią, jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych); • zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz 		

	<p>z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacją stacji uzdatniania wody).</p> <p>Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Województwo Świętokrzyskie.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyników badań jakościowych – w badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) mieszkańcy OSI ŚU ocenili „źle” i „bardzo źle” połączenia komunikacyjne na obszarze OSI ŚU (42%) oraz połączenia komunikacyjne z otoczeniem zewnętrznym (45%); potrzeby usprawnienia połączenia komunikacyjnego; potrzeby adaptacji do zmian klimatu oraz zapobiegania degradacji środowiska; potrzeby dostępu mieszkańców OSI ŚU do wysokiej jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. <p><i>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego jest jednym z celów strategicznych OSI ŚU, a więc przed samorządami stanowi to pewne wyzwanie do stworzenia i/lub poprawy infrastruktury komunalnej, która będzie zadowalać obecnych i przyszłych mieszkańców.</i></p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość i dostępność usług publicznych <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 12 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej”, „Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej”, „Tworzenie obszarów zieleni urządzonej”, „Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Rozbudowa ul. Partyzantów nr 314150T oraz przebudowa i rozbudowa ul. Grotta nr 314148 T w Busku-Zdroju;</i> <i>Budowa drogi gminnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową w sołectwie Odonów.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu infrastruktury drogowej; poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym; uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; poprawa estetyki i ład przestrzennego; skrócenie czasu przejazdu; poprawa jakości środowiska naturalnego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Długość wybudowanych i/lub przebudowanych dróg [km]; Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.];

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi [szt.]; 4. Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]; 5. Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wypadków drogowych [szt.]; 2. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu [szt.]; 3. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę [os.].
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17 Projekt strategiczny nr 12

Tytuł projektu strategicznego	<i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>		
Lokalizacja	Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów	Okres realizacji	2022–2027
Szacowana wartość	10 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	2 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	8 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt obejmuje rozwój e-usług publicznych, które w gminach obszaru funkcjonują, ale wymagają poszerzenia i rozwoju. Istotne jest, aby mieszkańcy, turyści i kuracjusze mieli możliwość uzyskania informacji i załatwiania administracyjnych spraw nie tylko osobiście, ale też on-line, z każdego miejsca, w którym jest dostępny Internet. Takie usługi powinny być powszechne w różnych dziedzinach życia, nie tylko w zakresie spraw, które mieszkańcy załatwiają w Urzędach, ale też usług świadczonych przez ośrodki zdrowia, instytucje kultury, biblioteki, podmioty uzdrowiskowe itp. Wprowadzenie pełnej gamy e-usług stworzy z jednej strony ich wizerunek jako instytucji przyjaznych, a z drugiej strony – da mieszkańcom narzędzie do sprawnego załatwienia często czasochłonnnych procedur administracyjnych. Stworzenie przyjaznego otoczenia administracyjnego jest podstawą do wzrostu atrakcyjności dla przyszłych mieszkańców czy inwestorów, ale też turystów i kuracjuszy. Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p>		

	<p>Przedmiot projektu dotyczy między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwoju e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów, kuracjuszy i przedsiębiorców m.in.: powołania i budowy uzdrawiskowej e-giełdy rolnej, uzdrawiskowego portalu internetowego o zdrowiu dla mieszkańców OSI ŚU; • wprowadzenia wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Szansą na rozwój obszaru i polepszenie jakości życia mieszkańców, jak i turystów, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej.</p> <p>Aplikacja mobilna będzie sposobem dotarcia do mieszkańców obszaru w nowoczesny, mobilny sposób. Oprócz informacji o gminach OSI ŚU, lokalizacji z możliwością nawigacji, użytkownik będzie mieć możliwość śledzenia ważnych terminów w przejrzystym układzie kalendarza. Aplikacja będzie w bardzo prosty sposób pozwalała na zgłaszanie różnych problemów czy usterek.</p> <p>Powołanie giełdy rolnej na potrzeby podmiotów gastronomicznych, przetwórstwa spożywczego z obszaru OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska pozwoli na pozyskanie rolników produkujących żywność, którzy chcieliby sprzedawać swoje produkty na e-giełdzie. Z drugiej zaś strony będzie też sprzyjało pozyskaniu odbiorców – restauratorów, podmiotów gastronomicznych, przetwórców spożywczych, którzy mogliby bez wysokich marż nakładanych przez pośredników otrzymywać świeże, lokalne produkty na rzecz swoich restauracji, stołówek, bistro, piekarni, ciastkarni, mieszkańców OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, którzy chcieliby zakupić produkty w większych ilościach.</p> <p>Profesjonalny portal internetowy o zdrowiu dla mieszkańców obszaru oraz turystów i kuracjuszy będzie skutecznym sposobem dotarcia do szerszej grupy odbiorców w nowoczesny, atrakcyjny sposób. Oprócz informacji o walorach uzdrawiskowych, zabiegach leczniczych, ofertach leczniczych w obiektach sanatoryjnych, pensjonatach, hotelach – zawierać będzie informacje o zdrowym sposobie odżywiania się i zdrowym stylu życia. Informacje zawarte na tym portalu przyczynią się do podniesienia wiedzy i świadomości o zdrowiu oraz walorach uzdrawiskowych. Na portalu mogą być też zamieszczane informacje o wynikach przeprowadzonych badań naukowych zasobów leczniczych Gminy Busko-Zdrój oraz gmin partnerskich.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfryzacja.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 11 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Rozwój e-usług publicznych”, „Kampanie promujące korzystanie z e-usług”, „Tworzenie spójnego systemu informacji turystycznej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Podniesienie jakości obsługi mieszkańców przez wdrożenie innowacji e-usługi w Solcu-Zdroju;</i>

	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój e-usług medycznych oraz wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego w Zespole Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim i w Zespole Opieki Zdrowotnej w Pińczowie.
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych; rozwój e-społeczeństwa i upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji; włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych e-giełd rolnych [szt.]; Liczba utworzonych uzdrawiskowych portali internetowych o zdrowiu [szt.]; Liczba utworzonych mobilnych aplikacji [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Liczba osób odwiedzających miesięcznie uruchomione domeny [os.]; Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną [szt.].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18 Projekt strategiczny nr 13

Tytuł projektu strategicznego	Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów	Okres realizacji	2022–2027
Szacowana wartość	50 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	10 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	40 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Krajowy Plan Odbudowy		
Tryb wyboru projektu	Tryb konkurencyjny		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 19		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz atrakcyjności inwestycyjnej OSI ŚU.</p> <p>Projekt zawiera między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie terenów inwestycyjnych, utworzenie ośrodka badawczego, innowacji i transferu technologii związanego z wykorzystaniem wód mineralnych oraz czystych pierwiastków z nich pozyskiwanych, stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora, utworzenie Społecznej Rady Przedsiębiorców, 		

	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie oferty inwestycyjnej z pakietem zachęt dla inwestorów na terenie OSI ŚU, • organizację Uzdrawiskowych Targów Pracy • utworzenie Strefy Ekonomicznej Busko-Zdrój „SEB”. <p>Projekt będzie spójny oraz będzie oddziaływał na atrakcyjność całego obszaru uzdrawiskowego w województwie świętokrzyskim. Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju.
Potrzeba realizacji projektu	Zgodnie z wnioskami z <i>Diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i> , wskaźniki gospodarcze są niezbyt zadowalające. Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym ma znaczny wpływ na sytuację na rynku pracy. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, pomimo że od 2015 roku maleje, to nadal jest wyższy niż średnia dla Polski. W badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) respondenci zaznaczyli, iż dostęp do miejsc pracy na terenie OSI ŚU jest na niskim poziomie, 60% ankietowanych oceniło rynek pracy „źle” i „bardzo źle”. Pomimo, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w badanym okresie systematycznie wzrastała, nadal wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa i Polski. Również liczba podmiotów nowo rejestrowanych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest niższa w porównaniu z województwem świętokrzyskim oraz Polską. W ankiecie respondenci zaznaczyli, iż w OSI ŚU występuje problem z warunkami do rozwoju działalności gospodarczej. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. Respondenci w ankietach zasugerowali, aby na terenie OSI ŚU stworzyć dogodne warunki do rozwoju działalności gospodarczych – taką odpowiedź wskazało 42% ankietowanych.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywności mieszkańców. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 10 <i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zwiększanie atrakcyjności zatrudnienia”, „Realizacja programów skierowanych na zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców”, „Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży”, „Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dotacja na kapitał obrotowy dla PHU BARTEX Mirosław Kumór ul. Partyzantów 27 28-100 Busko Zdrój;</i> • <i>Przebudowa miejskiego placu targowego przy ul. Targowej w Busku-Zdroju.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; • zwiększenie ilości miejsc pracy; • aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców gminy; • zintegrowanie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

	<p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Liczba stworzonych centrów obsługi przedsiębiorcy i inwestora [szt.];2. Liczba Społecznych Rad Przedsiębiorców [szt.];3. Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych z pakietem zachęt dla inwestorów [szt.];4. Liczba zorganizowanych Uzdrawiskowych Targów Pracy [szt.];5. Liczba utworzonych stref ekonomicznych i terenów inwestycyjnych [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Liczba uczestników Uzdrawiskowych Targów Pracy [os.];2. Liczba nowych działalności gospodarczych [szt.];3. Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.].
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* obejmują projekty strategiczne, które wynikają z planów projektowych gmin OSI ŚU, podległych im jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez mieszkańców i przedsiębiorców. Ponadto plany projektowe odpowiadają na możliwości ich sfinansowania z uwzględnieniem sytuacji budżetowej gmin, ponieważ „wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2022 r.” wynosi dla poszczególnych gmin: Busko-Zdrój 1 703,24 zł, Solec-Zdrój 1 134,96 zł, Pińczów 1 770,79 zł Kazimierza Wielka 1 116,39 zł (przy wskaźniku dla Polski – 2 122,33 zł), co oznacza niedostateczną samodzielność finansową jednostek i w istotny sposób determinuje zdolność realizacji długookresowych zadań rozwojowych inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej). Realizacja Strategii i dobór źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, jednak kluczowymi źródłami finansowania projektów, poza budżetami gmin, będą programy polityki spójności i polityki rolnej UE na lata 2021–2027 oraz Krajowy Plan Odbudowy.

Polityka spójności na lata 2021–2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają. W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy należy zauważyć, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów, a ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne tego typu sytuacje w przyszłości. Fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie pewnym standardem jest podejście regionalne. W zakresie programów polityki rolnej Unii Europejskiej 2021–2027 nastąpiło przesunięcie w programowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (wydłużenie PROW 2014–2020 o dwa lata przy jednocześnie zwiększonej alokacji na niektóre działania),

a programowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023–2027 jest na wczesnym etapie. W ramach wydłużonej realizacji PROW 2014–2020 wdrażane będzie nadal wsparcie ukierunkowane na inwestycje w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich (tj. gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 000 mieszkańców).

Poza wskazanymi powyżej źródłami i instrumentami finansowania, jako źródła finansowania Strategii należy wziąć pod uwagę także różne programy krajowe, takie jak m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg czy Program Inwestycji Strategicznych i inne środki z budżetu państwa pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy. Istotne mogą też być, inne niż w ramach Unii Europejskiej, fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Zważywszy na złożoność i wielowątkowość projektów ujętych w Strategii, ich finansowanie powinno zostać oparte na wykorzystaniu środków pochodzących z różnych źródeł oraz łączeniu różnych instrumentów i narzędzi finansowych.

Z perspektywy partnerstw samorządowych, na szczególną uwagę zasługuje przyjęte w projekcie Umowy Partnerstwa 2021–2027 założenie, że w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej zastosowane zostaną trzy instrumenty terytorialne:

- Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS);
- Zintegrowane Instrumenty Terytorialne (ZIT);
- Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) – projektowane.

Ponadlokalna Strategia OSI ŚU będzie mogła być realizowana w oparciu o wykorzystanie instrumentów i narzędzi międzynarodowych, takich jak:

- Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+, RescEU, LIFE, Fundusz InvestEU, Łącząc Europę, Cyfrowa Europa, Interreg (Komisja Europejska), a także EU4Health oraz REACT UE;
- Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG);
- instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, a także innych międzynarodowych instytucji finansowych.

Przy tworzeniu ram finansowych warto wziąć pod uwagę analizę dochodów i wydatków gmin z ostatnich kilku lat oraz aktywności gmin w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań. Należy zwrócić uwagę, że dochody własne OSI ŚU w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ostatnich latach stale rosną. Na podstawie dochodów ogółem, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki – obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem. Udział tych dochodów w dochodach ogółem na terenie OSI ŚU maleje (w 2020 roku spadek o 4,4 punktu procentowego w stosunku do 2015 roku), a także jest stosunkowo niski (w porównaniu do gmin podobnych). Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca na terenie OSI ŚU w 2020 roku wynosiły 5 455,4 zł. Średni udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach OSI ŚU był w 2020 r. niekorzystny w stosunku do gmin podobnych, województwa i Polski – wartości wskaźnika były dużo niższe niż średnia wojewódzka i krajowa.

Poza dochodami, odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. W przypadku OSI ŚU wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe, w 2015 roku wynosiły 3 318 zł, a w 2020 roku już 5 294 zł – wzrost ten jest odzwierciedleniem wyższych dochodów. Ważnym aspektem zdolności inwestycyjnych OSI ŚU jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez samorzady Partnerstwa. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie. Gmina Busko-Zdrój jest liderem (wśród gmin wchodzących w skład OSI ŚU) w zakresie aktywności w zdobywaniu środków z programów operacyjnych – w 2020 r. uzyskała dofinansowanie na realizację 185 projektów z programów operacyjnych (w tym 162 w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020), Gmina Kazimierza Wielka – 71 projektów (w tym 65 z RPO Województwa Świętokrzyskiego), Gmina Solec-Zdrój – 69 projekty (w tym 54 z RPO), natomiast Gmina Pińczów – 57 projektów (w tym 57 z RPO). Powiat Buski w 2020 r. uzyskał dofinansowanie na realizację 361 projektów z programów operacyjnych (w tym 312 z RPO), natomiast Powiat Kazimierski na 148 projektów (w tym 130 z RPO)³. Należy dodać, że w latach 2017–2019 w każdym z wyżej wymienionych samorządów wartości były corocznie wyższe.

³ Dane GUS.

Pracownicy urzędów OSI ŚU, jednostek organizacyjnych, a także instytucji kultury i innych podmiotów, posiadają dużą bazę wiedzy i doświadczeń w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach, m.in.:

- *Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie*, wartość projektu: 20 345 595,81 zł, dofinansowanie UE: 13 446 633,22 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 4.4. *Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego*;
- *Wzrost gospodarczy uzdrawiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych – Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 25 461 957,19 zł, dofinansowanie UE: 7 359 810,00 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.2. *Rozwój potencjału endogenicznego jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów*;
- *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Busko-Zdrój*, wartość projektu: 5 507 440,12 zł, dofinansowanie UE: 2 896 074,88 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.1. *Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*;
- *Budowa Domu Opieki Zdrowotnej – Hospicjum w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 12 895 718,82 zł, dofinansowanie UE: 9 104 590,52 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.3. *Infrastruktura zdrowotna i społeczna*;
- *Aktywni Seniorzy w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 2 046 896,13 zł, dofinansowanie UE: 1 739 861,71 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 9.2. *Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych*;
- *Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy*, wartość projektu: 12 752 034,74 zł, dofinansowanie UE: 6 374 760,71 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 4.4. *Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego*;

- *Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój*, wartość projektu: 11 978 096,42 zł, dofinansowanie UE: 4 000 000,00 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 6.5. *Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich*;
- *Wdrożenie systemu informatycznego w Uzdrawisku Solec-Zdrój M. Cz. Sztuk Sp. j. oraz rozbudowa infrastruktury informatycznej, służących poprawie efektywności zarządzania działalnością leczniczą finansowaną ze środków publicznych*, wartość projektu: 678 570,66 zł, dofinansowanie UE: 291 810,94 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.1. *Rozwój e-społeczeństwa*;
- *„Asystent Uzdrawiskowy” – innowacyjny, sieciowy produkt usług san-uzdrawiskowych z mobilnym systemem wsparcia kuracjuszy* (Uzdrawisko Solec-Zdrój M. Cz. Sztuk Sp. j.), wartość projektu: 81 713 857,75 zł, dofinansowanie UE: 36 586 270,32 zł w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Działanie 1.3. *Ponadregionalne powiązania kooperacyjne*;
- *Wsparcie gospodarki niskoemisyjnej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego na obszarze Gminy Pińczów*, wartość projektu: 2 916 330,00 zł, dofinansowanie UE: 2 478 880,50 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.4. *Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej*;
- *Rozwój kompetencji kluczowych i społecznych drogą do sukcesu*, wartość projektu: 508 326,25 zł, dofinansowanie UE: 432 077,31 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 8.3. *Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego*;
- *Profesjonalizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Pińczowie*, wartość projektu: 359 865,00 zł, dofinansowanie UE: 303 294,22 zł w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 2.5. *Skuteczna pomoc społeczna*;
- *W kierunku uzdrawiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka*, wartość projektu: 17 994 021,65 zł, dofinansowanie UE: 10 869 939,59 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 6.5. *Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich*;

- *Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Kazimierzy Wielkiej, wartość projektu: 5 446 004,77 zł, dofinansowanie UE: 3 872 747,90 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.3. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym*⁴.

Samorządy OSI ŚU posiadają również doświadczenie powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie powiatów i gmin, np. dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025, Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pińczów na lata 2015–2022, Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017–2023, Programu Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016–2023, Strategii Rozwoju Powiatu Buskiego na lata 2014–2020.*

W tabeli 19 przedstawiono najbardziej prawdopodobne źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach celów szczegółowych. Projekty mogą być realizowane w całości z jednego źródła lub częściowo z kilku źródeł, obecnie nie jest możliwe przypisanie z pewnością konkretnego źródła finansowania do konkretnego projektu. W tabeli 20 przedstawiono generalną, przewidywaną kwotę wydatków w ramach poszczególnych celów strategicznych i szczegółowych – koszt realizacji całego planu operacyjnego.

⁴ Mapa dotacji UE, mapadotacji.gov.pl

Tabela 19 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*

Lp.	Źródło finansowania	Obszary wsparcia w ramach zidentyfikowanego źródła finansowania
1.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)	<p>FEnIKS to następca <i>Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko</i> (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS będzie można inwestować w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym; • budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego, o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne; • poprawę bezpieczeństwa transportu, • zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia; • wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.
2.	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	<p>Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: <i>Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013</i> (POIG) oraz <i>Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020</i> (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.</p>
3.	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS)	<p>Następca <i>Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój</i> (POWER). W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.</p> <p>Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działań priorytetowych Strategii: „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców”, ale częściowo także dla innych działań.</p>
4.	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	<p>Program jest następcą <i>Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa</i> (POPC), który w latach 2014–2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (JST) i przedsiębiorców.</p>

		Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działania priorytetowego Strategii: „Cyfryzacja”, ale częściowo także dla innych działań.
5.	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 (FEdŚ)</i>	<p>Następca <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020</i>, środki w ramach <i>Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego +</i>. Priorytety programu⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurencyjna gospodarka; • Region przyjazny dla środowiska; • Mobilność miejska; • Dostępne świętokrzyskie; • Świętokrzyskie dla mieszkańców; • Wspólnota i przestrzeń; • Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców; • Edukacja na wszystkich etapach życia; • Usługi społeczne i zdrowotne; • Aktywni na rynku pracy; • Pomoc techniczna (EFRR); • Pomoc techniczna (EFS+). <p>Przewiduje się, że znaczna część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu. W ramach FEdŚ możliwe będzie finansowanie m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie transferu technologii i/lub wdrażania wyników prac B+R; • wsparcie infrastruktury B+R przedsiębiorstw, organizacji badawczych; • transformację cyfrową gospodarki, polegającą w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzanie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych; • platformy e-usług publicznych; • usługi w zakresie e-zdrowia; • rozwój potencjału instytucji publicznych do prowadzenia interwencji wspierających rozwój przedsiębiorstw; • tereny inwestycyjne oraz infrastrukturę biznesową; • wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora; • identyfikację nowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych w ramach PPO; • budowę potencjału ośrodków innowacji; • zwiększanie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w przedsiębiorstwach, inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych

⁵ Priorytety podano na podstawie projektu dokumentu (stan na dzień: 04.03.2022 r.) *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027*.

		<p>energetycznie technologii, kompleksową modernizację energetyczną budynków w przedsiębiorstwach, wymianę urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE;</p> <ul style="list-style-type: none">• wymianę/modernizację oświetlenia ulicznego na energooszczędne;• wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe;• rozwój infrastruktury kanalizacyjnej zgodnie z priorytetami AKPOŚK;• rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, zgodnie z priorytetami AKPOŚK;• projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych;• wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;• zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu (z gospodarstw domowych);• inwestycje wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach, w tym technologie mało i bezodpadowe, zmniejszenie zużycia surowców (w tym wody), ponowne wykorzystanie surowców i recykling, w tym upcykling materiałów;• rozwój infrastruktury miejsc edukacji ekologicznej;• ograniczanie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo;• rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, mającej na celu ochronę bioróżnorodności, w tym na obszarach miejskich;• działania w zakresie edukacji, komunikacji i rozpowszechniania wiedzy dotyczącej ochrony przyrody; przyrodniczego potencjału regionu i zasad ochrony poszczególnych obszarów;• wsparcie systemów publicznego transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych, w tym nisko i zeroemisyjny tabor kołowy;• rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu;• realizację działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej przez władze miasta i podmioty zaangażowane w realizację miejskiej polityki transportowej;• zwiększenie dostępności transportowej poprzez budowę, rozbudowę i przebudowę sieci dróg wojewódzkich;• rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, w tym pozamiejskiego publicznego transportu autobusowego oraz kolei regionalnej, a także jego infrastruktury poprzez unowocześnienie;• inwestycje w infrastrukturę na potrzeby szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia, zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje mające na celu odwrócenie piramidy świadczeń i poprawę dostępu do opieki na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich; • wzmocnienie roli POZ w dostarczaniu usług zdrowotnych oraz poprawy dostępności do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitalnej; • dostosowanie podmiotów wykonujących działalność leczniczą i placówek opieki długoterminowej do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami; • wzmocnienie potencjału turystycznego zabytków o szczególnym znaczeniu i ich oddziaływania na rozwój gospodarczy; • wspieranie konkurencyjności i odporności sektora turystycznego; • zagospodarowanie terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji, w tym istniejących terenów zielonych, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych; • tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach wiejskich; • usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), dla osób, które chcą z własnej inicjatywy podnosić kwalifikacje/kompetencje; • zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej/w miejscu zamieszkania przez realizację m.in.: usług opiekuńczych, zdrowotnych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz innowacyjnych usług społecznych. <p>W ramach FEdŚ 2021–2027 działania wynikające ze Strategii IIT będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT). Strategia IIT może realizować działania ze wszystkich zakresów tematycznych, o ile służą wzmocnieniu procesów funkcjonalnych na terytoriach objętych Strategią.</p>
6.	<p><i>Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)</i></p>	<p>Działania wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – <i>Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność</i>. Szczegółowy zakres wsparcia zostanie uszczegółowiony w SzOOP i będzie wynikał z LSR, niemniej jednak mając na względzie wstępne informacje uzyskane od lokalnej społeczności (LGD), IZ zakłada, że wsparcie w szczególności obejmie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnawialne źródła energii; • przestrzeń publiczną, likwidację barier architektonicznych; • infrastrukturę edukacyjną, rekreacyjną, turystyczną i kulturalną. <p>W obszarach wsparcia w ramach instrumentu RLKS zostanie zachowana demarkacja ze wsparciem w ramach inicjatywy LEADER (budżet EFRROW).</p>

		<p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa świętokrzyskiego obszarów objętych IIT; w tym GPR; • mieszkańcy obszarów objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.
7.	<p><i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020)</i> <i>Wspólna Polityka Rolna na lata 2021–2027 (WPR 2021–2027)</i></p>	<p>Dziewięć celów przyszłej WPR to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie rolnikom godziwych dochodów; • zwiększenie konkurencyjności; • pozycja rolnika w łańcuchach wartości; • rolnictwo i łagodzenie zmiany klimatu; • wydajne gospodarowanie glebą; • różnorodność biologiczna i krajobrazy rolnicze; • zmiany strukturalne i wymiana pokoleń; • zatrudnienie i wzrost gospodarczy na obszarach; • zdrowie, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.
8.	<p><i>Krajowy Plan Odbudowy – w ramach Funduszu Odbudowy</i></p>	<p>Dokument programowy określający cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycyjne. KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zielona transformacja, 2) transformacja cyfrowa, 3) inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, 4) spójność społeczna i terytorialna, 5) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna, 6) polityki na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności.
9.	<p><i>Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)</i></p>	<p>RFIL to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki przekazane przez rząd będzie można wykorzystać na bliskie ludziom inwestycje, m.in. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi – a także inne niezbędne lokalnie działania.</p>
10.	<p><i>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</i></p>	<p>Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Program skierowany na wsparcie w ramach 4 priorytetów inwestycyjnych, z których największy nacisk położono na działania związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budową lub modernizacją infrastruktury drogowej; • budową lub modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni; • budową lub modernizacją źródeł ciepła sieciowego zeroemisyjnego;

		<ul style="list-style-type: none"> • budową lub modernizacją indywidualnych źródeł ciepła zeroemisyjnego; • budową lub modernizacją infrastruktury gospodarki odpadami, w tym spalarnie, przetwarzanie biologiczne, segregacja; odnawialnymi źródłami energii.
11.	<i>Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg</i>	<p><i>Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg</i> (dawniej <i>Fundusz Dróg Samorządowych</i>) ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego. Źródła finansowania <i>Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg</i> to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa.</p>
12.	<i>Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027</i>	<p>Dokument ten ma na celu <i>Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w PW+</i>. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez koncentrację interwencji na następujących celach szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw; • wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu; • zwiększenie dostępności transportowej makroregionu; • wzrost wykorzystania potencjału turystyki i uzdrowisk dla rozwoju; • zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programem. <p>W ramach FE dPW możliwe będzie finansowanie m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizację działań mających na celu zwiększanie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści płynących z transformacji w kierunku cyfrowej i zielonej gospodarki; • rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych (systemów dystrybucyjnych); • zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich; • zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście; • opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu dla miast PW+; • podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie postaw proekologicznych; • zakup bezemisyjnego taboru tramwajowego i trolejbusowego, a także taboru autobusowego spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów”; • budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności, w tym integrację różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego; • digitalizację systemu mobilności w mieście;

		<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie dla przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP); • przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych na kompleksowej sieci TEN-T; • budowę lub przebudowę dróg w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej; • budowę obwodnic; • budowę infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych; • budowę lub modernizację infrastruktury zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz ich wyposażenie w sprzęt związany ze świadczeniem usług lecznictwa uzdrowiskowego; • modernizację lub budowę obiektów/ przestrzeni stanowiących element zintegrowanego produktu turystycznego; • opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zarządzania i rozwoju produktu turystycznego, w tym: spójna identyfikacja wizualna, marketing, podział praw i obowiązków pomiędzy partnerami projektu. <p>Przewiduje się, że część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu.</p>
13.	Ewentualne inne fundusze i programy międzynarodowe, europejskie i krajowe.	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych

Lp.	Cel szczegółowy	Szacowana kwota wydatków [mln zł]	Środki beneficjentów	Dofinansowanie
1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki obszaru				
1.1	Wysoka jakość usług uzdrowiskowych	340 mln zł	68 mln zł	272 mln zł
1.2	Wzmocnienie aktywności mieszkańców	230 mln zł	46 mln zł	184 mln zł
2. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego				
2.1	Stworzenie atrakcyjności warunków zamieszkania	245 mln zł	49 mln zł	196 mln zł
2.2	Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	270 mln zł	54 mln zł	216 mln zł
SUMA		1 085 mld zł	217 mln zł	868 mln zł
W tym projekty strategiczne		1 035,5 mld zł	201,1 mln zł	834,4 mln zł

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców OSI ŚU, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju obszaru), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ⁶
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce ⁷	<p>Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> <p>Założenia Strategii Rozwoju OS ŚU wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla działań priorytetowych w Strategii, takich jak: <i>Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji, Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców, Zagospodarowanie czasu wolnego, Cyfryzacja, Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców oraz Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.</i> W dokumencie tym opisano Inne Instrumenty Terytorialne, które mogą być wdrażane na obszarach strategicznej interwencji, wyznaczonych na poziomie krajowym lub regionalnym, w szczególności w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie zostaną wyznaczone MOF, na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, a także innych obszarach wymagających dodatkowego wsparcia. Mogą to być wskazane przez samorządy województw w SRW takie obszary, jak: obszary uzdrowiskowe, obszary o szczególnym potencjale turystycznym lub kulturowym, o szczególnych problemach. W ramach instrumentu IIT mogą być realizowane projekty zintegrowane, rozwiązujące</p>

⁶ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

⁷ Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce, przyjęty przez Radę Ministrów, przekazany do Komisji Europejskiej.

		wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji.
2.	<i>Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030</i>	<p><i>Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.</p> <p>Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</p> <p>Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> • <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> • <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> • <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> • <i>Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;</i> • <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> • <i>Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszenie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.</i> <p>Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich celach Agendy tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Cel 2 Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 8, 11 Agendy; 2. <i>Cel. 3 Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania</i> poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy; 3. <i>Cel. 4 Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 11, 13, 15 Agendy.
3.	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i>	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i> (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w <i>Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

		<p>3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.</p> <p>W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celu 1., tj. cel. 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> • Celu 2., tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz cel 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;</i> • Celu 3., tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem oraz cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
<p>4.</p>	<p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030</i></p>	<p>Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030</i> (SOR) jest: <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</i> Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w pewien sposób koreluje z wizją OSI ŚU: „Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój”.</p> <p>Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii:</p> <p><i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru – cele szczegółowe Wysoka jakość usług uzdrowiskowych oraz Wzmocnienie aktywności mieszkańców.</i></p> <p><i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru – cel szczegółowy Wzmocnienie aktywności mieszkańców.</i></p>

		<p><i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inklusywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego – cel szczegółowy Wysoka jakość i dostępność usług publicznych.</i></p> <p><i>Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju.</i> • <i>Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju.</i> • <i>Zrównoważenie systemu energetycznego Polski.</i> • <i>Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.</i> <p>Analizując Plan Operacyjny dla OSI ŚU (tabela 5) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> – szczególnie poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienie cyfrowe i rozwój potencjału środowiska naturalnego.</p>
5.	<p><i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i></p>	<p>W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR.</p> <p>Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:</p> <p><i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i> <i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i> <i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p> <p>Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii:</p> <p>Cel szczegółowy <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i>, działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.</p>

<p>6.</p>	<p><i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i></p>	<p>Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi Strategia Rozwoju jest najmocniej powiązana: <i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i> <i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i> <i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i> <i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego;</i> <i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i> <i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i> <i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i> <i>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,</i> <i>2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury,</i> <i>2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,</i> <i>2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> jest <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i>, cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i>. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, realizację projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do gminy czy wdrażania programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, których nie brakuje na obszarze Świętokrzyskich Uzdrawisk, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez ochronę i udostępnianie zabytków świadczących o tożsamości lokalnej. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.</p>
<p>7.</p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i></p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w <i>Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i> (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i> przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.</p> <p>Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>:</p> <p><i>Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji II.1 Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;</i> • <i>Kierunek interwencji II.2 Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> • <i>Kierunek interwencji II.3 Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> • <i>Kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji II.5 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</i> <p><i>Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji III.1 Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> • <i>Kierunek interwencji III.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;</i> • <i>Kierunek interwencji III.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> • <i>Kierunek interwencji III.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> <p>Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej terenów OSI ŚU. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>. Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych. Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, a także w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.</p>
8.	<p><i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły⁸</i></p>	<p>Akt ten zachowuje moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i może być zmieniany – pierwotnie okres obowiązywania aktu to 22 grudnia 2021 r., jednak art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”.</p> <p>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r.</p>

⁸ *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

		<p>Na terenie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka nie występują większe rzeki, które powodowałyby zagrożenie powodziowe. Natomiast Gmina Pińczów jest terenem występowania obszarów o szczególnie wysokim zagrożeniu powodzią. Wynika to z położenia Pińczowa nad Nidą, czyli lewym dopływem Wisły. Gminy Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów położone są w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) PLGW2000100⁹.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: dobry • Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona. <p>Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka leżą w obrębie JCWPd PLGW2000114¹⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry • Stan jakościowy: dobry • Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry • Ogólna ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona. <p>Gminy Pińczów, Busko-Zdrój i Solec-Zdrój położone są w obrębie JCWPd PLGW2000115¹¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: słaby • Ogólna ocena stanu: JCWPd: dobry • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona. • Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Antropogeniczne: Przekroczenie wartości progowych jonów: NH₄, Fe. Słaby stan chemiczny spowodowany oddziaływaniem lokalnym ogniska zanieczyszczeń, brak podstaw do wskazania bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia. Oddziaływania presji już nieistniejącej związanej z eksploatacją siarki metodą otworową. <p>Gmina Kazimierza Wielka położona jest także w obrębie JCWPd PLGW2000132¹²:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry • Stan chemiczny: słaby • Ogólna ocena stanu: JCWPd: słaby • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona. • Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Przekroczenie wartości progowych następujących wskaźników: NO₂. Zasięg zanieczyszczenia wynosi 97,22% powierzchni analizowanej jednostki. Z informacji zamieszczonych w rozszerzonej charakterystyce tej jednostki wynika, że rejestrowane są lokalne oddziaływania antropogeniczne na jakość wód w rejonach zabudowanych gospodarstw rolnych i nawożonych pól. Szczególnie związane z uwolnieniami azotanów i fosforanów. Oddziaływanie na wody poziomu gruntowego, szczególnie w obszarach wiejskich (gospodarka wodno-ściekowa, nawożenie pól) powoduje zagrożenie zanieczyszczeniem związkami azotu, fosforu oraz potasu. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój¹³:</p> <p>I. Kod JCWP: RW20006216849:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Ciek od Broniny
--	--	---

⁹ wody.isok.gov.pl

¹⁰ jw.

¹¹ jw.

¹² jw.

¹³ wody.isok.gov.pl

		<ul style="list-style-type: none"> • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW2000621762:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Ciek od Gadawy • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW20006217649:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW2000621788469:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Stopniczanka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój i Gminy Pińczów¹⁴:</p> <p>I. Kod JCWP: RW2000621788429:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Sanica do Brodu, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW20007216549:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Struga Podłęska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW20007216712:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ spod Marzęcina, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry,
--	--	---

¹⁴ jw.

		<ul style="list-style-type: none"> • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW2000721672:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Ciek od Skorocic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>V. Kod JCWP: RW2000721685: Nazwa JCWP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny), • Stan/potencjał ekologiczny: zły, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój¹⁵:</p> <p>I. Kod JCWP: RW2000621686:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ z Olganowa, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW20006217883</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW200062178844:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ spod Kołaczkowic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW200092178849:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Sanica od Brodu do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
--	--	---

¹⁵ jw.

		<ul style="list-style-type: none"> • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Solec-Zdrój¹⁶:</p> <p>I. Kod JCWP: RW200019217699</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia • Stan/potencjał ekologiczny: zły, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW20002621763:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Strumień (Kanał Strumień) do Rząski • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW200026217654:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ z Trzebnicy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW20006217652:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Kazimierza Wielka¹⁷:</p> <p>I. Kod JCWP: RW20001621529:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Młyńska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW2000621392969:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Kantorówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
--	--	--

¹⁶ jw.

¹⁷ jw.

		<p>III. Kod JCWP: RW200062139298:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Łękawa, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW2000621398529:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Stradówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>V. Kod JCWP: RW200062139869:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Małoszówka z dopływami, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VI. Kod JCWP: RW200062139874:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ z Zięblic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VII. Kod JCWP: RW2000621398899:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ z Zięblic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VIII. Kod JCWP: RW20006216789:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ z Cieszkowów, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IX. Kod JCWP: RW2000921392999:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Szreniawa od Piotrówki do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: słaby, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny. <p>X. Kod JCWP: RW20009213989:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Nidzica od Nidki do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Pińczów¹⁸:</p> <p>I. Kod JCWP: RW20001021699:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW200062139829:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Sancygniówka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW2000621398529:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Stradówka; • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW20006216714:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Mozgawka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>V. Kod JCWP: RW2000721658:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Kruczka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
--	--	---

¹⁸ jw.

		<p>VI. Kod JCWP: RW20007216716:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Struga Zagość, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VII. Kod JCWP: RW2000921669:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Mierzawa od Ciekud Gniwiecina do ujścia, • Stan/potencjał ekologiczny: słaby, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i>, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury” oraz „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”.</p>
<p>9.</p>	<p><i>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i></p>	<p><i>Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK)</i> jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niepogarszanie stanu części wód; • osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych; • spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie); • zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. <p>Działania zaplanowane w <i>Programie wodno-środowiskowym kraju (PWŚK)</i> w celu poprawy stanu jednolitych części wód podziemnych :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa/numer JCWPd: 100 – do działań podstawowych należy: ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP), coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia oraz coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia. • Nazwa/numer JCWPd: 114 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia.

		<ul style="list-style-type: none"> • Nazwa/numer JCWPd: 115 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia. Natomiast do zadań uzupełniających należą: prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d, identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. • Nazwa/numer JCWPd: 132 – do działań podstawowych należą: wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP). Natomiast do zadań uzupełniających należy: przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód. <p>Działania zaplanowane w <i>Programie wodno-środowiskowym kraju (PWŚK)</i> w celu poprawy stanu jednolitych części wód powierzchniowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zlewni JCWP Ciek od Broniny zaplanowano działania podstawowe tj.: objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni JCWP Dopływ z Olganowa Broniny zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni JCWP Ciek od Gadawy zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni JCWP Rząska zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Wschodnia od Sanicy do ujęcia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni JCWP Sanica do Brodu zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co
--	--	--

		<p>najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zlewni JCWP Dopływ spod Kołaczkowic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Stopniczanka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Struga Podłęska zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Dopływ spod Marzęcina zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Ciek od Skorocic zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni JCWP Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny) zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Siesławice, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Busko-Zdrój. • W zlewni JCWP Sanica od Brodu do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych.
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • W zlewni Strumień (Kanał Strumień) do Rząski zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ z Trzebnicy zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Świniary, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. • W zlewni Młyńska zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Kantorówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Łękawa zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Stradówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Małoszówka z dopływami zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz
--	--	---

		<p>oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kazimierza Wielka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zlewni Dopływ z Zięblic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Jawornik zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód. • W zlewni Dopływ z Cieszkowów zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Szreniawa od Piotrówki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Nidzica od Nidki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych. • W zlewni Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Pińczów, Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Pińczów, a także działania uzupełniające: Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, Rewitalizacja zalewu pińczowskiego oraz starorzeczy rzeki Nidy w rejonie oczyszczalni miasta Pińczów. • W zlewni JCWP Sancygniówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Stradówka zaplanowano działania podstawowe: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także jedno działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Mozgawka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz
--	--	---

		<p>nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zlewni JCWP Kruczka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działania uzupełniające: renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy, monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Struga Zagość zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód. • W zlewni JCWP Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia zaplanowano działania podstawowe: regularny wywóz nieczystości płynnych, objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, a także działania uzupełniające: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni, fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa, udrożnienie rzeki Mierzawy dla przywrócenia możliwości wędrówki, restytucji i ochrony ryb dwuśrodowiskowych. <p>Większość działań wskazanych do realizacji w <i>Aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju</i> (aPWSK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli oraz modernizacji oczyszczalni ścieków.</p> <p>W Strategii określono działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, wpisujące się pośrednio w powyższe cele środowiskowe.</p>
10.	<p><i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły¹⁹ (PZRP)</i></p>	<p>Art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym aktualizowane są co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu – projekt aktualizacji nie został jeszcze przyjęty, w związku z czym odniesiono się do wersji z 2016 r.</p> <p>W <i>Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> wskazano w Gminie Pińczów ryzyko powodziowe w regionie wodnym Górnej Wisły na podstawie POPGW: „Nieakceptowalny poziom ryzyka powodziowego (5 stopień)” oraz „Nadmierny poziom ryzyka powodziowego (4 stopień)”. Gmina Solec-Zdrój położona jest w zlewni Wisły sandomierskiej, gdzie występuje „Podwyższony poziom ryzyka powodziowego (3 stopień)”. Na terenie Gminy Pińczów planowane są zadania w ramach PZRP, jest to między innymi: <i>Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku msc. Michałów, Budowa</i></p>

¹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841).

		<p>polderu na rzece Nida w km 64+080 o poj. 5,03 mln m³, msc. Michałów / Skrzypiów / Pińczów, Budowa pompowni na rzece Nida w km 63+275, msc. Pińczów.</p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej” oraz „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”.</p>
11.	<p><i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy²⁰(PPSS)</i></p>	<p>Zgodnie z zapisami Planu: <i>Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ochrona oraz odbudowa ekosystemów;</i> 2) <i>ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby;</i> 3) <i>wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury);</i> 4) <i>zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska.</i> <p>W Planie zamieszczono mapy klas zagrożenia: suszą rolniczą na terenach rolnych lub leśnych, suszą hydrologiczną, suszą hydrogeologiczną w JCWPd. Na terenach gmin OSI ŚU odnotuje się słabe i umiarkowane zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej oraz hydrogeologicznej, natomiast nie występuje umiarkowane ani silne zagrożenie suszą hydrologiczną i suszą łączną.</p> <p>Rekomendowane działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie OSI ŚU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji; • Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych; • Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli; • Opracowanie i wdrożenie działań/lekcji dot. tematyki suszy do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutków oraz sposobów identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom; • Propagowanie ponownego wykorzystania wód; • Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy. <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy, to: „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”, „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”, „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”.</p>

²⁰ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Warszawa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

POZIOM REGIONALNY		
12.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, to:</p> <p><i>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:</i> <i>Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,</i> <i>Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu,</i> <i>Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region:</i> <i>Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego,</i> <i>Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczania skutków zagrożeń naturalnych,</i> <i>Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:</i> <i>Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie,</i> <i>Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,</i> <i>Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem:</i> <i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem,</i> <i>Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,</i> <i>Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.</i></p> <p>Wszystkie założenia w <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań. Należy również zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> Miasto i Gmina Busko-Zdrój, Miasto i Gmina Pińczów, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina Solec-Zdrój zostały wskazane jako obszar strategicznej interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.</p> <p>W <i>Strategii</i> tej wskazano, że: <i>Obszar wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zauważyć, że nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów lokalnych. Głównym kierunkiem interwencji będzie wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Poniądzia.</i></p> <p>Jednymi z zadań, które będą wdrażane przez Partnerów OSI ŚU, to m.in.: rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, rozwój nowych uzdrowisk w Pińczowie i Kazimierzy Wielkiej, rozwój turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i przyrodnicze, ochrona i zachowanie bioróżnorodności oraz dziedzictwa kulturowego, wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwój usług publicznych, edukacji, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych.</p>

<p>14.</p>	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego²¹</p>	<p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> przedstawiono cel główny, który brzmi: <i>Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.</i> W dokumencie tym wyznaczono także kierunki rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład OSI ŚU – Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój i Gmina Pińczów to obszary turystyczno-uzdrowiskowe o największym potencjale rozwoju wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych, przy czym dodatkowo w Gminie Solec-Zdrój występuje kulminacja działań w zakresie poprawy dostępności do usług. Natomiast Gmina Kazimierza Wielka to obszar o największym potencjale rolniczym wraz z występowaniem kulminacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.</p> <p><i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w cele warunkujące, które stanowią rozwinięcie celu strategicznego PZPWŚ. Działania priorytetowe OSI ŚU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej” oraz „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisują się w cel 1 PZPWŚ – <i>Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;</i> • „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców” oraz „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców” wpisują się w cel 3 PZPWŚ – <i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy;</i> • „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisuje się w cel 4 PZPWŚ – <i>Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;</i> • „Cyfryzacja” wpisuje się w cel 5 PZPWŚ – <i>Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.</i> <p>Strategicznymi atutami województwa w kształtowaniu wizerunku regionu konkurencyjnego i otwartego dla inwestorów, który chce uczestniczyć w procesach rozwojowych kraju i Europy jest m.in.: urozmaicony i atrakcyjny turystycznie krajobraz Ponięcia oraz unikalne wody lecznicze umożliwiające rozwój funkcji uzdrowiskowej w rejonie Buska-Zdroju i Solca-Zdroju.</p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> uwzględniono aspekty turystyczne i uzdrowiskowe, które dotyczą pośrednio lub bezpośrednio OSI ŚU. Zaznaczono, że na Ponięciu główną rolę spełniać będzie Miasto Busko-Zdrój, które razem z Solcem-Zdrojem winno stać się w perspektywie krajowym ośrodkiem wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego. Przewiduje się też, że Busko-Zdrój w powiązaniu z Pińczowem pełnić będą w perspektywie rolę regionalnego centrum rozrządowego ruchu turystycznego, zaś lecznictwo uzdrowiskowe i turystyka będą tu kształtowane jako wspomagające się wzajemnie funkcje komplementarne.</p> <p>Do wiodących zadań i kierunków polityki wojewódzkiej należy m.in.: <i>Promocja Buska-Zdroju i Solca-Zdroju jako krajowych ośrodków wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej.</i></p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> zawarto kierunki kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, gdzie jednym z nich</p>
------------	---	--

²¹ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

		<p>jest ochrona walorów uzdrowiskowych występujących na terenie województwa. Do celów polityki ochronnej zaliczono: <i>zachowanie i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych (w tym zwłaszcza cennych zasobów wód mineralnych) i klimatycznych dla celów uzdrowiskowych.</i></p> <p>Obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym w województwie to m.in.: obszar turystyczno-uzdrowiskowy: <i>Obszar ten obejmuje kompleks uzdrowiskowy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz miasto i gminę Pińczów. Dominującą na tym obszarze będzie funkcja uzdrowiskowa wsparta turystyką, zwłaszcza zdrowotną. Rozwój tej funkcji bazował będzie na sanatoriach w Busku-Zdroju (które pełnić będzie funkcję ośrodka wyspecjalizowanego o znaczeniu krajowym) i w Solcu-Zdroju oraz walorach turystyczno-kulturowych.</i></p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> uwzględniono: <i>w przyszłości należałoby wyznaczyć i oznakować kolejne trasy i ścieżki rowerowe. Podejmowane są również próby wykorzystywania wód geotermalnych m.in. Kazimierzy Wielkiej. Obszar uzdrowiskowy Busko-Zdrój – Solec-Zdrój w powiązaniu z obszarem nadnidziańskim posiada duży potencjał uzdrowiskowo-turystyczny, niemniej wymaga większego wypromowania i doinwestowania.</i></p> <p>W <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> uwzględniono budowę ścieżki rowerowej SPA VELO, obejmującej cały obszar Świętokrzyskich Uzdrawisk, a także wykorzystanie potencjału turystycznego i stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej, które obejmują nie tylko Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, ale także Pińczów i Kazimierz Wielką – dzięki lokalnym potencjałom jak np. wody geotermalne i mineralne do rozwoju przedsiębiorczości.</p>
15.	<p><i>Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i></p>	<p>Turystyka zdrowotna została wpisana w <i>Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako Świętokrzyskie Inteligentne Specjalizacje. Ważnym aspektem jest fakt, iż cały teren OSI ŚU wpisuje się lub w niedalekim czasie będzie się wpisywać w popularyzację oferty lecznictwa uzdrowiskowego.</p> <p><i>Zuwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa i przewidywane coraz większe potrzeby w tym zakresie, szczególnego znaczenia nabiera segment, poświęcony potrzebom zdrowotnym osób starszych. Istotą kwestią jest również wdrażanie usług i programów prozdrowotnych mających na celu asymilację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami psychofizycznymi, uzależnieniami i izolowanych społecznie. W zakresie tej inteligentnej specjalizacji znajduje się także działalność badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na opracowanie innowacyjnych form leczenia i rehabilitacji, posiadających duży potencjał dla rynkowego wykorzystania rezultatów tych badań. Tworzone koncepcje projektów inwestycyjnych z tego zakresu, bazujących m.in. na doświadczeniu kadr szpitali uzdrowiskowych (w zakresie różnych rodzajów rehabilitacji) oraz Świętokrzyskiego Centrum Onkologii (w zakresie wykorzystania unikatowych metod i technik inżynierii genetycznej w leczeniu nowotworów), dają podstawę do upatrywania w tym segmencie działalności B+R szansy rozwojowej dla województwa, opartej o wysokospecjalistyczną turystykę medyczną.</i></p> <p>Cel strategiczny niniejszej Strategii: <i>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru z uwzględnieniem celu szczegółowego Wysoka jakość usług uzdrowiskowych wpisuje się w wyżej wymienioną inteligentną specjalizację jaką jest turystyka zdrowotna.</i></p>
16.	<p><i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i></p>	<p>W <i>Strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie</i> wskazano cele strategiczne, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, to:</p> <p><i>Cel 1 Zielone Ponidzie,</i> <i>Cel 2 Czyste Ponidzie,</i> <i>Cel 3 Mobilne Ponidzie,</i></p>

	<p><i>Cel 4 Markowe Ponidzie,</i> <i>Cel 5 Konkurencyjne Ponidzie,</i> <i>Cel 6 Silne Ponidzie.</i></p> <p>Należy zwrócić uwagę, że Partnerstwo Ponidzie tworzy dziewięć gmin, w tym Miasto i Gmina Pińczów.</p> <p>Zarówno <i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i>, jak i <i>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>, kładą nacisk na zapewnienie czystego i zdrowego środowiska naturalnego, a co za tym idzie – na działania, w ramach których nastąpi między innymi transformacja energetyczna oparta na odnawialnych źródłach energii. Kolejnym powiązaniem tych dwóch Strategii jest rozwój infrastruktury turystycznej, co będzie prowadzić w obu przypadkach do rozwoju funkcji turystycznej i okolicy turystycznej, rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz kreowania wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne. Cel strategiczny „Konkurencyjne Ponidzie”, który zawarto w Strategii Partnerstwa Ponidzie pozwoli między innymi na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów. Wobec czego działania będą koncentrować się na kreowaniu konkurencyjnych warunków do inwestowania w regionie, rozwoju wykwalifikowanych kadr oraz wspieraniu kluczowych z perspektywy rozwoju regionu gałęzi gospodarki.</p> <p>Poszczególne cele operacyjne zarówno w <i>Strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie</i>, jak i <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> mają charakter horyzontalny i odnoszą się do Partnerstwa oraz współpracy na rzecz rozwoju tych obszarów.</p> <p>Należy wspomnieć, iż <i>Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie</i> realizuje projekt pn. <i>Szlak turystyczny NIDA</i>, który jest komplementarny z projektem strategicznym OSI ŚU, odnoszącym się do powstania SPA VELO.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju

Jak wspomniano we Wstępie niniejszego opracowania, w dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii. Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

Ustawodawca jasno określił elementy strategii rozwoju gminy i strategii rozwoju ponadlokalnego. Są wśród nich takie, które nie występowały w dotychczasowych strategiach:

1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej,
2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy/obszaru, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Przestrzeń stanowi kluczowy zasób, dlatego ujęcie przestrzenne interwencji planowanych w sferze gospodarczej i/lub społecznej ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju. W przestrzeni przebiegają lub na nią oddziałują wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze. Z jednej strony stanowi więc uwarunkowanie rozwoju, z drugiej jednak podlega licznym zmianom, które wynikają z prowadzonych działań. Nasze oddziaływanie na przestrzeń, kształtowanie jej w sposób planowy lub mimowolny, wpływa na warunki życia i gospodarowania i warunkuje życie przyszłych pokoleń. Człowiek, niezależnie od miejsca zamieszkania, właśnie na danym terytorium doświadcza występujących tam procesów. Konsekwencją niewłaściwie zaprogramowanych i realizowanych działań rozwojowych mogą być różnego rodzaju konflikty przestrzenne, których wyeliminowanie może okazać się trudniejsze w momencie, kiedy już zaistnieją. Dlatego tak istotne jest zwrócenie uwagi na aspekty przestrzenne przy przygotowywaniu zarówno dokumentów strategicznych, jak

i wdrożeniowych. Przestrzeń powinna być traktowana nie tylko jako oczywiste uwarunkowanie dla rozwoju sfery społecznej i gospodarczej, ale jako kluczowa wartość publiczna. Jest ona podstawą do formułowania celów rozwojowych z uwzględnieniem interesu publicznego, w tym ładu przestrzennego.

Niniejsza Strategia zapewnia koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Teren OSI ŚU posiada dogodne położenie komunikacyjne. Lokalizacja Buska-Zdroju jest korzystna, gdyż położone jest w odległości zaledwie 48 km od Kielc i 88 km od Krakowa i portu lotniczego Kraków-Balice. Przez Gminę Busko-Zdrój przebiega droga krajowa 73 Wiśniówka–Jasło, sieć dróg wojewódzkich, tj.: droga 767 Pińczów – Busko-Zdrój (przez Bogucice, Las Winiarski, Wełecz), droga 776 Kraków – Busko-Zdrój (przez Siesławice) oraz droga 973 Busko-Zdrój – Tarnów (przez Zbludowice, Radzanów, Olganów, Dobrowodę). Solec-Zdrój położony jest w odległości 68 km od Kielc oraz 86 km od Krakowa. Przez Gminę Solec-Zdrój przebiega droga krajowa 79 Warszawa–Bytom. Dogodna jest również lokalizacja Kazimierzy Wielkiej, ponieważ położona jest ona w odległości 92 km od Kielc i zaledwie 53 km od Krakowa, przez co mieszkańcy w stosunkowo niedługim czasie mogą dostać się np. do Portu Lotniczego Kraków-Balice, który znajduje się w odległości ok. 75 km. Przez Gminę Kazimierza Wielka przebiegają drogi wojewódzkie tj.: droga 768 Jędrzejów–Brzesko oraz droga 776 Kraków – Busko-Zdrój. Również Gmina Pińczów posiada dobre połączenie komunikacyjne, ponieważ położona jest w odległości 40 km od Kielc oraz niespełna 100 km do najbliższego portu lotniczego, który znajduje się w Krakowie-Balicach. Przez gminę przebiega droga wojewódzka 766 Morawica–Węchadłów oraz droga 767 Pińczów–Busko-Zdrój.

W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne w Gminie Busko-Zdrój stanowią ok. 68% powierzchni gminy (16 213 ha, w tym: grunty orne 12 366 ha, sady 752 ha, łąki 2 678 ha, pastwiska 654 ha). Przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, co świadczy o ich znacznym rozdrobnieniu. Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Solec-Zdrój obejmuje 6 200 ha – ok. 81% powierzchni ogólnej gminy, w tym 80% stanowią grunty orne, 10% łąki, 6% pastwiska oraz 2% sady. Ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Kazimierza

Wielka wynosi 12 400 ha, a w porównaniu do innych gmin wchodzących w skład OSI ŚU – jest najwięcej gospodarstw rolnych – 4 048. Największą część Gminy Kazimierza Wielka zajmują grunty orne, kolejne pod względem zajmowanych arealów są trwałe użytki zielone. Tereny rolne występują najliczniej na obrzeżach miasta. Na terenie gminy prawie 97% użytków rolnych posiada klasę bonitacyjną wyższą niż V. Natomiast ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Pińczów wynosi 10 903 ha.

Teren OSI ŚU posiada ogromny potencjał do wzrostu funkcji uzdrowiskowych. OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska wyróżnia się dużą atrakcyjnością turystyczną zarówno pod względem występujących na tym obszarze walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Dzięki istniejącemu potencjałowi turystyka w gminach OSI ŚU stanowi istotną gałąź gospodarki. Najistotniejszym potencjałem obszaru, który jest swego rodzaju łącznikiem i wiąże funkcjonalnie gminy Partnerstwa jest walor uzdrowiskowy. Partnerstwo dwóch gmin uzdrowiskowych oraz dwóch gmin o potencjale uzdrowiskowym (pretendujących do uzyskania statusów uzdrowisk), a także dwóch powiatów, na terenie których znajdują się trzy z tych gmin, da duże możliwości rozwojowe całego obszaru. Realizowane projekty wywoływać będą efekt synergii – będą niosły za sobą większe korzyści i przynosiły lepsze rezultaty, aniżeli gdyby każdy z samorządów prowadził działania we własnym zakresie i gdyby nie powstał drogowskaz spójnego i wspólnego działania jakim jest niniejsza Strategia.

W hierarchii sieci osadniczej Gminy Busko-Zdrój nadrzędny i centralny ośrodek stanowi Miasto Busko-Zdrój, będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami wielofunkcyjnymi w zakresie szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych, gastronomicznych i hotelarskich, a także uzdrowiskowych, produkcji oraz infrastruktury technicznej. Na terenie gminy występują także ośrodki podrzędne, które tworzą wsie, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie znajdują się tu sklepy miejscowe, zaopatrujące wsie w podstawowe produkty, a także świetlice, place zabaw oraz w wybranych wsiach usługi oświatowe. Na obszarze Miasta Busko-Zdrój znajduje się część uzdrowiskowa, a więc zagospodarowanie przestrzenne powinno ograniczać się do zabudowy związanej z uzdrowiskiem i polegać na powiększaniu terenów zadrzewionych. Na terenie miasta nie będzie powstawać nowa zabudowa zagrodowa, a produkcja rolna w mieście ograniczy się do

produkcji związanej z zaopatrzeniem miasta-uzdrowiska w produkty rolno-spożywcze, a także kwiaty²².

Układ przestrzenny zabudowy sołectw Gminy Solec-Zdrój stanowią utrwalone wzdłuż dróg ciągi zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, w enklawach której występuje zabudowa usługowa o charakterze podstawowym, związana z działalnością gospodarczą ludności. Na tych obszarach występuje niewielki stopień rozproszenia zabudowy. Na zwarty charakter zabudowy ma wpływ stan techniczny sieci dróg oraz istniejące elementy infrastruktury technicznej. Jedynie w miejscowości gminnej Solec-Zdrój występuje ukształtowany ośrodek usługowy²³.

W Gminie Kazimierza Wielka zabudowa rolnicza skupia się wzdłuż ważniejszych dróg w ciągach liniowych. W południowej części gminy występuje zabudowa rozproszona, a także samotnicza. Największa koncentracja zabudowy mieszkalnej wielorodzinnej i jednorodzinnej występuje w Kazimierzy Wielkiej. Należy zwrócić uwagę, że wysoki stopień rozproszenia zabudowy, jaki można zaobserwować w gminie, wpływa niekorzystnie na rozwój usług ponadpodstawowych oraz usług towarzyszących²⁴.

W Gminie Pińczów podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych i gastronomicznych, produkcji oraz infrastruktury technicznej jest Miasto Pińczów. Na terenie gminy występują także ośrodki podrzędne, które tworzą, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym.

W związku ze stale rozwijającą się funkcją uzdrowisk w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz z powstaniem tych funkcji w Kazimierzy Wielkiej i Pińczowie, istotne jest prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej. Należy rozważyć uruchamianie nowych terenów pod zabudowę uzdrowską i co za tym idzie – zapewnienie dostępności komunikacyjnej tych terenów poprzez budowę niezbędnych dróg oraz wyposażenie w pozostałą niezbędną infrastrukturę techniczną. Należy przy tym uwzględnić wszystkie etapy prawne i formalne w realizacji tego typu zamierzeń dla wszystkich miejscowości.

²² *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój*, załącznik nr 6 do Uchwały Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r.

²³ *Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*, Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXIV/159/10 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 11 stycznia 2010 r.

²⁴ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kazimierza Wielka*, Uchwała nr XXXVIII/395/2013 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 listopada 2013 r.

Aspiracją rozwojową OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska jest także zapewnienie wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom i osiągnięcie statusu miejsca, w którym ludzie chcą mieszkać i być aktywni zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Realizacja tej aspiracji jest możliwa przy zachowaniu ładu przestrzennego, m.in.: poszanowania dla ochrony środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu (rezerwa terenów zielonych/nie zabudowanych), ale także wyznaczaniu terenów inwestycyjnych, gdzie możliwy jest rozwój funkcji gospodarczych, w tym usługowych (wspierających funkcję mieszkaniową), ale także uzdrawiskową i turystyczną.

Polityka przestrzenna oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju OSI ŚU przez właściwe przeznaczenie i użytkowanie terenu dla prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego obszaru, jest jednym z kluczowych wyzwań strategicznych jakie stoją przed OSI ŚU w najbliższych latach. Interwencja polityki przestrzennej ukierunkowana będzie na zwiększenie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy, poprzez wspomaganie przedsiębiorczości oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem tworzenia miejsca atrakcyjnego do zamieszkania będzie rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych świadczonych na obszarze, w tym szczególnie w miejscowościach stanowiących centra i ośrodki wzrostu dla całego obszaru strategicznej interwencji. Miasto Busko-Zdrój, Miasto Kazimierza Wielka, Miasto Pińczów, a także Solec-Zdrój są ośrodkami rozwojowymi na obszarze uzdrawiskowym, ważnymi dla otaczających ich terenów wiejskich, dlatego istotne jest wzmacnianie ich potencjału i rozwijanie funkcji centrotwórczych. Jednym z najsilniejszych atrybutów jakości życia jest dostępność do szeroko rozumianej infrastruktury komunalnej, w tym technicznej, dlatego też zadania i projekty strategiczne są w niniejszej Strategii mocno akcentowane. Najważniejszym elementem rozwoju tego obszaru jest funkcja uzdrawiskowa, a także turystyczna. Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych zawierających komponenty uzdrawiskowe i turystyczne jest kluczowym elementem struktur urbanistycznych centrów gmin, wpływającym na ich atrakcyjność nie tylko dla mieszkańców, ale także dla gości i kuracjuszy, dlatego też ważne jest, aby takie przestrzenie kształtowane były na terenie OSI ŚU przy jednoczesnym zachowaniu ich różnorodnych walorów historycznych i przyrodniczych.

Rekomendacje dla kształtowania polityki przestrzennej OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na najbliższe lata to m.in.:

- Rozwój terenów inwestycyjnych, szczególnie uzdrowiskowych.
- Instalacja odnawialnych źródeł energii.
- Rozbudowa oferty dla ruchu turystycznego i uzdrowiskowego, na bazie walorów przyrodniczych i kulturowych.
- Zrównoważony rozwój transportu.
- Rozwój zabudowy w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach. Należy pamiętać także o ograniczeniach obowiązujących w poszczególnych strefach uzdrowiskowych, dążyć do zwartości zabudowy i ograniczania zabudowy rozproszonej.
- Kreowanie warunków zmierzających do poprawy jakości życia lokalnej społeczności – wszystkich mieszkańców OSI ŚU.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej obszaru oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.
- Ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
 - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego),
 - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
 - dostarczaniem energii elektrycznej i gazu,
 - systemem łączności sieci internetowej.
- Eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, polegająca na utrzymaniu dla przyszłych pokoleń posiadanych zasobów i odpowiednim ich gospodarowaniu, w szczególności wód mineralnych występujących na terenie OSI ŚU.
- Utrzymanie w dobrym stanie występujących na terenie obszaru licznych zespołów i obiektów zabytkowych, będących świadectwem historii i tradycji.

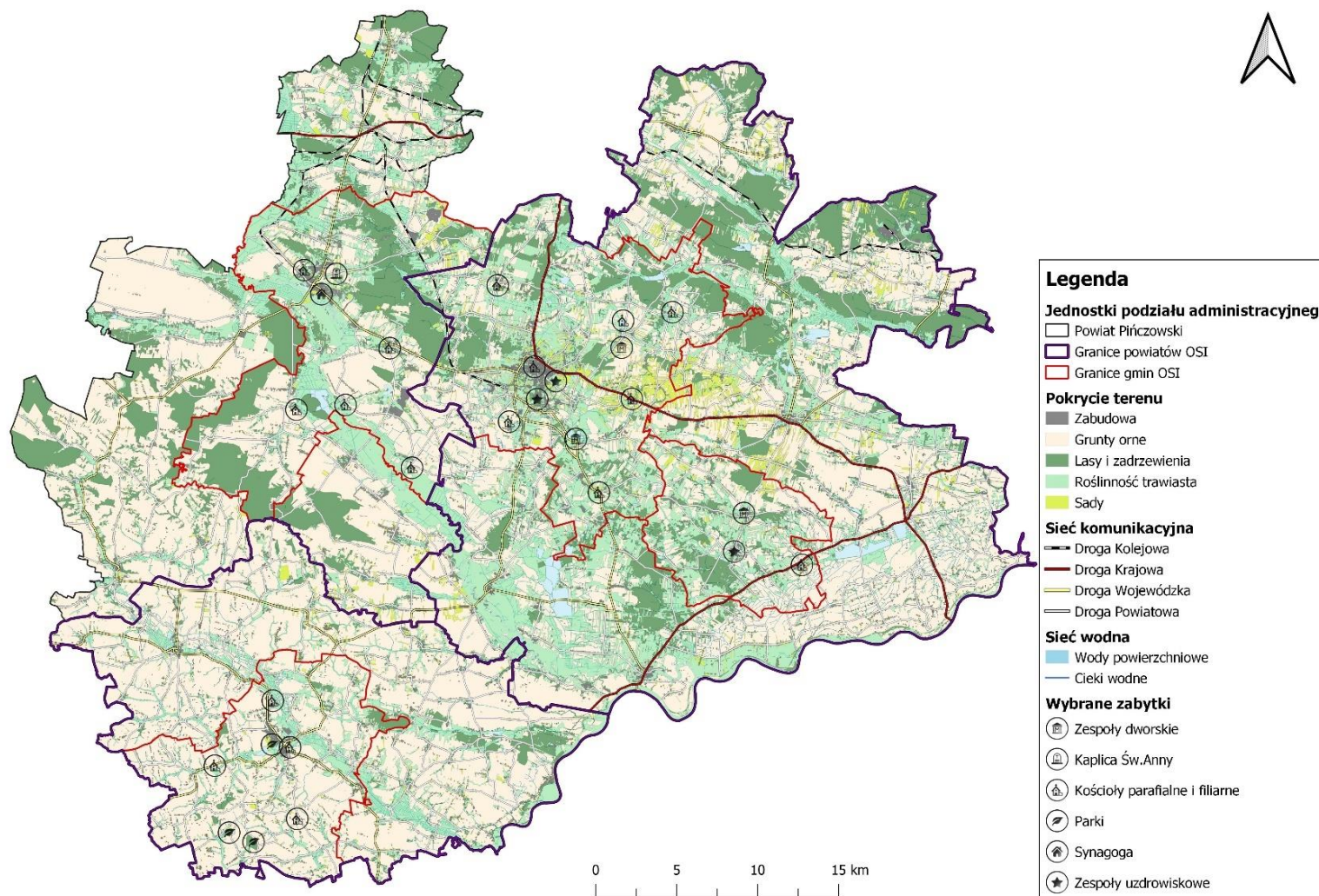
Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej OSI ŚU realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*.

Należy pamiętać, że do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej należy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP), które jest dokumentem określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające uwarunkowania (czyli czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego. Obecnie jednak planuje się gruntowną reformę obowiązującego od prawie 19 lat systemu planowania przestrzennego. Jednym z najważniejszych rozwiązań reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego będzie uchylenie przepisów upoważniających do wydawania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – rolę studium w zakresie określenia ram polityki przestrzennej ma spełniać strategia rozwoju gminy. Ogólny kierunek polityki przestrzennej przyjęty w strategii będzie podlegał doprecyzowaniu i przełożeniu na konkretne normy dotyczące zagospodarowania przestrzennego w planie ogólnym (schemat zagospodarowania przestrzeni), a następnie w ramach rozstrzygnięć podejmowanych w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy. Obowiązujące Studium Gminy Busko-Zdrój zostało przyjęte *Uchwałą Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój dla obszarów sołectw Radzanów, Siesławice, Zbludowice oraz części miasta Busko-Zdrój*. Gmina Solec-Zdrój posiada Studium przyjęte *Uchwałą Nr II/10/02 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 10 grudnia 2002 r. wraz ze zmianą przyjętą Uchwałą Nr XXXIV/159/10 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 11 stycznia 2010 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*. W 2021 r. przyjęto *Uchwałę nr XXVII/158/2021 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*. Gmina Kazimierza Wielka posiada Studium przyjęte *Uchwałą nr XXXVIII/395/2013 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 listopada 2013 r.* Studium to zawiera zmianę nr 2, której przedmiotem jest zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Należy dodać, iż prowadzone są prace nad aktualizacją Studium, które mają być skończone do końca 2021 r. Natomiast Gmina Pińczów posiada Studium przyjęte *Uchwałą nr XV/125/2019 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 16 października 2019 r. ze zmianą wprowadzoną Uchwałą nr XXX/329/2021 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 21 lipca 2021 r.*

Podstawowym zaś narzędziem polityki przestrzennej gmin są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Największa powierzchnia gminy objęta MPZP jest w Gminie Solec-Zdrój – 87%, następnie w Gminie Pińczów 22,3%, natomiast najmniejsza: w Gminie Kazimierza Wielka – 6,3% oraz w Gminie Busko-Zdrój – 5,9%. Pokrycie planami ułatwia władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ uniemożliwiają one realizację przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym, ale również z planami i możliwościami gmin w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury.

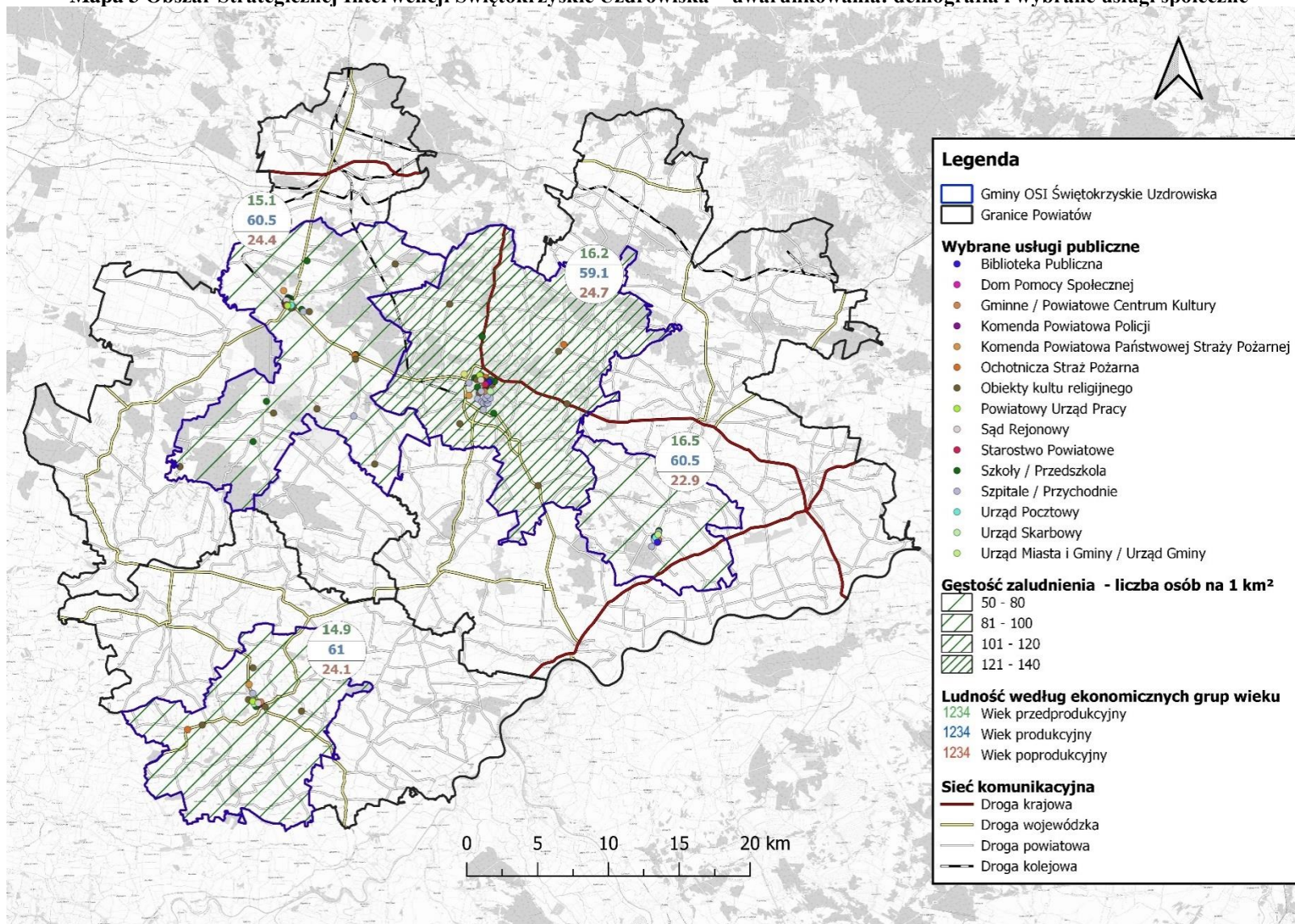
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju obszaru. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału obszaru z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna OSI ŚU została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Mapa 2 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego

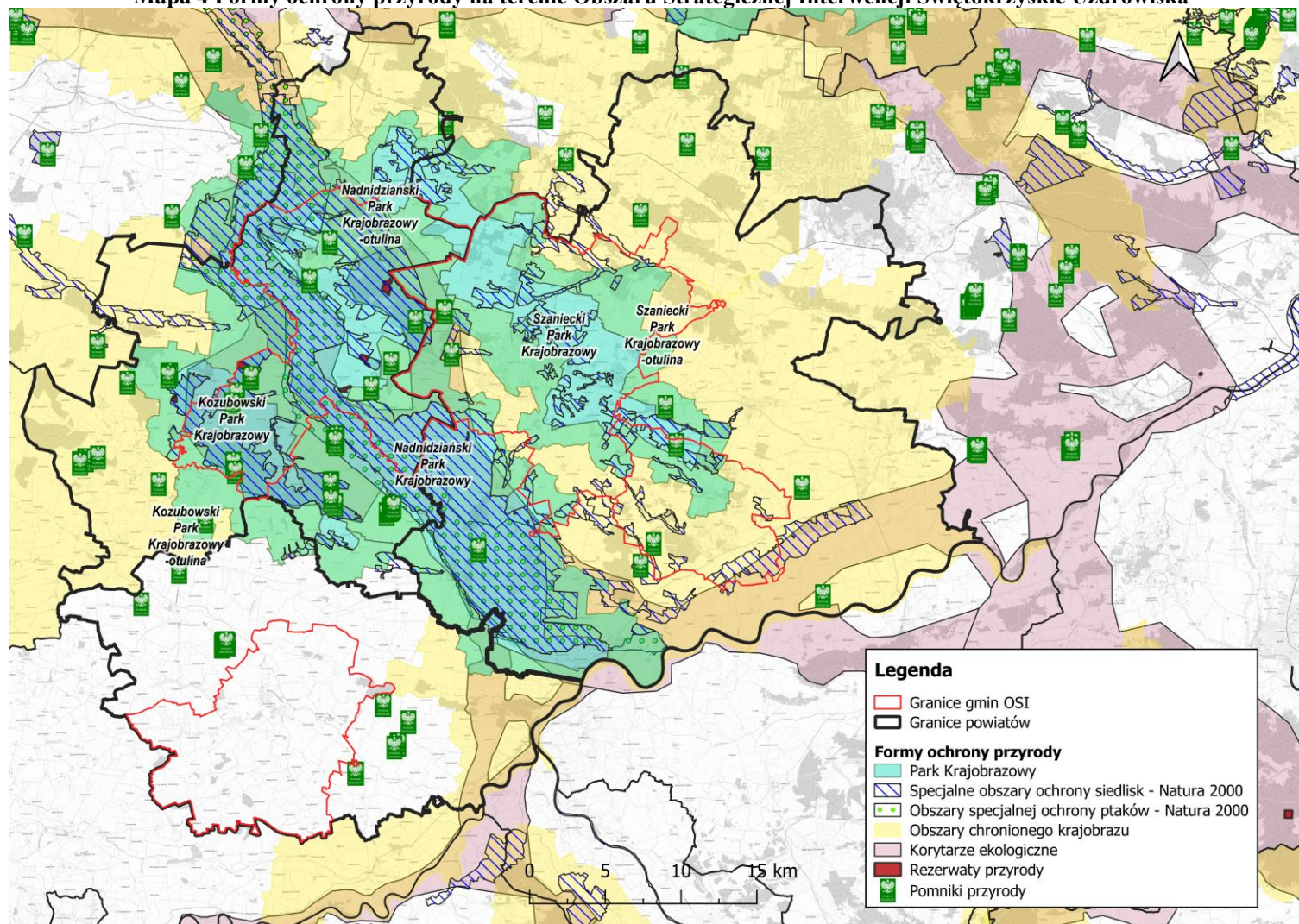
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych i portalów mapowych, geoportal.gov.pl/dane/baza-danych-objektow-topograficznych-bdot

Mapa 3 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: demografia i wybrane usługi społeczne

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 4 Formy ochrony przyrody na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl oraz gdos.gov.pl/dane-i-metadane

Na obszarze objętym OSI ŚU występują cenne surowce naturalne. W znaczącej mierze są to surowce węglanowe w postaci wapieni, wydobywane od wieków na terenie dzisiejszej Gminy Pińczów. Udokumentowane zasoby tych surowców stanowią ponad 80% wszystkich zasobów w województwie i są eksploatowane dla potrzeb: przemysłu wapienniczego, cementowego, na kruszywo drogowe i budowlane, a także dla przemysłu hutniczego i cukrowniczego. Bloczny materiał budowlany uzyskuje się ze złóż z Gminy Pińczów. Pokłady gipsów odsłaniają się na terenie OSI ŚU w okolicy Buska-Zdroju i Pińczowa. Udokumentowano 8 złóż tego surowca w województwie. Jedno z nich aktualnie jest eksploatowane w sołectwie Leszcze w Gminie Pińczów. Złoża wód mineralnych o właściwościach leczniczych występują na obszarze Niecki Nidziańskiej, w utworach kredy. Wody lecznicze, termalne i mineralne znajdują się na terenie Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój, Gminy Pińczów oraz Gminy Kazimierza Wielka²⁵. Teren, na którym położona jest Gmina Busko-Zdrój jest bogaty w zasoby wodonośne, w których występują wody mineralne – są to wody siarczkowe i solanka jodkowo-bromkowa. Na terenie Uzdrawiska Solec-Zdrój także znajdują się wody o właściwościach leczniczych eksploatowane odwiertami. Znajdują się tam wody siarczkowe, które z uwagi na stężenie związków siarki kwalifikują się do silnie aktywnych wód siarczkowych mających właściwości rozmięczające i złuszczone naskórek. Zwiększa to proces przenikania związków aktywnych, zwłaszcza siarki dwuwartościowej i jodu do narządów wewnętrznych mienionych chorobowo, w których następują reakcje korygujące, zwłaszcza w chrząstkach stawowych i układzie krążenia oraz narządach ruchu²⁶. Na terenie Uzdrawiska Solec-Zdrój wody lecznicze eksploatowane są z dwóch złóż: "Solec-Zdrój" i "Wełnin". Wody ze złoża "Solec-Zdrój" eksploatowane są "Szybem Soleckim" oraz ujęciem "Solec 2" (Karol). Są to wody mineralne swoiste chlorkowo-sodowe, siarczkowe, jodkowe. Woda z ujęcia "Wełnin-Malinowe" to woda mineralna swoista 3,90% chlorkowo-sodowa (solanka) siarczkowa, jodkowa. Podstawowym surowcem dla przyszłego uzdrawiska Kazimierza Wielka jest woda lecznicza chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa hipotermalna z odwiertu „GT-1” w miejscowości Cudzynowice. Woda ta może być wykorzystana w leczeniu uzdrawiskowym do kąpieli i płukania jam ciała, wg wskazań lekarskich²⁷. Lecznictwo uzdrawiskowe w Pińczowie będzie opierało się na wykorzystaniu złoża wód siarczkowych

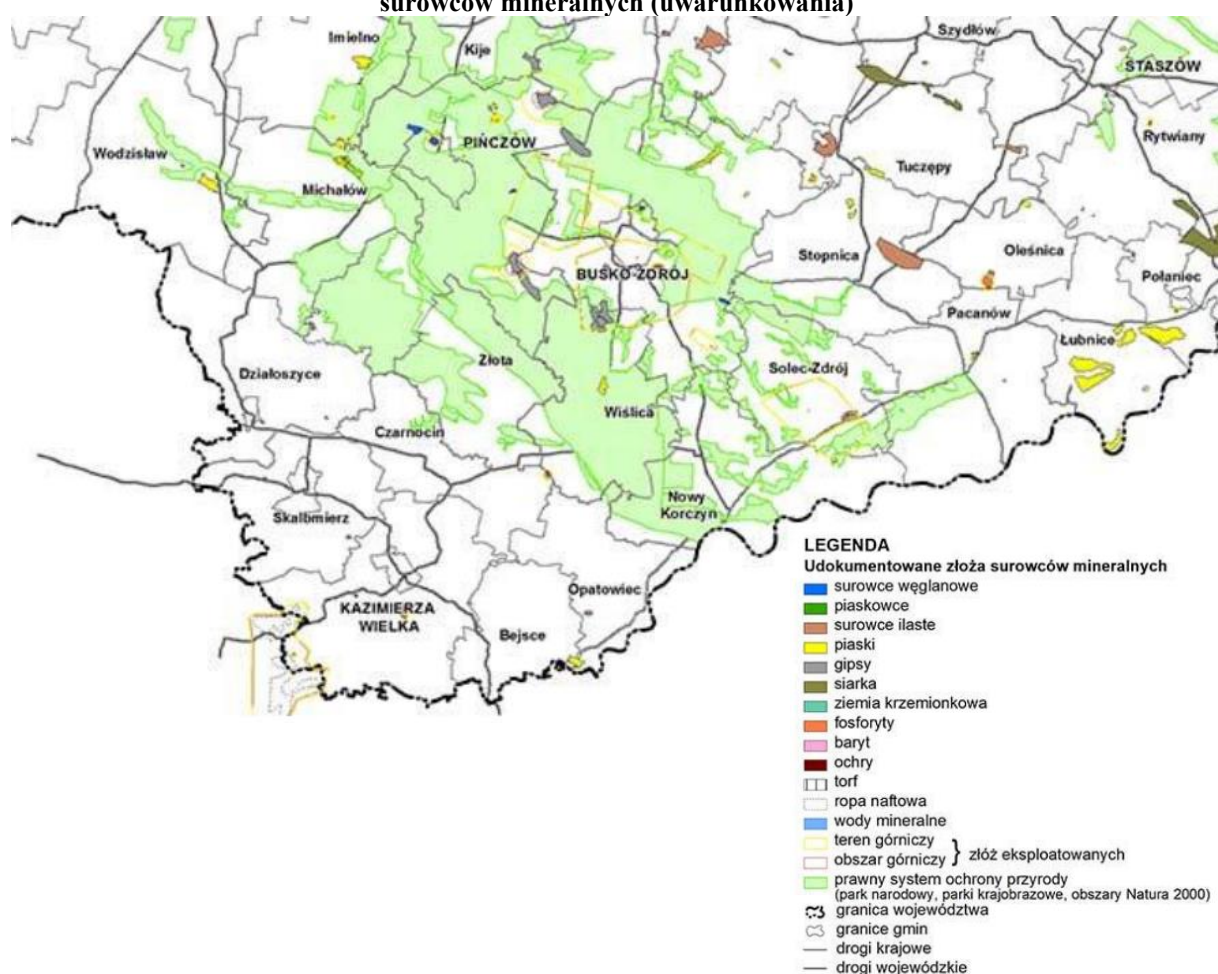
²⁵ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, str. 99–100.

²⁶ *Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój.*

²⁷ *Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej Nr XIV/102/2019 z dnia 15 lipca 2019r. – Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka.*

„Las Winiarski” oraz właściwości klimatu. Wykonoano odwierty trzech studni ujmujących wodę siarczkową, 5 otworów badawczo-obszaryjnych oraz zrekonstruowano dwa odwierty. Dwie ze studni ujmujące wodę siarczkową zlokalizowane są na terenie UZG Kopalnia „Las Winiarski” i są to studnie LW-1 (źródło „Zuzanna”) oraz studnia LW-2 (źródło „Filip”), natomiast trzecia Busko C-1 (źródło „Grzegorz”) zlokalizowana jest w miejscowości Busko-Zdrój. Woda ujmowana z tych źródeł jest wodą wysokozmineralizowaną. Temperatury wody ze złoża Las Winiarski wynosi około 13,5- 13,8°C, natomiast ze studni Busko C-1 na wypływie z otworu temperatura wynosi 25°C, czyli jest woda termalna²⁸.

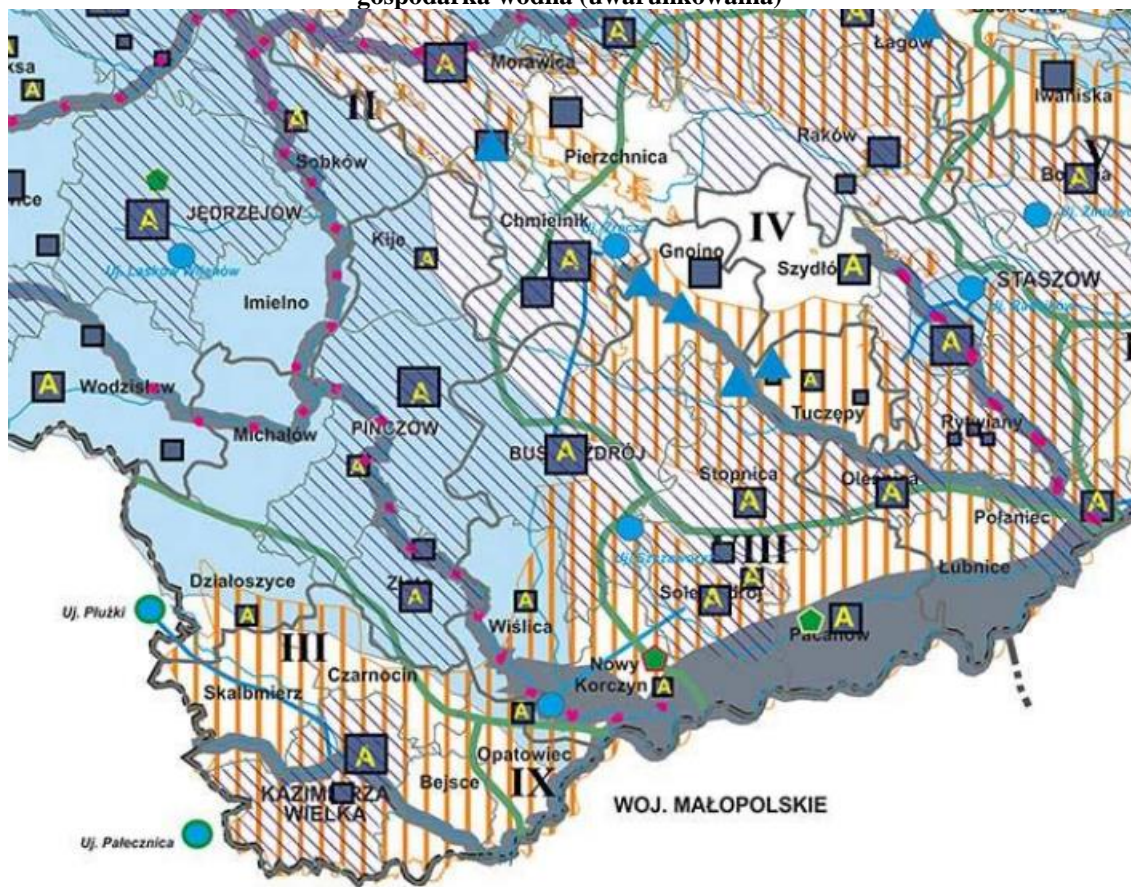
Mapa 5 Fragment mapy *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – złoża surowców mineralnych (uwarunkowania)*

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., str. 98

²⁸ Operatu uzdrawiskowego – Obszar ochrony uzdrawiskowej Pińczów, marzec 2021 r.

Mapa 6 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – gospodarka wodna (uwarunkowania)

LEGENDA

Mapa nr 7

- GZWP
- Obszary niewodonośne deficytowe w wodę
- Zlewnie rzek II rzędu:
- I** Pilicy
- II** Nidy
- III** Nidzicy
- IV** Czarnej Staszowskiej
- V** Koprzywianki
- VI** Opatówki
- VII** Kamiennej
- VIII** Kanału Strumięń
- IX** Bezimiennie dopływy Wisły
- X** Ilżanki
- XI** Radomki
- Ujęcie o znaczeniu ponadregionalnym
- Ujęcie o znaczeniu ponadlokalnym
- Magistrale wodociągowe
- Zbiorniki wodne pow. 30 ha z "Programu małej retencji dla woj. świętokrzyskiego" nie kolidujące z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000
- Rzeki posiadające opracowane "Studium dla potrzeb planowania ochrony przeciwpowodziowej" wraz z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią
- Pozostałe obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi
- Magazyny przeciwpowodziowe/ wojewódzkie magazyny przeciwpowodziowe

Obszary posiadające wysoki stopień skanalizowania

 100-30%

Komunalne oczyszczalnie ścieków:

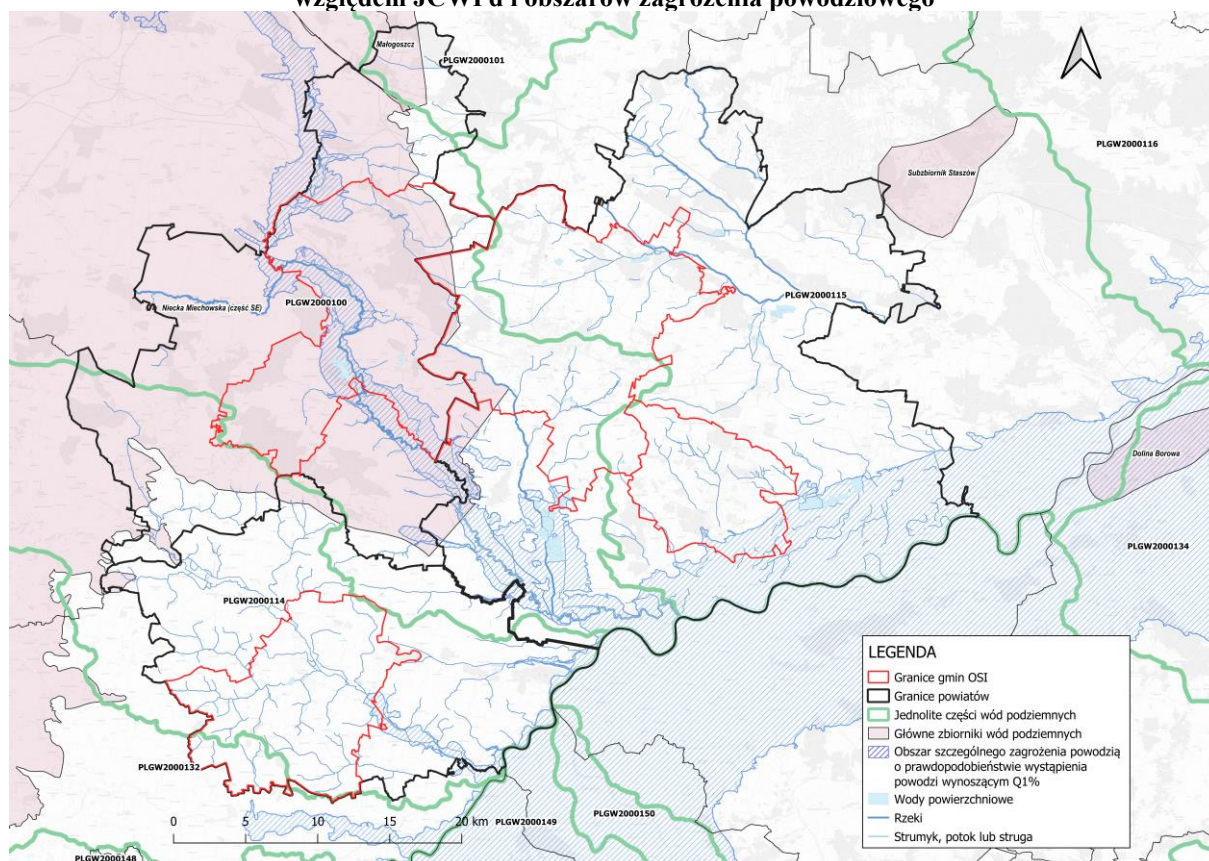
(źródło: "Program ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego" oraz "Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla woj. świętokrzyskiego")

- Powyżej 15000 m³/d
- Powyżej 1000-15000m³/d
- Powyżej 100-1000m³/d
- Powyżej 20-100m³/d
- do 20m³/d
- Aglomeracje (wyznaczone na podst. art. 43. Prawa Wodnego z dnia 18 lipca 2001 r.)

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., str. 81

Na terenie OSI ŚU występują obszary niewodonośne deficytowe w wodę, znajdują się one na terenie Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój oraz Gminy Kazimierza Wielka. Odwrotna sytuacja jest w Gminie Pińczów, gdzie znajdują się obszary narażone na powódź.

Mapa 7 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskich Uzdrawisk – uwarunkowania, położenie gmin względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego

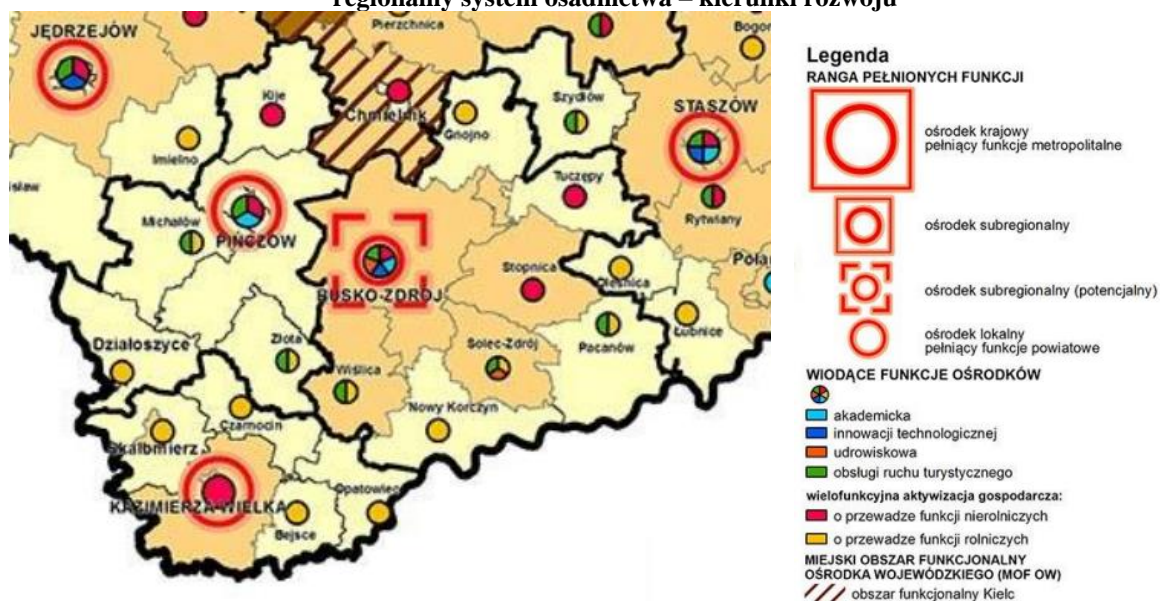

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych i Hydroportalu, isok.gov.pl

Na terenie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka nie występują większe rzeki, które powodowałyby duże zagrożenie powodziowe. Natomiast Gmina Pińczów jest terenem występowania obszarów o szczególnie wysokim zagrożeniu powodzią. Wynika to z położenia Pińczowa nad Nidą, czyli lewym dopływem Wisły (mapa 7).

Na mapach 8 i 9 przedstawiono fragmenty map *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* – w szczególności regionalny system osadnictwa z kierunkami rozwoju oraz kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura.

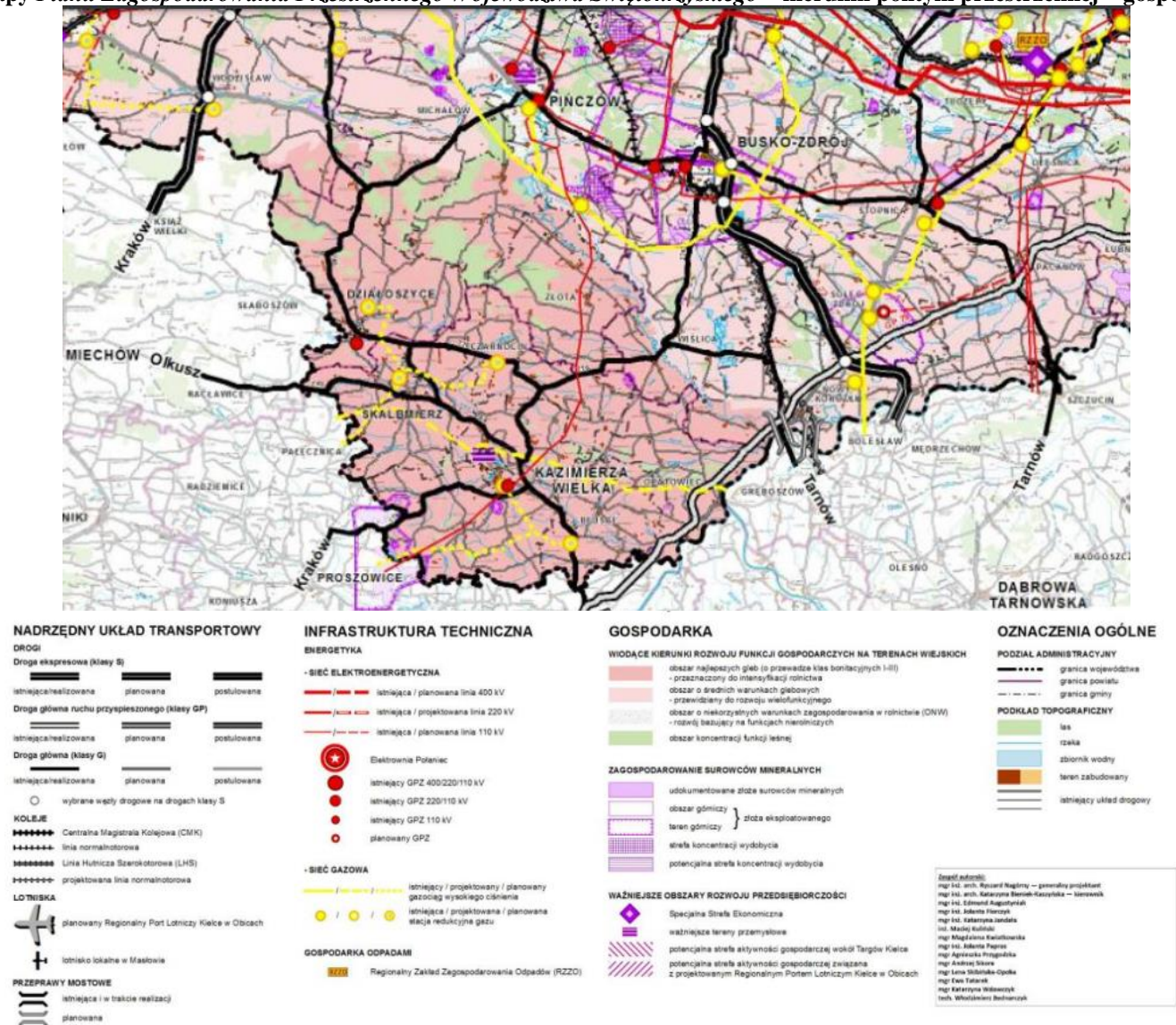
Mapa 8 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – regionalny system osadnictwa – kierunki rozwoju

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., str. 272

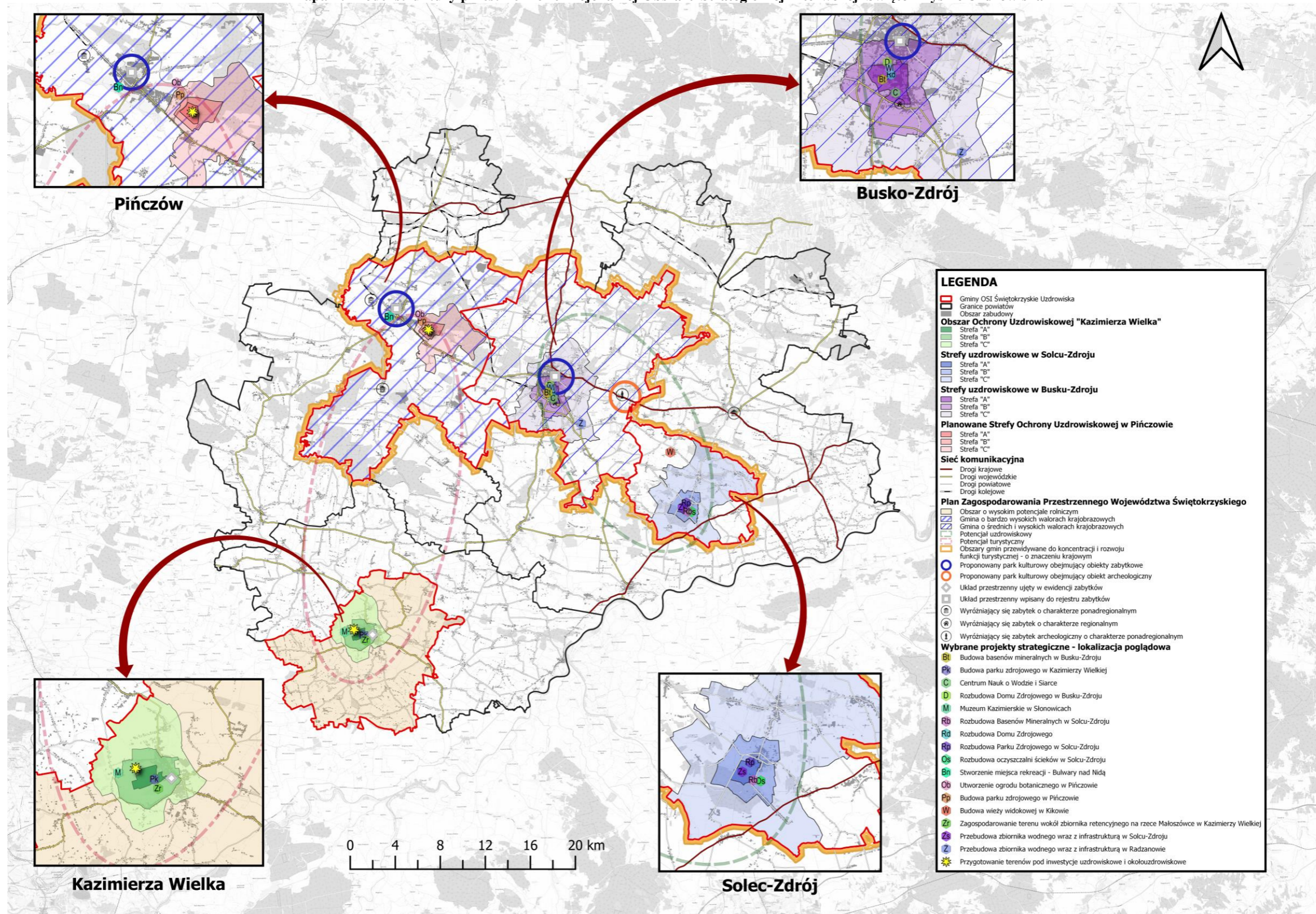
Na mapie 10 przedstawiono model struktury przestrzenno-funkcjonalnej OSI ŚU, która jest wynikiem wszelkiego rodzaju uwarunkowań oraz nakreśla pożądane kierunki zmian w gospodarowaniu obszarze, prowadzące do osiągnięcia zamierzonych w Strategii celów.

Mapa 9 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura

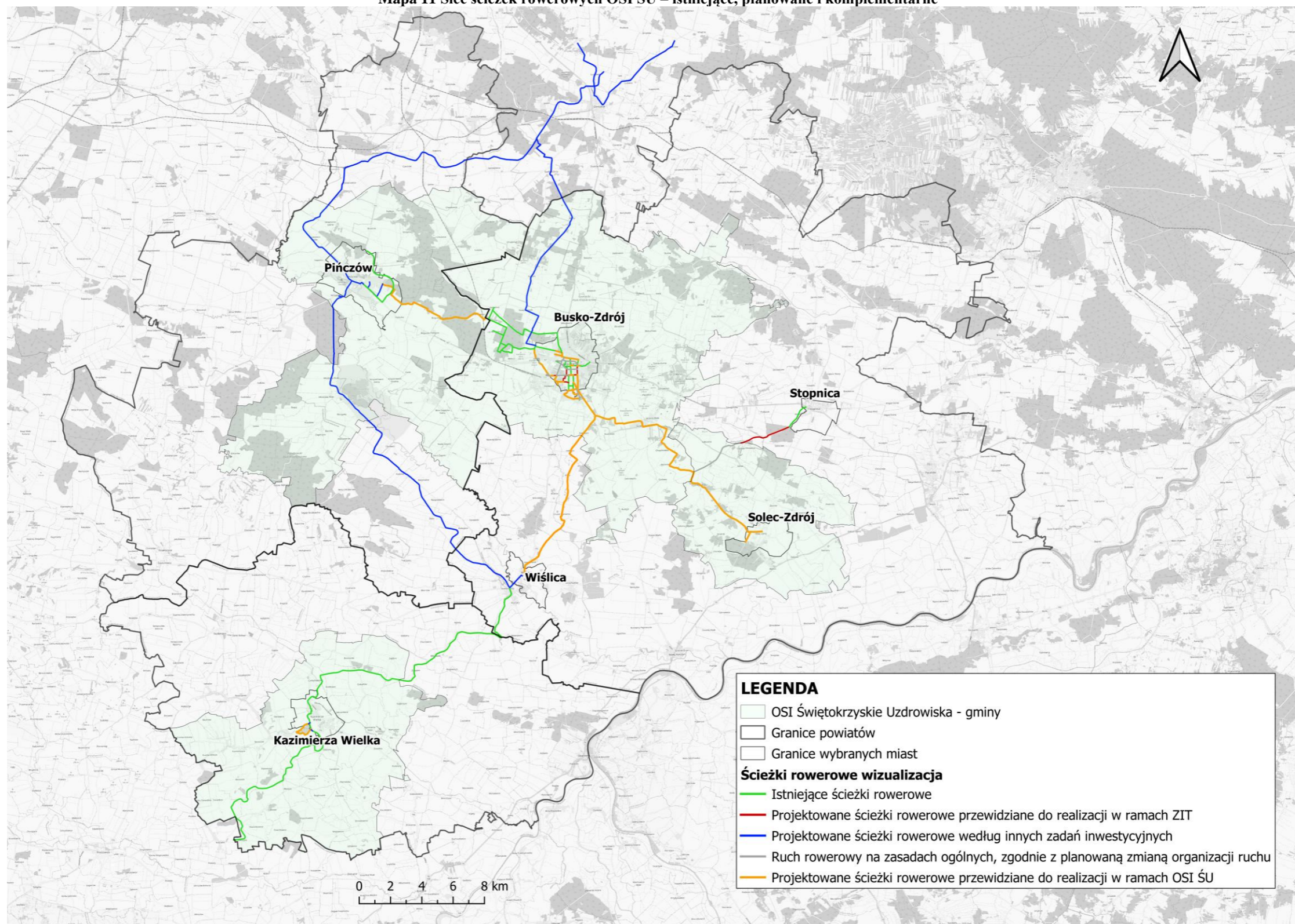
Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., s. 455

Mapa 10 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 11 Sieć ścieżek rowerowych OSI ŚU – istniejące, planowane i komplementarne

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

4.2.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne

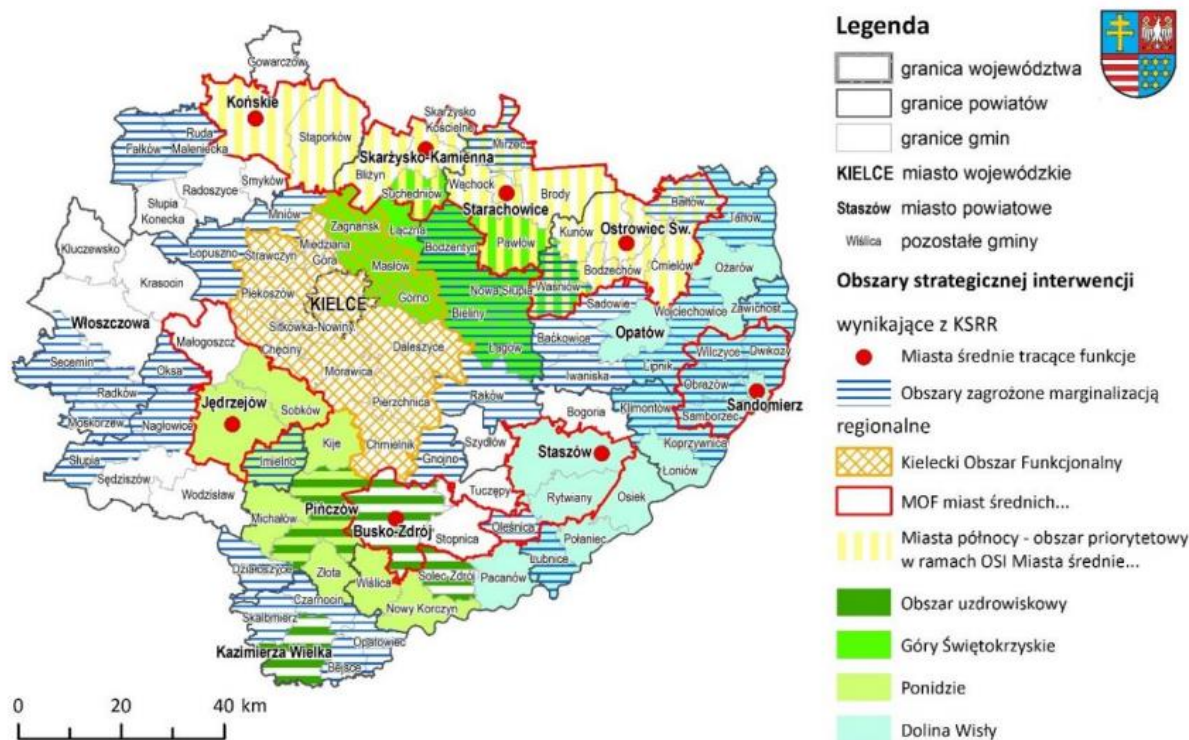
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wyznacza następujące obszary strategicznej interwencji w województwie:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów, Staszów, Końskie, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz i Busko-Zdrój),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (w województwie świętokrzyskim 40 gmin),
- miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW) – Kielecki Obszar Funkcjonalny, obejmujący rdzeń – miasto Kielce oraz 12 gmin podmiejskich,
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym: MOF Miasta Północy, MOF Busko-Zdrój, MOF Jędrzejów, MOF Sandomierz, MOF Staszów,
- obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich (11 gmin), obszar turystyczno-uzdrowiskowy (4 gminy), Ponidzie (9 gmin) i Dolina Wisły (20 gmin).

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazuje jako jeden z obszarów interwencji obszar turystyczno-uzdrowiskowy. Pełni on funkcję uzdrowiskową, rozwijającą się w oparciu o istniejące sanatoria w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz potencjalne uzdrowiska w Kazimierzy Wielkiej i Pińczowie. Teren ten wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Jednakże nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów. Głównym kierunkiem interwencji jest wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Ponidzia. Województwo Świętokrzyskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się m.in. aktywnością w zakresie turystyki i funkcji uzdrowiskowej, będą działać na rzecz środowiska przyrodniczego, tworzyć wspólnotę i bezpieczną przestrzeń. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków

budżetu Województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021–2027²⁹.

Mapa 12 Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* określono oczekiwane skutki interwencji w OSI obszar uzdrowiskowy. Są to między innymi: rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, rozwój uzdrowiska w gminach Kazimierza Wielka i Pińczów, rozwój form turystyki komplementarnych do turystyki uzdrowiskowej, w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe, w powiązaniu z OSI Ponidzie, utworzenie ośrodka badawczego, innowacji i transferu technologii związanego z wykorzystaniem wód mineralnych oraz czystych pierwiastków z nich pozyskiwanych we współpracy z ośrodkami akademickimi, rozwój systemów komunalnych, ograniczających wpływ urbanizacji na środowisko: ciepłowniczych, kanalizacyjnych, gazowych, niskoemisyjnego transportu, rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego, tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych. Wszystkie te oczekiwania są zgodne z założeniami i projektami strategicznymi wskazanymi w *Strategii Rozwoju OSI ŚU*.

²⁹ *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*.

W SRWŚ 2030+ poszczególne gminy wchodzące w skład OSI ŚU dołączono także do innych OSI. Gmina Busko-Zdrój wraz z Gminą Stopnica tworzą Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju, natomiast Gmina Pińczów stanowi jedną z gmin tworzących OSI Ponidzie.

W kontekście obszarów strategicznej interwencji czy obszarów funkcjonalnych wyznaczanych na szczeblu ponadlokalnym, warto zwrócić uwagę, że gminy Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój, wraz z gminami: Wiślica, Stopnica, Nowy Korczyn, Pacanów, Gnojno i Tuczępy, wchodzą w skład Lokalnej Grupy Działania „Królewskie Ponidzie”, która zajmuje cały obszar powiatu buskiego. Gmina Pińczów razem z gminami: Działoszyce, Kije, Michałów oraz Złota wchodzą w skład Lokalnej Grupy Działania PONIDZIE, która zajmuje obszar powiatu pińczowskiego. Natomiast Gmina Kazimierza Wielka położona w województwie świętokrzyskim wraz z gminami z województwa małopolskiego: Bochnia, Drwinia, Nowe Brzesko, Rzezawa, Koszyce oraz Szczurowa wchodzą w skład Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O. CENOMA”. Dodatkowo na terenie Gminy Busko-Zdrój działa Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider”.

Gminy wchodzące w skład OSI ŚU będą realizowały projekty w ramach Lokalnych Strategii Rozwoju. Działania wynikające z LSR będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność.

4.2.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla obszaru, jeżeli takie zidentyfikowano

Obszary strategicznej interwencji to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym jest fakultatywne. Na terenie OSI ŚU uznaje się za obszar strategicznej interwencji obszar strefy „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej.

Na obszarze uzdrowiska lub ochrony uzdrowiskowej wydzielone są trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej:

- strefa „A” – udział terenów zieleni wynosi co najmniej 65%. Jest to obszar, na którym znajdują się zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego;

- strefa „B” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 50%. Jest to obszar przeznaczony m.in. dla obiektów usługowych, turystycznych (w tym hoteli) czy budownictwa mieszkaniowego;
- strefa „C” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 45%. Jest to obszar, który wpływa na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych i ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Strefa „A”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu, obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych³⁰.

Lecznictwo uzdrowiskowe jest prowadzone przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, takich jak³¹:

- pijalnie uzdrowiskowe;
- tężnie;
- parki;
- ścieżki ruchowe;
- lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe;
- urządzone podziemne wyrobiska górnicze.

Obszar Uzdrawiska Busko-Zdrój³² o powierzchni 4 538,6 ha obejmuje teren miasta oraz 9 sołectw Gminy Busko-Zdrój, a udział terenów zieleni wynosi 79%. Strefa „A” obejmuje 164,9 ha, natomiast strefa „B” – 814,7 ha. Na obszarze uzdrawiska Busko-Zdrój działa 8

³⁰ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1301).

³¹ jw.

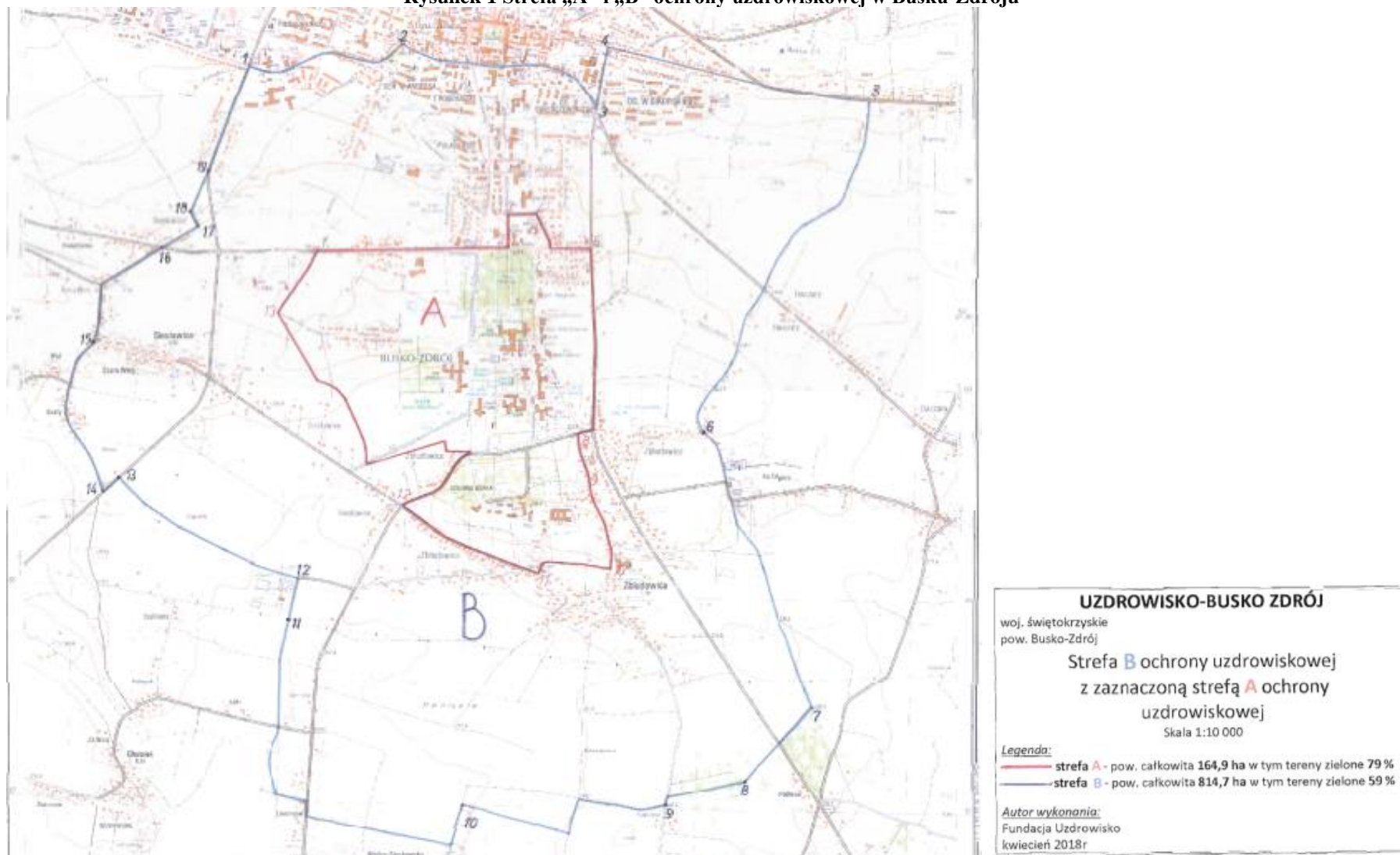
³² Załącznik do uchwały Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r. - Statut uzdrawiska Busko-Zdrój.

podmiotów leczniczych, skupiających łącznie 30 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, w tym: 5 szpitali uzdrowiskowych, 12 sanatoriów, 9 zakładów przyrodoleczniczych oraz 4 przychodnie uzdrowiskowe. Do podmiotów leczniczych w Busku-Zdroju należy:

- „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A;
- Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego w Łodzi;
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Nida-Zdrój” Sp. z o.o.;
- 21. Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny SPZOZ;
- Sanatoria „Słowacki” Sp. z o.o.;
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Astoria” Krystyna Baran, Laura Załucka, Łukasz Baran;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AG i M” s.c. Małgorzata Gawrońska, Agnieszka Gawrońska;
- Fontia Sp. z o.o.

Na rysunku 1 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Busku-Zdroju.

Rysunek 1 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowskiej w Busku-Zdroju

Źródło: Załącznik graficzny do Załącznika Nr 6 do Uchwały Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r.

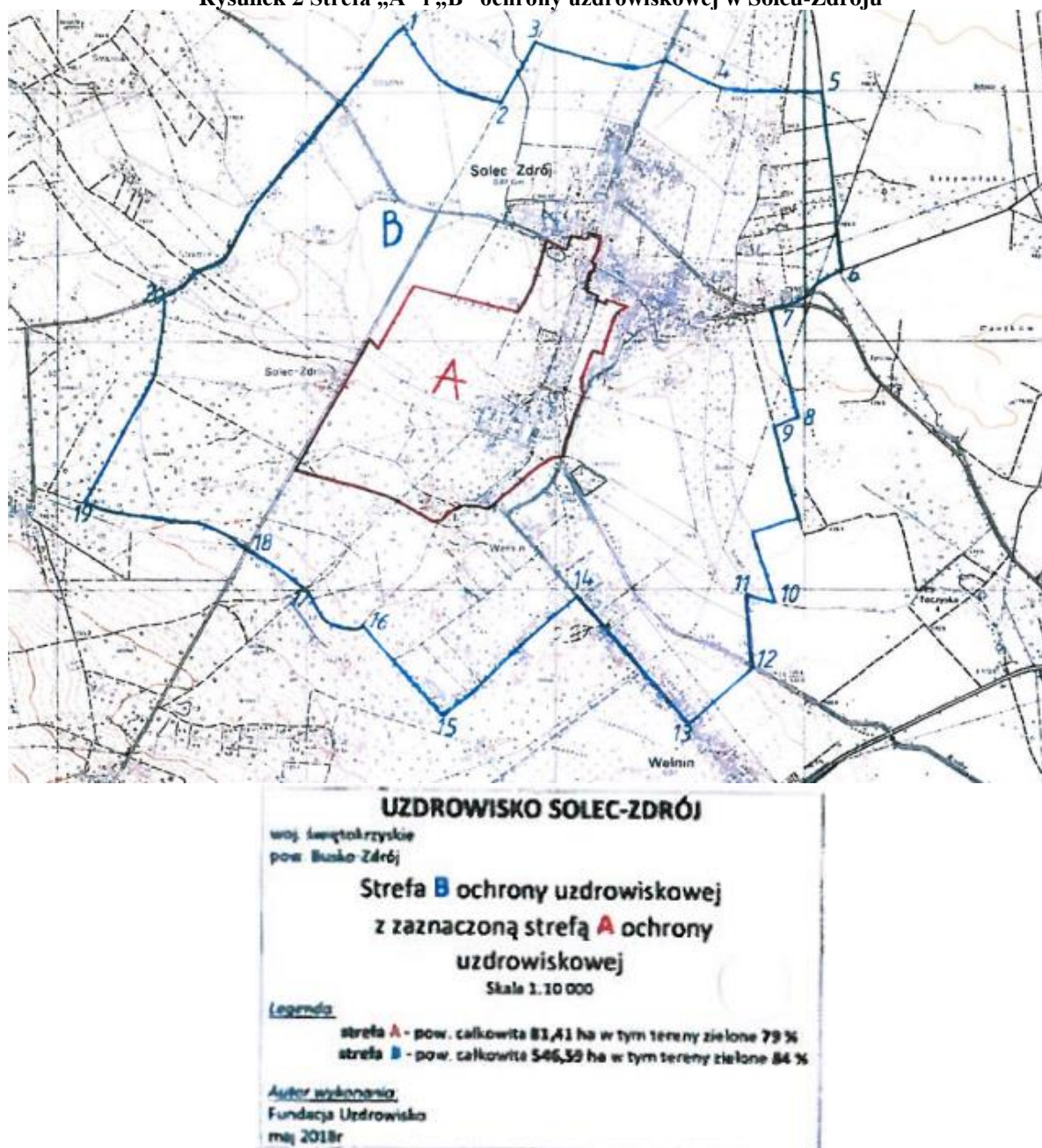
Obszar Uzdrawiska Solec-Zdrój posiada całkowitą powierzchnię 4 720,50 ha i zawarty jest w granicach administracyjnych 10 sołectw gminy: Solec-Zdrój, Chinków, Magierów, Piestrzec, Wełmin, Włosnowice, Strażnik, Zagórzany, Zborów i Żuków. Strefa „A” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju obejmuje obszar o powierzchni 81,41 ha, wskaźnik terenów zielonych jest na poziomie 79%. Strefa „B” ochrony uzdrawiskowej to obszar obejmujący 546,59 ha, a wskaźnik terenów zielonych stanowi 84%. W strefie „A” znajduje się kilka obiektów, które oferują usługi uzdrawiskowe, są to m.in.³³:

- Sanatorium „Świt”,
- Sanatorium „Jasna”,
- Zakład Przyrodoleczniczy Balneologia,
- Zakład Przyrodoleczniczy Dział Fizjoterapii,
- Przychodnia Centrum Rehabilitacji,
- Przychodnia Centrum Medyczne Malinowy Raj,
- Przychodnia Centrum Zdrowia Baseny Mineralne.

Na rysunku 2 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju.

³³ Statut Uzdrawiska Solec-Zdrój, Załącznik Nr 1 do Uchwały nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r.

Rysunek 2 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju

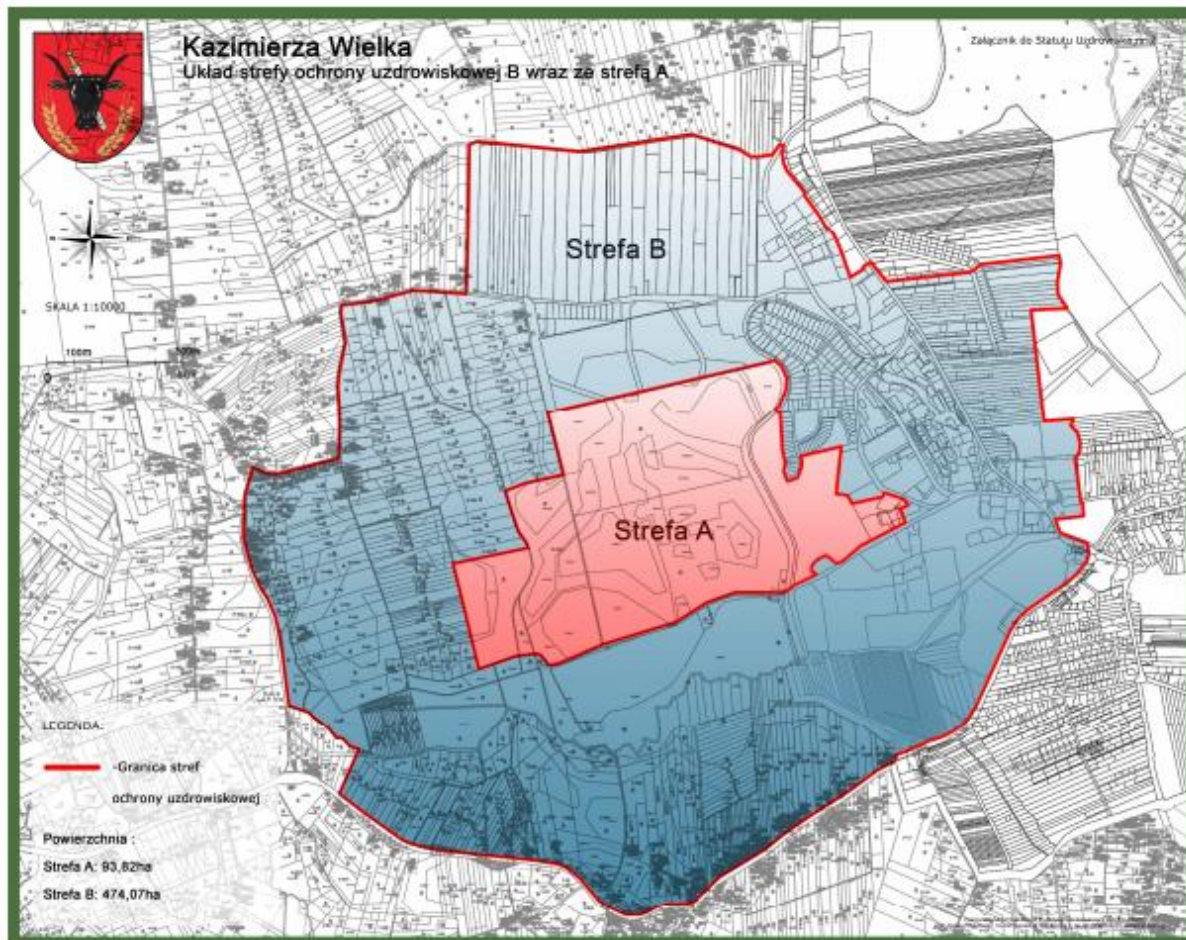
Źródło: Załącznik graficzny do Załącznika Nr 2 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solc-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Uzdrawiska Solc-Zdrój

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej miastu Kazimierza Wielka oraz sołectwom: Cudzynowice, Donosy i Słonowice położonym na obszarze gminy Kazimierza Wielka (Dz. U. z 2019 r. poz. 1132) obszar ochrony uzdrawiskowej otrzymał nazwę Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka. Jego powierzchnia całkowita wynosi 1 952,62 ha, w tym powierzchnia strefy „A” ochrony uzdrawiskowej – 93,82 ha, natomiast strefy „B” 474,07 ha. Klimat Gminy Kazimierza Wielka spełnia wymogi ustawowe o gminach uzdrawiskowych.

Pośród zasobów naturalnych o właściwościach leczniczych wymienić należy zasoby wód leczniczych oraz klimat. Na podstawie świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu stwierdzono, że Kazimierza Wielka posiada warunki klimatyczne przydatne dla leczenia uzdrowskiego w odniesieniu do chorób narządu ruchu oraz chorób reumatycznych.

Na rysunku 3 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrowskiej w Kazimierzy Wielkiej.

Rysunek 3 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowskiej w Kazimierzy Wielkiej

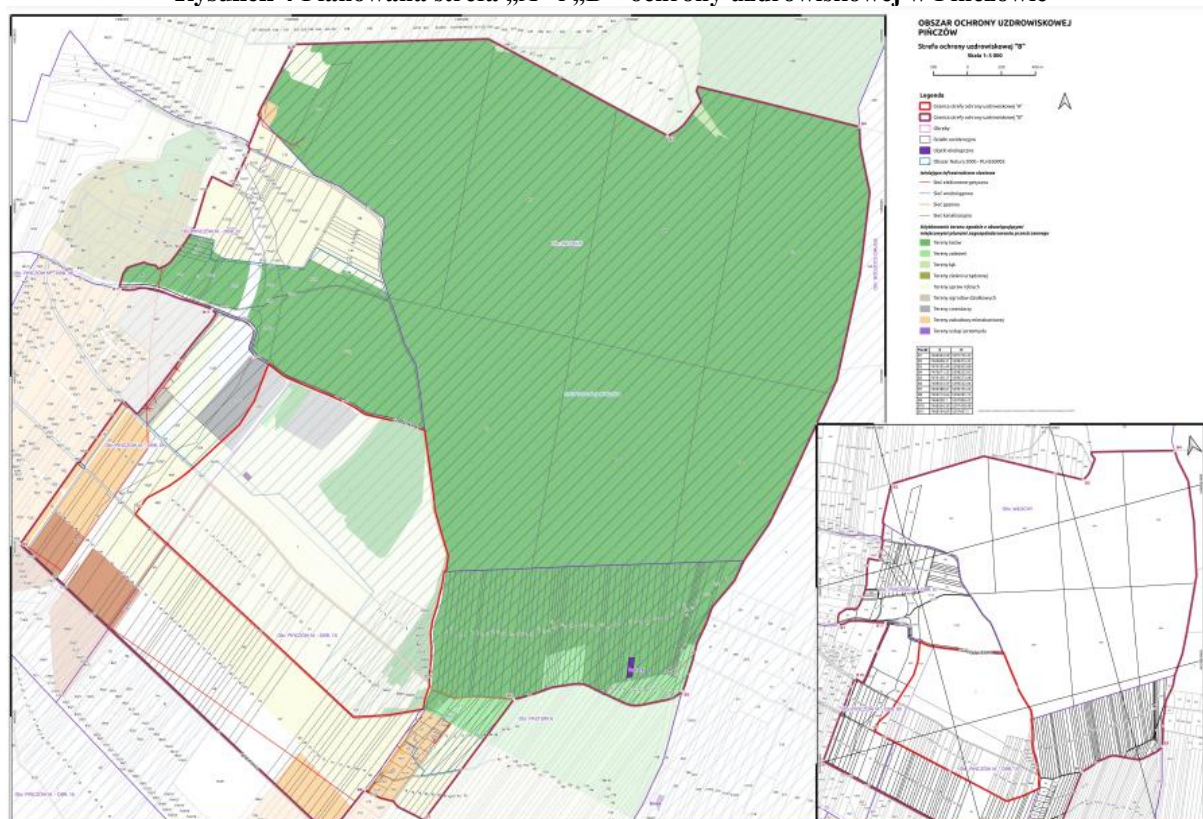
Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIV/102/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 15 lipca 2019 r., Statut Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Kazimierza Wielka

Gmina Pińczów podejmuje wszystkie stosowne kroki do tego, aby stać się Uzdrawiskiem. Na początku 2022 r. zaplanowano zatwierdzenie Statusu Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej. Planowany obszar ochrony uzdrawiskowej o powierzchni 1 360,38 ha będzie zlokalizowany w Pińczowie w granicach obrębu geodezyjnego sołectwa Pasturka. Strefa „A” obejmuje 55,8 ha, tereny zieleni wynoszą 51,2 ha. Obszar ten przeznaczono pod budowę m.in.

obiektów sanatoryjnych, parku zdrojowego czy np. pijalni wód. Natomiast strefa „B” 318,7 ha, a tereny zieleni wynoszą 281,02 ha³⁴.

Na rysunku 4 przedstawiono położenie stref „A” i „B” planowanej ochrony uzdrowskiej w Pińczowie

Rysunek 4 Planowana strefa „A” i „B” ochrony uzdrowskiej w Pińczowie

Źródło: Załącznik graficzny do Operatu uzdrowskiego – Obszar ochrony uzdrowskiej Pińczów, marzec 2021 r.

Strefy „A” i „B” obszarów uzdrowskich posiadają duże potencjały rozwojowe dla OSI ŚU. Wyznaczone strefy stanowią centrum społeczno-gospodarcze Buska-Zdroju, Solca-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej, a w przyszłości także Pińczowa. Potencjały i zasoby obszaru pokazują, iż obszary te mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego, szczególnie w sferze gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wszystkie działania w strefach „A” będą podjęte w celu rozwoju funkcji uzdrowskiej i będą oddziaływać na teren całego OSI ŚU, wpływając tym samym na poprawę jakości życia mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Dzięki pewnym zakazom, które zostały przedstawione wyżej, obszary te będą funkcjonalne i spójne.

³⁴Operatu uzdrowskiego – Obszar ochrony uzdrowskiej Pińczów, marzec 2021 r.

5. System realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

Wdrażanie Strategii powinno odbywać się z zachowaniem kilku kluczowych zasad, istotnych dla prawidłowego systemu funkcjonowania systemu zarządzania:

- **Partnerstwo:** należy pamiętać o kreowaniu partnerskich warunków współpracy między stronami Porozumienia, w tym budowaniu odpowiednich relacji między poszczególnymi podmiotami, nie tylko publicznymi, ale też prywatnymi, szczególnie społecznymi;
- **Równość:** wszyscy partnerzy powinni być przekonani co do łączącej ich wspólnoty interesów i celów. System wdrażania Strategii powinien w takim samym stopniu uwzględniać wszystkich partnerów, bez względu na różnice w ich potencjale, wielkości czy finansach;
- **Elastyczne rozwiązania:** należy liczyć się z tym, że z biegiem czasu i zmieniającymi się uwarunkowaniami, pewne mechanizmy zapewniające efektywność działań mogą okazać się nieaktualne/nieprzydatne. Należy więc tak formułować rozwiązania i procedury, aby sprawnie można było je dostosować do zmieniających się wyzwań i potrzeb;
- **Racjonalne i efektywne wydatkowanie środków publicznych,** z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z określonych nakładów (relacja nakład/rezultat): mechanizmy zarządcze w poszczególnych gminach i powiatach Partnerstwa nie mogą prowadzić do mnożenia się struktur i nieuzasadnionego wydatkowania środków publicznych;
- **Stała współpraca:** zasady wdrażania dokumentu powinny być jasno określone. Istotne jest wprowadzenie mechanizmu współpracy z góry określoną minimalną częstotliwością spotkań osób decyzyjnych i koordynujących proces realizacji Strategii. Należy dążyć do budowania partnerstw i współpracy z sektorami innymi niż tylko publiczne.

W niniejszym rozdziale wskazano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, biorąc pod uwagę ich rolę, kompetencje i relacje między nimi. Wskazano mechanizmy

i narzędzia wdrażania Strategii, określono sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz wskazano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

5.1 Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane zadania i projekty strategiczne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji Strategii oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jej głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą trzyletnich zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów strategicznych, jak i wskaźników oddziaływania mierzonych co 3 lata, w odniesieniu do celów strategicznych, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym obszaru (*Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, 2021 r.*). W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze w porównaniu do województwa i kraju. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco, w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie w raportach co 3 lata. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania *Diagnozy*, czyli według stanu na koniec 2019 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania

realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, wydziały/referaty Urzędów i Starostw członków Partnerstwa, jednostki organizacyjne gmin/powiatów i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów strategicznych zobowiązane są do składania informacji okresowej do poszczególnych *Koordinatorów ds. Strategii OSI ŚU*, którzy tworzą *Zespół Operacyjny OSI ŚU*. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania dokumentu.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest *Komitet Sterujący OSI ŚU*, którego Przewodniczącym winien być reprezentant Lidera Partnerstwa, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Przedstawiciele *Komitetu Sterującego OSI ŚU* (przedstawiciele organów wykonawczych gmin/powiatów wchodzących w skład Partnerstwa) wyznaczą w poszczególnych gminach/powiatach po jednym *Koordinatorze ds. Strategii OSI ŚU*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny OSI ŚU* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach trzyletnich. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne samodzielne stanowiska pracy / referaty / wydziały Urzędów i Starostw członków Partnerstwa, jednostki organizacyjne gmin / powiatów oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze Partnerstwa i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Dla zwiększenia skuteczności realizacji Strategii i podkreślenia roli partnerów w procesie zarządzania, a także wzmocnienia procesów partycypacji na etapie wdrażania i oceny realizacji dokumentu, powołany zostanie Zespół Międzysektorowy, czyli zespół składający się z osób i podmiotów z różnych sektorów. Poniżej na schemacie przedstawiono instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu.

Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027

Komitet Sterujący OSI ŚU
<ul style="list-style-type: none">• wdrażanie – stymulowanie działań;• integrowanie zasobów;• funkcja decyzyjna, opiniodawcza i kontrolna;• podejmowanie decyzji niezbędnych do bieżącego funkcjonowania struktur Porozumienia;• powoływanie członków Zespołu Operacyjnego (Koordynatorów ds. Strategii OSI ŚU);• prowadzenie konsultacji społecznych i opiniowania na etapie ewentualnych aktualizacji dokumentu, przedstawianie projektu dokumentu do zatwierdzenia przez organy uchwałodawcze.
Organy stanowiące (Rady Miasta i Gminy / Rady Gminy / Rady Powiatu)
<ul style="list-style-type: none">• wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji Strategii;• wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych;• akceptacja sprawozdań z realizacji Strategii;• analizowanie postępów wdrażania Strategii;• przyjmowanie aktualizacji Strategii;• uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetów gmin/powiatów oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.
Zespół Operacyjny OSI ŚU – Koordynatorzy ds. Strategii OSI ŚU
<ul style="list-style-type: none">• upowszechnianie założeń Strategii wśród mieszkańców obszaru;• inicjacja realizacji działań priorytetowych;• koordynacja działań, w tym koordynacja przygotowania okresowych sprawozdań z realizacji Strategii – sporządzanie co 3 lata raportu z postępu realizacji dokumentu. Raport będzie zawierał informacje na temat wartości wskaźników monitoringowych (produktu, rezultatu) i wartości wskaźników oddziaływania, mierzonych co 3 lata;• udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronach internetowych gmin/powiatów oraz w Biuletynach Informacji Publicznej, a także przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań;• poszukiwanie nowych źródeł finansowania;• ewaluacja i ewentualne przygotowanie zmian do aktualizacji;• pełni funkcje koordynatora w przypadku realizacji projektów strategicznych lub zadań w Partnerstwie;• koordynacja współpracy między stronami Porozumienia;• bieżący roboczy kontakt z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację projektów;• współpraca z ekspertami zewnętrznymi oraz instytucjami zaangażowanymi w realizację Strategii.
Komórki Urzędów/Starostw i jednostki, Partnerzy
<ul style="list-style-type: none">• realizacja poszczególnych zadań i projektów;• przekazywanie informacji o stopniu realizacji zadań do Koordynatora ds. Strategii OSI ŚU, sporządzanie statystyk i gromadzenie danych pomocnych w procesie monitorowania;• zgłaszanie wniosków do zmian w Strategii.
Ciało doradcze – Komitet Monitorujący OSI ŚU
<ul style="list-style-type: none">• opiniowanie projektów zmian/aktualizacji Strategii;• inicjowanie i proponowanie nowych projektów i rozwiązań organizacyjnych;• organ konsultacyjno-doradczy Lidera Porozumienia.

Źródło: Opracowanie własne

Na etapie wdrażania Strategii Rozwoju OSI ŚU, spotkania reprezentantów, czyli członków Komitetu Sterującego i Zespołu Operacyjnego oraz Zespołu Międzysektorowego powinny odbywać się nie rzadziej niż jeden raz w półroczu. Organizatorem spotkań jest Lider, jednak spotkanie może być zorganizowane na wniosek reprezentanta każdej ze stron Porozumienia. Komitet Sterujący powinien szybko reagować na potrzeby decyzyjne wyrażane przez Zespół Operacyjny, tak by łatwy kontakt między poziomami zarządzania przyspieszał proces wdrażania Strategii. Ma to umożliwić sprawną ewaluację Strategii i poszczególnych działań oraz pozwolić na podejmowanie świadomych decyzji o niezbędnych zmianach w Strategii lub przyjętych metodach działania.

Zespół Operacyjny jest podmiotem roboczym pełniącym kluczową rolę doradcą w procesie wdrażania strategii ponadlokalnej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich stron Porozumienia (Koordynatorzy ds. Strategii), którzy na poziomie roboczym koordynują proces wdrażania Strategii. Prace Zespołu, które koordynuje Lider Porozumienia, służą prawidłowemu i skutecznemu wdrażaniu Strategii przede wszystkim w zakresie realizacji konkretnych projektów. Członkowie Zespołu Operacyjnego powinni być ze sobą w stałym kontakcie i spotykać się z Komitetem Sterującym co najmniej jeden raz w półroczu, celem omówienia postępów prac, wspólnego rozwiązywania ewentualnych, pojawiających się problemów, potrzeb wynikających z realizacji Strategii itp.

Zespół Międzygminny pełni funkcję konsultacyjno-doradcą dla Komitetu Sterującego. Członków Zespołu powoła Komitet Sterujący spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy – w skład zespołu będą wchodzić przedstawiciele sektora społecznego, biznesowego oraz publicznego ze wszystkich gmin i powiatów partnerskich. Zespół będzie stanowił ważny kanał komunikacji między gminami i powiatami będącymi stronami Porozumienia a mieszkańcami obszaru i innymi interesariuszami, np. osobami z otoczenia biznesu, które nie są mieszkańcami, ale prowadzą lub chcą prowadzić na tym terenie działalność gospodarczą.

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników odbywa się raz na 3 lata i jest realizowany do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2023–2024, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca czerwca 2025 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom

obszaru, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem stron internetowych członków Partnerstwa, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą trzyletnich zmian wskaźników. W tabeli 22 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 23 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu. Wartość bazowa dla wskaźników wynosi zero.

Tabela 22 Wskaźniki mierzalności rozwoju OSI ŚU

Lp.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika dla OSI ŚU na koniec:
			2019 r.	2019 r.	2019 r.	2027 r.
1.	Liczba ludności ogółem		73 969	1 233 961	38 382 576	74 709 (wzrost 1%)
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	15,6	16,5	18,1	Osiągnięcie wartości powyżej średniej dla województwa
		w wieku produkcyjnym	60,0	59,9	60,0	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym niż średnia wojewódzka na koniec 2027 r.
		w wieku poprodukcyjnym	24,4	23,7	21,9	Utrzymanie wskaźnika na poziomie nie wyższym niż 24,4%
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego (przeliczenie na 1000 mieszkańców)		-3,5	-3,5	-0,9	Wskaźnik na poziomie dodatnim
4.	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności		-2,8	-2,8	0,2	Wskaźnik na poziomie dodatnim
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		4,3	5,7	3,8	Osiągnięcie wskaźnika niższego niż średnia dla województwa i Polski na koniec 2027 r.
5.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców		36	37	38	Wskaźnik wyższy od średniej dla województwa i średniej dla kraju na koniec 2027 r.
6.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		68	76	99	78 (wzrost o 15%)
7.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		888	994	1 175	1 020 (wzrost o 15%)
8.	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym		148	158	196	170 (wzrost o 15%)

9.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	681	722	837	783 (wzrost o 15%)
10.	Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci	34,9	34,4	27,0	Osiągnięcie wskaźnika na poziomie niższym od średniej dla kraju na koniec 2027 r., jednocześnie nie więcej niż 25
11.	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	212	299	215	Spadek o 10%
12.	Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	3	2	2	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla kraju na koniec 2027 r., jednocześnie wartość co najmniej 4
13.	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	29	24	26	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2027 r.
14.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca [zł]	4 735,1	5 372,5	5 969,5	min. 80% średniej krajowej na koniec 2027 r.
15.	Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	2 040,2	2 121,9	2 959,1	min. 70% średniej krajowej na koniec 2027 r.
16.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem	43,1	39,5	49,6	min. 49%
17.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca [zł]	4 765	5 370	6 051	Utrzymanie wskaźnika na poziomie średniej dla województwa i/lub kraju na koniec 2027 r.
18.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca [zł]	985	1 000	1 011	min. 95% średniej krajowej na koniec 2027 r.
19.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca [zł]	3 779	4 382	5 039	min. 75% średniej krajowej na koniec 2027 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl

Tabela 23 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii - **DO UZUPEŁNIENIA po konsultacjach**

Lp.	Nazwa miernika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość docelowa śródkresowa (stan na koniec 2025 r.)	Wartość docelowa (stan na koniec 2027 r.)
WSKAŹNIKI PRODUKTU					
Projekt strategiczny nr 1 <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO</i>					
1.	Długość ścieżek rowerowych wybudowanych na obszarze	km			46
Projekt strategiczny nr 2 <i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>					
2.	Liczba rozbudowanych Domów Zdrojowych	szt.		0	1
3.	Liczba zagospodarowanych zbiorników wodnych i przyległych terenów	szt.		1	3
4.	Liczba nowych atrakcji turystycznych	szt.		2	5
5.	Liczba nowych lub odnowionych Parków Zdrojowych	szt.		1	4
6.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	os.			
7.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	strategie			1
8.	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty			3
Projekt strategiczny nr 3 <i>Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrawisk”</i>					
9.	Liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych	szt.			1
10.	Liczba stron internetowych wpływających na promocję obszaru	szt.			1
Projekt strategiczny nr 4 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
11.	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych systemów ciepłowniczych i/lub chłodniczych	szt.			2
12.	Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów użyteczności publicznej	szt.			
13.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.			

14.	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²			
15.	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.			
16.	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.			
Projekt strategiczny nr 5 <i>Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
17.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW			
Projekt strategiczny nr 6 <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
18.	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmiany klimatu	ha			
19.	Pojemność obiektów małej retencji	m ³			
Projekt strategiczny nr 7 <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej</i>					
20.	Liczba nowych atrakcji turystycznych	szt.			2
Projekt strategiczny nr 8 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrawiskowej i okolouzdrawiskowej</i>					
21.	Liczba rozbudowanych basenów mineralnych	szt.			1
22.	Liczba nowych odwiertów ujęć wody	szt.			2
23.	Liczba nowych odwiertów ujęć solanki	szt.			1
Projekt strategiczny nr 9 <i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
24.	Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów mieszkaniowych	szt.			
Projekt strategiczny nr 10 <i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>					
25.	Liczba zorganizowanych szkoleń dla uczniów szkół	szt.			
26.	Liczba osób objętych wsparciem	os.			
Projekt strategiczny nr 11 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
27.	Długość wybudowanych i/lub przebudowanych dróg	km			
28.	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	szt.			2

29.	Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi	szt.			
30.	Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci wodociągowej	km			
31.	Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km			
Projekt strategiczny nr 12 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>					
32.	Liczba utworzonych e-giełd rolnych	szt.		1	1
33.	Liczba utworzonych uzdrowskich portali internetowych o zdrowiu	szt.		1	1
34.	Liczba utworzonych mobilnych aplikacji	szt.		1	1
Projekt strategiczny nr 13 <i>Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców</i>					
35.	Liczba stworzonych centrów obsługi przedsiębiorcy i inwestora	szt.			1
36.	Liczba Społecznych Rad Przedsiębiorców	szt.			1
37.	Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych z pakietem zachęt dla inwestorów	szt.			
38.	Liczba zorganizowanych Uzdrawiskowych Targów Pracy	szt.		3	6
39.	Liczba utworzonych stref ekonomicznych i terenów inwestycyjnych	szt.			1

WSKAŹNIKI REZULTATU					
Projekt strategiczny nr 1 <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrawiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO</i>					
1.	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	Użytkownicy/ rok			
Projekt strategiczny nr 2 <i>Realizacja Strategii IIT na rzecz rozwoju turystyki zdrowotnej poprzez tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>					
2.	Liczba odwiedzin w Domu Zdrojowym	os./rok			
3.	Liczba odwiedzających nowych atrakcji turystycznych	os./rok			
Projekt strategiczny nr 3 <i>Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrawiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrawisk”</i>					
4.	Liczba wejść na strony internetowe	szt.			
Projekt strategiczny nr 4 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
5.	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok			
6.	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO ₂ /rok			
Projekt strategiczny nr 5 <i>Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
7.	Wytworzona energia odnawialna ogółem	MWh/re			
8.	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW			
Projekt strategiczny nr 6 <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
9.	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	os.			
Projekt strategiczny nr 7 <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej</i>					
10.	Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne	os./rok			
Projekt strategiczny nr 8 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrawiskowej i okolouzdrawiskowej</i>					
11.	Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne	os./rok			

Projekt strategiczny nr 9 <i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>				
12.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MWe		
Projekt strategiczny nr 10 <i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>				
13.	Liczba osób, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu	os.		
Projekt strategiczny nr 11 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>				
14.	Liczba wypadków drogowych	szt.		
15.	Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu	szt.		
16.	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	os.		
Projekt strategiczny nr 12 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>				
17.	Liczba osób odwiedzających miesięcznie uruchomione domeny	os.		
18.	Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną	szt.		
Projekt strategiczny nr 13 <i>Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców</i>				
19.	Liczba uczestników Uzdrawiskowych Targów Pracy	os.		
20.	Liczba nowych działalności gospodarczych	szt.		
21.	Liczba wspartych przedsiębiorstw	szt.		

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju

Przyjęto, że Strategia Rozwoju ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja.

Z wnioskiem o aktualizację Strategii Rozwoju może wystąpić: Zespół Operacyjny, Członkowie Komitetu Sterującego, inicjatywa co najmniej 6 członków Organu Stanowiącego lub 100 mieszkańców obszaru. Rady Miasta i Gminy /Rady Gminy / Rady Powiatu jako instytucje kontrolne i uchwałodawcze będą mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii Rozwoju, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie jej adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność – pozwala określić, czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii,
- użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej,
- trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom danego obszaru,
- trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji. Jej zadaniem jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie czy działania zakładane w ramach Strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Ocena ta została przeprowadzona w trakcie opracowywania Strategii, przed jej przyjęciem i stanowi załącznik do niniejszego dokumentu;
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. Strategii, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii (raport z monitoringu Strategii), co najmniej raz na trzy lata;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego może nastąpić aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

W przypadku konieczności aktualizacji dokumentu Strategii, będzie on podlegał procedurze jak podczas przyjęcia, tj. zgodnie z art. 10g ust. 9 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).

5.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju OSI ŚU jest dokumentem programującym rozwój obszaru do 2027 roku. Wszystkie pozostałe, zarówno obowiązkowe jak i fakultatywne plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. W poniższej tabeli przedstawiono ocenę funkcjonujących w samorządach Partnerstwa programów i planów pod kątem ich aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii (szczególnie głównych jej założeń). Wskazano też dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 24 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii

Lp.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
Miasto i Gmina Busko-Zdrój			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Busko-Zdrój</i>	od marca 2005 r.	Obowiązujący. Planowane nowe przepisy o planowaniu przestrzennym likwidują studia uwarunkowań na rzecz aktów planistycznych, które mają być spójne ze strategią rozwoju gminy/strategią rozwoju ponadlokalnego.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Busko-Zdrój na lata 2022–2024</i>	2022–2024	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Busko-Zdrój do 2024 roku (zaktualizowany w 2021 r.)</i>	do 2024 r.	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój na lata 2011–2032</i>	2011–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Busko-Zdrój do roku 2036</i>	do 2036 r.	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Busko-Zdrój na lata 2017–2020</i>	2017–2020	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu należy zachować spójność z zapisami Strategii. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Busko-Zdrój na lata 2017–2021</i>	2017–2021	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu należy zachować spójność z zapisami Strategii.
9.	<i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025</i>	2015–2025	Aktualny. GPR jest spójny ze Strategią i wpisuje się w jej założenia. Cele szczegółowe zawarte w Strategii korelują z celami rewitalizacji.

10.	<i>Program współpracy Gminy Busko-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022</i>	2022 r.	Program opracowywany jest corocznie. Dokument aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2016–2025</i>	2016–2025	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań, jest więc spójna z założeniami Strategii.
12.	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego</i> i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.
Gmina Solec-Zdrój			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój (ze zmianą w lipcu 2009 r.)</i>	od grudnia 2002 r.	Dokument w trakcie przystąpienia do zmiany wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Planowane nowe przepisy o planowaniu przestrzennym likwidują studia uwarunkowań na rzecz aktów planistycznych, które mają być spójne ze strategią rozwoju gminy/strategią rozwoju ponadlokalnego.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2017–2021</i>	2017–2021	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Solec-Zdrój na lata 2021–2023</i>	2021–2023	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Solec-Zdrój</i>	do 2020 r.	Nieaktualny. W związku z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, rekomenduje się opracowanie nowego Planu. W przypadku opracowania aktualnego Planu należy kierować się koniecznością spójności z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec-Zdrój na lata 2015–2032</i>	2015–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Solec-Zdrój na lata 2021–2026</i>	2021–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.

7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Solec-Zdrój na lata 2012–2016</i>	2012–2016	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
8.	<i>Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Solec-Zdrój na lata 2020–2026</i>	2020–2026	Aktualny – zgodny z założeniami Strategii.
9.	<i>Program Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016–2023</i>	2016–2023	Aktualny – zgodny z założeniami Strategii.
10.	<i>Program współpracy Gminy Solec-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2021–2024</i>	2021–2024	Aktualny. Strategia mocno akcentuje wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań. Założenia Programu są zgodne z założeniami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Solec-Zdrójna lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań, jest więc spójna z założeniami Strategii.
Miasto i Gmina Pińczów			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (ze zmianą w lipcu 2021 r.)</i>	od października 2019 r.	Aktualny. Planowane nowe przepisy o planowaniu przestrzennym likwidują studia uwarunkowań na rzecz aktów planistycznych, które mają być spójne ze strategią rozwoju gminy/strategią rozwoju ponadlokalnego.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla Gminy Pińczów na lata 2015–2018</i>	2015–2018	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pińczów na lata 2019–2021</i>	2019–2021	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pińczów</i>	2015–2020	W trakcie aktualizacji. Biorąc pod uwagę cel szczegółowy „Poprawa warunków życia mieszkańców” i działanie priorytetowe <i>Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji</i> , zaleca się stworzenie dokumentu spójnego z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2011–2015 z perspektywą do 2032 r.</i>	2011–2015 z perspektywą do 2032 r.	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Pińczów na lata 2017–2031</i>	2017–2031	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, z celem szczegółowym <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> , szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”.

7.	<i>Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pińczów na lata 2018–2021</i>	2018–2021	Nieaktualny, jednakże trwają prace nad aktualizacją dokumentu. Należy zachować spójność z zapisami Strategii.
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Pińczów na lata 2022–2026</i>	2022–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
9.	<i>Gminny Program rewitalizacji Gminy Pińczów na lata 2015–2022</i>	2015–2022	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> .
10.	<i>Program współpracy Gminy Pińczów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i wolontariacie na lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2021–2027</i>	2021–2027	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań.
12.	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.
Miasto i Gmina Kazimierza Wielka			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka</i>	od 2013 r.	Dokument w trakcie przystąpienia do aktualizacji wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Planowane nowe przepisy o planowaniu przestrzennym likwidują studia uwarunkowań na rzecz aktów planistycznych, które mają być spójne ze strategią rozwoju gminy/strategią rozwoju ponadlokalnego.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021–2025 w Gminie Kazimierza Wielka</i>	2021–2025	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020–2023 w Gminie Kazimierza Wielka</i>	2020–2023	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> , działanie priorytetowe „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców”.

4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2015–2020</i>	2015–2020	Nieaktualny. W związku z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, rekomenduje się opracowanie nowego Planu. W przypadku opracowania aktualnego Planu należy kierować się koniecznością spójności z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka</i>	2014–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka na lata 2020–2034</i>	2020–2034	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii, z celem szczegółowym <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> , szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Kazimierza Wielka 2021–2024</i>	2021–2024	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2013–2017</i>	2013–2017	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu należy zachować spójność z zapisami Strategii.
9.	<i>Program rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017–2023 (z aktualizacją w styczniu 2019 r.)</i>	2017–2023	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> . Spójność zachowana także dzięki założeniom Programu, szczególnie <i>Cel strategiczny 2: Kreowanie Gminy Kazimierza Wielka jako gminy turystyczno-uzdrowiskowej</i> .
10.	<i>Program współpracy Gminy Kazimierza Wielka w 2022 r. z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i o wolontariacie</i>	2022 r.	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu, należy zachować spójność z zapisami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2021–2030</i>	2021–2030	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań.
12.	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych i innych podmiotów

W procesie planowania i realizacji rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska istotne jest uwzględnianie rzeczywistych potrzeb nie tylko samorządów, ale przede wszystkim społeczności lokalnej. W związku z tym na etapie opracowania Strategii zapewniono włączenie w ten proces mieszkańców i innych interesariuszy. Mieli oni możliwość udziału w opracowaniu dokumentu poprzez wyrażenie swoich opinii m.in. w formie udziału w badaniu ankietowym, możliwość złożenia propozycji projektów własnych do realizacji (nabór fiszek projektowych), czy złożenia uwag i opinii zarówno do projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, jak i projektu samej Strategii. Wkład w ostateczny kształt dokumentu miały również instytucje zewnętrzne, włączone w proces konsultacji i opiniowania dokumentu. Udział mieszkańców i innych interesariuszy zagwarantowany jest również na etapie wdrażania i oceny Strategii.

Zgodnie z wymogami Projektu *Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce* przeprowadzono nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU. Jego reprezentacja uwzględnia m.in. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu z organami gmin OSI ŚU w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2030* oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Lidera Porozumienia.

6.1 Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa

Do uzupełnienia po konsultacjach społecznych i procesie opiniowania

Na podstawie art. 6 ust. 3 *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) oraz zgodnie z *Uchwałą Nr XXXVII/441/2021 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 16 września 2021 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, w tym trybu konsultacji, *Uchwałą Nr XLVII/366/2021 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 24 września 2021 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji*

Świętokrzyskie Uzdrawiska, Uchwałą Nr XXXII/347/2021 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, w tym trybu konsultacji, Uchwałą Nr XXXI/189/2021 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 9 września 2021 r. w sprawie trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, w tym trybu konsultacji oraz zgodnie z Uchwałą Nr VII/39/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 18 marca 2019 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Uchwałą Nr XXII/130/05 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój, a także z Uchwałą Nr XXVII/304/2021 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Powiatu Buskiego w dniach ...r. odbyły się konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027, które miały na celu zapoznanie grupy docelowej z projektem dokumentu.

Projekt Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 podlegał obowiązkowo konsultacjom:

1. z mieszkańcami gmin z terenu OSI ŚU,
2. z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie gmin z terenu OSI ŚU, w tym organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
3. z sąsiednimi gminami i ich związkami,
4. z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Dodatkowo, OSI ŚU włączył w proces konsultacji społecznych następujące podmioty:

5. Lokalna Grupa Działania „Królewskie Ponidzie”;
6. Lokalna Grupa Działania PONIDZIE;
7. Nadwiślańska Grupa „E.O. CENOMA”;
8. Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider”;
9. Powiat Pińczowski.

Do podmiotów wskazanych w pkt. 3–9 wysłane zostały pisma informujące o konsultacjach.

Konsultacje odbyły się w terminie od dnia .. do dnia .. 2022 r. w następujących formach:

1. Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:
 - a) drogą elektroniczną na adres e-mail: rsid@umig.busko.pl, m.plaszewska@kazimierzawielka.pl, sekretariat@pinczow.com.pl, sekretarat@solec-zdroj.pl, starostwo@powiat.busko.pl, starostwo@powiat.kazimierzaw.pl, wpisując w tytule „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;
 - b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, al. Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój; Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka; Urząd Miejski w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 Pińczów; Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, al. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka, z dopiskiem: „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;
 - c) bezpośrednio do wyżej wymienionych Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.
2. Spotkania otwartego, umożliwiającego omówienie założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. Spotkanie odbyło się w dniu2022 r. o godz. wzięło w nim udział..... osób.
3. Zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynkach Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.

Informację o konsultacjach społecznych ww. projektu dokumentu zamieszczono ... dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. ...2022 r. w następujących formach:

- na stronach internetowych gmin (umig.busko.pl, solec-zdroj.pl, pinczow.com.pl, kazimierzawielka.pl, powiat.kazimierzaw.pl, powiat.busko.pl) w formie publikacji
- na stronach Urzędów Gmin w Biuletynie Informacji Publicznej (solec-zdroj.pl/bip/, bip.gminy.com.pl/pinczow, kazimierzawielka.biuletyn.net, powiatkazimierza.wrotaswietokrzyskie.pl, bip.powiat.busko.pl) w formie publikacji

- w sposób zwyczajowo przyjęty – na tablicach ogłoszeń: w Urzędzie Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędzie Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędzie Miejskim w Pińczowie, Urzędzie Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Starostwie Powiatowym w Busku-Zdroju oraz Starostwie Powiatowym w Kazimierzy Wielkiej.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt dokumentu *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* dostępne były od ...2022 r:

- w wersji papierowej w budynkach: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej;
- w wersji elektronicznej na oficjalnych stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju (umig.busko.pl), Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej (kazimierzawielka.pl), Urzędu Miejskiego w Pińczowie (pinczow.com.pl), Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju (solec-zdroj.pl), Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju (powiat.busko.pl) oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej (powiat.kazimierzaw.pl).

Jedną z form konsultacji społecznych ww. projektu dokumentu było otwarte spotkanie z interesariuszami, które odbyło się w dniu o godz. w W spotkaniu uczestniczyło Podczas spotkania przedstawiono główne założenia programowe i wdrożeniowe dokumentu tj. wizja, misja, cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im działaniami, a także zakres rzeczowy projektów strategicznych, które planowane są do realizacji przez samorządy gminne. Przedstawione zostały również założenia przestrzenno-funkcjonalne, w tym model funkcjonalno-przestrzenny. Podczas spotkania wpłynęły / nie wpłynęły żadne uwagi.

W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęło..... wypełnionych formularzy uwag.....

Na podstawie art. 10g ust. 5 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) pismem z dnia r. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój zawnioskował o zaopiniowanie projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Opinia miała

dotyczyć sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa. Wydanie opinii powinno nastąpić w ciągu 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z projektem dokumentu. W tym samym piśmie na podstawie art. 36, ust. 4 projektu ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027³⁵ zwrócono się z prośbą o zaopiniowanie Strategii w terminie 60 dni od daty otrzymania pisma, w zakresie możliwości finansowania strategii IIT w ramach Programu Regionalnego.

.....

³⁵ Projekt ustawy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 08.02.2022 r.

6.2 Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny Strategii – partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rozwoju OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów strategicznych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze.

Partycypacja i partnerstwo to współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się. Proces tworzenia Strategii, już od etapu analiz prowadzonych na potrzeby opracowania Diagnozy, uwzględniał włączanie mieszkańców i innych interesariuszy, a także charakteryzował się otwartością (umożliwiał uczestniczenie jak największej liczbie chętnych osób i organizacji w partnerstwie) i transparentnością (dialog, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych).

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii przeprowadzono badanie ankietowe w dniach 03–15.08.2021 r. Zostało ono przeprowadzone wśród mieszkańców gmin, na potrzeby procesu diagnostycznego, w celu opracowania *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Ankieta była dostępna w wersji on-line oraz w wersji papierowej. Udział w badaniu wzięło 149 osób, co może wskazywać na niską aktywność. Ankieta zawierała 3 pytania – raport z ankiety stanowi załącznik do Diagnozy. Wyniki ankiety wskazują na to, że mieszkańcy dostrzegają problemy związane z dostępem do miejsc pracy, źle oceniają poziom zarobków i warunki do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze. Jako jeden z głównych problemów wskazano także niewystarczającą jakość i dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej.

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii przeprowadzono także nabór fiszek na przełomie września i października 2021 r. Wpłynęło 90 fiszek. Przedstawiono w nich propozycje projektów do realizacji na obszarze, sprzyjających jego rozwojowi w perspektywie do 2030 roku. Fiszki projektowe można było składać osobiście, drogą elektroniczną lub korespondencyjnie na adres: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej oraz Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju. Niepodpisane czytelnie imieniem i nazwiskiem, złożone w innej formie niż na załączonym formularzu lub po upływie wyznaczonego terminu – nie były przyjmowane. Po zaakceptowaniu

złożonej propozycji oraz przeprowadzeniu ewentualnych konsultacji z autorami wybranych projektów, zostały one zamieszczone w dokumencie, w celu umożliwienia ich autorom pozyskania dofinansowania na ich realizację w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Proponowane projekty musiały wpisywać się w zaplanowane dla obszaru cele, których osiągnięcie pozwoli na zrealizowanie założonej wizji. Cele strategiczne dla OSI ŚU: *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru oraz Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego*. Fiszki mogli przysyłać mieszkańcy obszaru, przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych. Organem właściwym do rozpatrzenia propozycji projektów był zespół pracowników urzędów gmin i starostw wchodzących w skład OSI ŚU.

Jednym z warunków wdrażania IIT w Polsce jest stworzenie Strategii IIT, która zawiera m.in. opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących: społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT. Stąd też postanowiono o powołaniu ciała doradczego Lidera Porozumienia, tj. Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój. W związku z powyższym Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój, jako reprezentant Gminy Busko-Zdrój, będącej Liderem Porozumienia OSI ŚU ogłosił nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU. Otwarty nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU przeprowadzony został w dniach 23.02–25.03.2022 r. W skład Komitetu Monitorującego OSI ŚU wchodzi 7 osób.

Oprócz jakościowych analiz prowadzonych za pomocą badania ankietowego, zorganizowanych zostało wiele spotkań:

- 9 sierpnia 2021 r. spotkanie informacyjne przedstawicieli Partnerstwa (etap diagnozy);
- 14 września 2021 r. spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa (podsumowanie diagnozy i rozpoczęcie kształtowania założeń strategii rozwoju);
- 12 października 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat założeń i priorytetowych zadań do realizacji w ramach strategii, omówienie propozycji projektów, jakie wpłynęły do Urzędów w trakcie naboru fiszek projektowych);

- 23 listopada 2021 r. – otwarte spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami branży turystycznej i uzdrowiskowej;
- 15 grudnia 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa;
- 23 lutego 2022 r. – spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat projektów strategicznych);
- 14 marca 2022 r. – spotkanie konsultacyjne przedstawicieli Partnerstwa z przedstawicielem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;
- 21 marca 2022 r. – spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat projektów strategicznych oraz ostatecznej wersji Strategii 1.0 do konsultacji);
- 12 kwietnia 2022 r. – spotkania informacyjno-warsztatowe (wypracowanie pozostałych projektów, dyskusje na temat możliwych źródeł finansowania):
 - 12:00 spotkanie Komitetu Monitorującego OSI ŚU,
 - 14:00 spotkanie z branżą uzdrowiskową,
 - 16:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój.
- 19 kwietnia 2022 r. – spotkania informacyjno-warsztatowe (wypracowanie pozostałych projektów, dyskusje na temat możliwych źródeł finansowania):
 - 14:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Kazimierza Wielka,
 - 16:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój;
 - 18:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Pińczów

- ...

Oprócz oficjalnych i roboczych spotkań Partnerów OSI ŚU, na ostateczny kształt dokumentu składało się wiele rozmów telefonicznych i osobistych oraz korespondencji e-mailowej autorów niniejszego opracowania z przedstawicielami samorządów Partnerstwa i ich pracownikami.

Elementem partycypacji były również konsultacje społeczne:

- projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, przeprowadzone w dniach 30.08–07.09.2021 r.
- projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, przeprowadzone w dniach2022 r.

Mieszkańcy obszaru zostali włączeni w proces konsultacji społecznych *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, a następnie projektu dokumentu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. W obu przypadkach mieszkańcy informowani byli o konsultacjach co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem, poprzez ogłoszenia na stronach internetowych gmin i powiatów, w Biuletynach Informacji Publicznej oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej. W obu przypadkach uwagi i wnioski zbierane były w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Formularze konsultacyjne wraz z projektami dokumentów dostępne były w wersji papierowej w Sekretariacie w wyżej wymienionych Urzędach i Starostwach oraz w wersji elektronicznej na oficjalnych stronach internetowych gmin i Biuletynie Informacji Publicznej. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- a) drogą elektroniczną na wybrany adres e-mail: rsid@umig.busko.pl, m.plaszewska@kazimierzawielka.pl, sekretariat@pinczow.com.pl, sekretarat@solec-zdroj.pl, starostwo@powiat.busko.pl, starostwo@powiat.kazimierzaw.pl;
- b) drogą korespondencyjną na wybrany adres urzędu: Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, al. Adama Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój; Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka; Urząd Miejski w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 Pińczów; Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, al. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka;
- c) bezpośrednio do wyżej wymienionych Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.

W przypadku konsultacji samej Strategii, uwagi zbierane były również w formie uwag ustnych do protokołu, a także zorganizowane było otwarte spotkanie konsultacyjne. Niezwłocznie po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu sporządzony został *Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. (po konsultacjach uzupełnić o informacje z raportu)

Włączenie mieszkańców bądź innych kluczowych interesariuszy jest istotne nie tylko na etapie analiz, opracowania *Diagnozy* i opracowania *Strategii*, ale też podczas wdrażania

Strategii i jej oceny. Mieszkańcy będą brać udział w pracach nad ewentualną aktualizacją dokumentu (będą mogli zainicjować aktualizację i/lub brać udział w konsultacjach społecznych projektu aktualizowanego dokumentu). Przy okazji realizacji projektów strategicznych, na etapie projektowym, organizowane będą spotkania z mieszkańcami. Mieszkańcy będą informowani o etapach realizacji projektów strategicznych, dodatkowo publikowane do publicznej wiadomości będą raporty z monitoringu Strategii.

6.3 Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko i udział podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska w opracowaniu Strategii

DO UZUPEŁNIENIA PO PRZEPROWADZENIU PROCEDURY

Spis schematów

Schemat 1 Programowanie rozwoju.....	23
Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	137

Spis tabel

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	12
Tabela 2 Analiza SWOT OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	12
Tabela 3 Drzewo problemów	21
Tabela 4 Drzewo celów	22
Tabela 5 Plan operacyjny	26
Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1	38
Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2.....	41
Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3.....	44
Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4.....	47
Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5.....	49
Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6.....	51
Tabela 12 Projekt strategiczny nr 7.....	53
Tabela 13 Projekt strategiczny nr 8.....	54
Tabela 14 Projekt strategiczny nr 9.....	56
Tabela 15 Projekt strategiczny nr 10.....	59
Tabela 16 Projekt strategiczny nr 11.....	61
Tabela 17 Projekt strategiczny nr 12.....	63
Tabela 18 Projekt strategiczny nr 13.....	65
Tabela 19 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i> . 74	74
Tabela 20 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych.....	81
Tabela 21 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu.....	82
Tabela 22 Wskaźniki mierzalności rozwoju OSI ŚU.....	140

Tabela 23 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii	142
Tabela 24 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii	149

Spis map

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego....	8
Mapa 2 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego	113
Mapa 3 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: demografia i wybrane usługi społeczne	114
Mapa 4 Formy ochrony przyrody na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	115
Mapa 5 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – złoża surowców mineralnych (uwarunkowania)	117
Mapa 6 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – gospodarka wodna (uwarunkowania)	118
Mapa 7 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskich Uzdrawisk – uwarunkowania, położenie gmin względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego	119
Mapa 8 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – regionalny system osadnictwa – kierunki rozwoju.....	120
Mapa 9 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura	121
Mapa 10 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska	122
Mapa 11 Sieć ścieżek rowerowych OSI ŚU – istniejące, planowane i komplementarne	123
Mapa 12 Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego	125

Spis rysunków

Rysunek 1 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Busku-Zdroju.....	129
Rysunek 2 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Solcu-Zdroju	131
Rysunek 3 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy Wielkiej.....	132
Rysunek 4 Planowana strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Pińczowie.....	133